1900. HARMINCZNEGYEDIK ÉVFOLYAM. 18. SZÁM. BUDAPEST, PÉNTEK, JANUÁR 19.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 3.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 40 kor. | Egy negyedévre 10 kor.
Egy fél évre . . 20 kor. | Egy hóra 3 kor. 60 fil.
Külföldre: 3 hóra Németországba 13 k. 40 fil. Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Romania- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 18 k. 40 fil.
Egy szám ára 12 fil.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 3.
Telefon száma 54—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN főügynökségünknél:
John F. Jones & Cie. 31 bis, Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M: Daube G. L. és Társa.
Becsben: Danneberg L. I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai, I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stadtschulei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 11. és valamennyi hirdetési iroda.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérczikk: Az ugró Ugronék.
A váczi püspökség.
Kvóta-zavarok.
Az üres ház.
Országgyülés. (A képviselőház ülése.)
A transzvál háború.
Az épitő-ipar és a főváros.
Közgazdaság: Telepitési ankét.
Tárcza: Tisztitó tüz. Irta: Erdős Renée.

Az ugró Ugronék.

Olvassuk, hogy Ugronék (vagy hogyan is osztályozzuk a pártok között ezt a duodecz szövetkezetecskét?) fontos és beható tanácskozásokat folytatnak majd Ugron Gábor lakásán, majd Bartha Miklós lakásán, majd az országos kaszinóban. Mesélik, hogy uj pártnevet keresnek maguknak, és mesélik azt is, hogy pártprogrammjukat kivánják ujra megállapitani; vagyis hogy az Ugron Gábor ujévi szózatában foglalt irányeszméket fogják a megreformált függetlenségi hit rendszeres tételeibe foglalni. Szóval együtt vannak ők a tizenkét apostol, ők Arthur király kerekasztalának tizenkét lovagja vagy isten tudja a tizenkettes szám micsoda más misztikus foglalatja, — s sok fejtöréssel, mélységes tépelődéssel igyekeznek tisztába jönni, hogy tulajdonképen mik ők, és mi a létjoguk a nemzeti élet politikai szervezetei között. Azaz bocsánat, nem ezt a kissé metafizikai kérdést akarják ők tisztába hozni. Hisz a szentély augurjai jól ismerik egymást, és ugy tudják, hogy a hamleti kétely csak megrontják a létfolyam kellemes érzését. A mit ők oly buzgón keresnek, valószinüleg csak az, hogy micsoda képet és látszatot öltsenek fel most a világ számára. Ez legfőbb praktikus érdekök, és ez tagadhatlanul nagyon bonyodalmassá, nagyon nehézzé vált az utóbbi időkben.

Mert a mit Ugronék mostanában politikai létjoguknak, vagy mondjuk programmszerü álláspontjuknak akarnak feltüntetni, annak szörnyü bibéje van. Immár nem is egy, hanem két szörnyü bibéje, hogy szinte ugy kell olvadva szétfolynia, mint a két végről meggyujtott viaszgyertyának. Ok most is *függetlenségi ellenzékiekkel* szeretnének szerepelni, holott nemcsak az eredeti függetlenségi várakat hagyták el, hanem az egyszerü ellenzékiség csataterein is gulába rakták fegyvereiket. Volt olyan idő régebben, a mikor nem sokat tartottak a mai Ugron-párt főbbjeinek ellenzéki hevületéről; de viszont legkevésbbé sem volt gyanus az ő függetlenségi gondolkodásuk. Volt azután idő, a mikor nagyon elkopott függetlenségi mezők, hogy annál rikitóbban tünjék szembe lángvörös engesztelhetlen ellenzékiségök. De mióta közéjük fujt a gondviselésszerü Széll-kormányzat száraz szele, hogy fonnyadt el és hullott le minden virág és minden levél pártéletök oly buzgón gondozott fájáról! Nem lehet most a szegény, vékony facskának egyebet tennie, minthogy hajjongjon és bólongjon, és zörgesse ágait, a hogy épen a szélhámosság szeszélyes fuvallatai szükségessé teszik. Majd igyekeznek patent függetlenségiek lenni, oly módon, hogy azért ne kelljen ellenzéki politikára esküdniök. Majd ugyis szeretnék rendezni, hogy ellenzéki tógában járhassanak, a nélkül, hogy függetlenségi elvekért helyt álljanak. Az ilyen feladaton bizony nagyon kell a fejöket törniök. Voltaire kérdezte a „római szent birodalomról: „En quoi sainte, en quoi romain, en quoi empire?“ Az Ugron-féle függetlenségi ellenzéki pártról is nagyon kérdezheti már a közvélemény: Mennyiben függetlenségi, mennyiben ellenzéki, és mennyiben párt ez a szövetkezetecske?

A milyen gyakorlott, sokat kipróbált taktikusok kerültek is össze Ugron Gábor ur haditanácsába, igazán érdekes is nézni, hogy mint a többfelől hajszolt macskák, micsoda kanyargós kereszt- és oldalugrásokat müveltek az utóbbi idők fogasabb kérdései körül. Hogy Széll Kálmán kegyelméből a delegáczióban még dupla diszszerephez is jutottak, ezt nyilván oly pompás taktikai fordulatnak gondolták, a melyben egyszerre kétfelé is káprázthattak kardjuk szemfényvesztő villanásával. Oh nem pusztán a kormányképességi ambiczió érvényesitése volt mostan is a czél, mint a mikor Ugron először ment a delegáczióba. (Hiszen, tetszik tudni, eljárta ő már régebben is a delegácziónális keringőt a Hofburg tájékán.) Most Bécsben néhány szépséges ellenzéki paradecot lehetett bemutatnia, a nélkül, hogy ellenzékiségének élét a Széll-kormányzat ellen forditsa, és a nélkül — ez a födolog! — hogy a függetlenségi kormányképesség diecsősége az udvar szemében valamikép elhomályosuljon. Ugron Gábor delegaczionális birálatainak mindenkor kiemelte, hogy bár közjogi ellenzéki, ott, a delegácziókban csak a fenálló közjogot veheti kritikája alapjául; a „Magyarország“ pedig in dulci jubilo kérkedett vele, hogy ime a közjogi ellenzék most a közösügyek intézéséért azokat vonhatta felelősségre, a kik azokat közvetlenül intézik; nem pedig a hogy eddig tette, a csak közvetve részes magyar kormányférfiakat. Be szép! Ez az uj közjogi ellenzéki praxis igazában csak kedves szolgálat Széll Kálmánnak. Hisz a függetlenségi gondolkozással diametrális ellentétben áll az, hogy a közösügyek intézése körül a magyar kormányférfiak felelősségét és a magyar parlament kritikai jogát háttérbe szoritani engedjük. Nekünk azonban ugy tetszik, hogy Ugron Gábor a delegaczionális ellenzékiség kikészitett taktikai szerepével is meg volt akadva. Legalább csak a kétlaki hülő ellenzékiség szorultságából magyarázhatjuk, hogy a kormányképes függetlenségi ur rátévedt a hármas-szövetségi politika oly fura birálatára, melynek mi nálunk az ellenzéken sincs semmi visszhangja, és melyet még az Ugron-politika vargabetüs előzményei után sem vártunk. De kivágta a rezet! Olyan követ dobott a kutba, hogy az összes bölcsek szörnyen megeröltették magukat kihuzásával.

Vajjon micsoda kommentárja ennek a delegaczionális taktikának az a másik fordulatos magatartás, a melyet az Ugronék a kvótakérdéssel kapcsolatos vitákban és egyéb alkalmaknál tanusitottak? Mi az a nevezetes Polónyi-féle inditvány, mely a közösügyek eltörlése végett Ausztriával uj egyezkedést kiván? Mi szivesen hajlottunk arra az értelmezésre, hogy ez az inditvány a personal unio közvetlen helyreállitását czélozza. Nos, hogy egyeztessük meg akkor vele Ugron Gábor ujévi orakulumát, a mely szerint a közjogi ellenzéknek most csak arra kellene törekednie, hogy a gazdasági önállóság megszerzésén felül a közös hadsereg magyar részében a magyar nyelv jogát biztositsa. Ez ujévi programm szerint az összes közös intézmények, de még a hadsereg közös szervezete is érintetlen maradna. Most lám a tizenkettes aposioli szövetkezetnek az ujévi hitvalláshoz kell a megfelelő kánoni formulát megtalálnia, mely kemény is, hajlitható is lesz, mint a levegővel megtöltött kaucsuk. Bizony Lemisch ur, ki az osztrák-német néppárt nevében rögtön kezét nyujtotta a Polónyi-féle határozati javaslat felé, ugyancsak csufosan felsült! Mert hát az osztrákok optikai távlatából a jövőre irányzott czélnak vették azt a taktikai fordulatot, a mely valójában buesuzó visszatekintés az ellhagyott multra. És milyen különös, mikor nálunk is néha Don Quixotteoknak látja Ugronékat a világ, holott ép ez a szélmalomkergető Don Quixotte-szerep az ő keserü színészkedésök, melylyel hideg számitásukat és teljes kiábrándultságukat a világ előtt még elleplezni törekszenek. Lássuk, mit fognak kisütni?

Budapest, január 18.

A váczi püspökség. Kitünő forrásból vett értesülésünk alapján jelenthetjük, hogy *Belopotoczky* Kálmán, tábori vikárius, *nem jelölt többé a váczi püspöki székre.* Ezelőtt egy héttel még ugy állott a dolog, hogy kineveztetését szinte bizonyosra lehetett venni, mert az udvarnál igen befolyásos pártfogói voltak. Az a recenzus azonban, melyet kineveztetésének hire a magyar közönségben s főkép a magyar klérusban keltett s melynek először az *E—s* adott hangot, arra indította a kultuszminisztert, hogy a koronánál e kinevezés ez idő szerinti lehetetlenségét bizonyitsa. Az udvar favoritjával szemben a miniszternek természetesen oly jelöltet kellett keresnie, a kinek minden tekintetben való kvalifikáltságát és érdemességét se főnn, se lenn, senki kétségbe nem vonhatja. Ezt a férfiut, értesülésünk szerint, meg is találták egy előkelő állásu s kétségtelenül igen érdemes egyházi férfiu személyében, a ki nem tartozik a váczi egyházmegye kötelékébe s a ki a megürült püspöki székek betöltésekor már többször jött kombinácziókba. A kérdés végleges eldöntése egyébkint legközelebbre, valószinüleg február elejére várható.

Kvóta-zavarok. A képviselőházban ma szóba kerültek azok a kérdések, a melyeket mi ezen a czimen tárgyaltunk. Az egyik kérdés az volt, vajjon tekinthető-e a kvóta végleg elintézettnek a királyi döntéssel, mielőtt azt a magyar országgyülés tudomásul vette? Nem: ez volt a mi álláspontunk. S ezt fogadta el ma Széll Kálmán is, midőn beleegyezett a királyi döntést tudató miniszteri átirat napirendre tüzésébe, annak a megvitatása czéljából, hogy akkor és oly módon döntött-e ő felsége, mint azt a törvények megkivánják, hogy tehát a döntés megfelel-e az alkotmányjogi feltételeknek? A kérdésnek ezzel a részével lesz tehát alkalmunk még foglalkozni. — A másik kérdés volt, a delegáczió megszavazhatja-e a közösügyi költségeket, mielőtt Magyarország hozzájárulási aránya meg van állapitva? Széll Kálmán ma azt mondta, hogy a delegácziónak a kvótához semmi köze. Figyelmeztetjük őt a törvényre, az 1867. évi XII. törvényczikk 41. §-ára, *a mely szerint* a kvótát *előre* kell megállapitani. S ha neki esetleg a törvény nem volna [elég tekintély, figyelmeztetjük a saját nyilatkozataira, a melyeket 1899. november 7-én mondott. Elvi kijelentéseket tett akkor, s megmondotta, a mint a törvény szava és szelleme szerint igaz is, hogy a delegáczió addig nem ülhet össze, mig a kvóta nincs törvényesen megállapitva. És ma azt mondja, hogy a delegácziónak a kvótához semmi köze. Ajánljuk neki, hogy ujra olvassa el, a miről maga mondta, hogy az neki a bibliája: az 1867. XII. t.-czikket. Ott megtalálja, hogy előbb kvótának kell lenni s csak azután lehet delegáczió. A mit pedig arról mond, hogy a helyzet képtelenségét hogyan fogjuk mi majd jóvátenni egy később hozandó törvénynyel, annak a taglalásától felment bennünket a logika és — a mi ennél is erősebb — a Corpus Juris. A kvóta ügyében való királyi döntésnek napirendre tüzése alkalmat ad rá, hogy ezt a kérdést még aktualisan tárgyalhassuk.

Az üres ház. Ma tünt ki, hogy Széll Kálmán nem lumen ugyan, hanem azért van magához való esze. Körülbelül olyanforma, mint a milyennel a Vas vármegyei sváb diesekszik, mikor azt mondja, hogy: „Ich bin dumm, aber plüfig“. Ma sült ki, mire volt jó az a nagy előzékenység, a melylyel a miniszterelnök ur maga inditványozta, hogy a ház a katonai javaslatok tárgyalását ne bolygassa az ünnepi szünet előtt, ellenben kezdje meg mindjárt, mihelyt január 18-án ismét összejön. Az ember a szokás rabja s eddig az volt a szokás, hogy a képviselőház, mikor ilyen hosszabb, egész egy-hónapi szünetelés után egybeült, három-négy napig ugyszólván csak formális elintézni valókkal foglalkozott; volt tehát rá idő, hogy a képviselők felgyülekezzenek, a teendők felől tanácskozzanak s ha a megvitatandó tárgyak érdemére nézve megállapitott meggyőződést vittek és hoztak is magokkal, mégis a követendő taktikára elokészüljenek. Nem épen csodálatos dolog tehát, hogy a képviselőházban ma oly kevesen jelentek meg, kormánypártiak és ellenzékiek egyaránt. Hogy ilyen hosszu szünet után a képviselőház mindjárt olyan fontos tárgygyal kezdje meg a tanácskozásait, a minő a véderő-törvény meghosszabbitása, arra persze nem gondoltak azok, a kik a hosszu karácsonyi vakácziót még megtoldották a mai nappal, abban a hiszemben, hogy a mit tenni kell, azt ugyis elvégzik, a kik Pesten laknak. Igy történt, hogy a törvényjavaslat, a melynek politikai, alkotmányjogi és gazdasági fontossága egyformán igen nagy, mindössze pártunk két derék tagjának, *Pállay* László nak és *Tóth* Jánosnak rostáján menve keresztül, zsákba került. Hol maradtak Ugronék? Várjuk tőlük, hogy azokat a kérdéseket, melyeket a delegáczió előtt, nyilvánvaló inkompetenczája tudatában, csak azért vetettek föl, hogy a világnak tudomása legyen ily kérdések létezéséről, hogy ezeket a kérdéseket, a mint megigérték, az országgyülésen még erősebb hangnemben ismételni fogják. Talán csak nem gondolja Ugron, hogy eleget tett a magyar képviselő kötelességének, mikor a delegácziónban beszélt? Nagy köszönettel tartozunk azonban *Kompáthy* Bélának, a ki megakadályozta azt, hogy már ma végezzen a ház az ujonczjutalékról szóló törvényjavaslattal is. A mit beszélt, nem kihatása volt a vitának, hanem adott annak tartalmat és lelket. Holnap ezt folytatni kell s reméljük, sorra kerül, a mi ma elmaradt, a magyar kormány kivallatása a hadügyi kormány alitolagos tervei felől.

Az uj osztrák kormány. A Wittek-kabinet ma beadta lemondását és a király már holnap kinevezi *Körbert* az uj kormány elnökévé. Körber még nem állitotta össze kabinetjét, de azt hiszik, hogy holnap délben már kész listát terjeszthet a király elé. Az uj miniszterek kinevezése még délután megtörténik és este a kabinet megtarthatja első tanácskozását.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése jan. 18-án.

I.

Álmos, szinte botrányosan álmos képe volt ma a háznak. A képviselő urak, a kik a csaknem négyhétig tartó szünet után meglehetős számban gyültek egybe, bár olyan nagyfontosságu és a nemzet jogaiba oly érzékenyen belevágó javaslatok kerültek napirendre, mint az *ujonczjutalék mennyiségének megállapitásáról és az ujoncok megajánlásáról* szólók: a legridegebb közönyösséget tanusitották. És a mi még kirivóbba, sőt megdöbbentővé tette ezt a közönyösséget, az az a körülmény volt, hogy a többség, örökös fecsegésével, valósággal megakadályozni igyekezett beszédében a függetlenségi és 48-as párt ama derék és lelkes tagjait, a kik, kötelességükhöz hiven, sikra szállottak a nemzet és az ország jogainak védelmére. Ennél visszataszitóbb érzéketlenséget a közügyek iránt valóban már elképzelni is nehéz lehetetlenség.

Az ülés egyébiránt egy nagy csomó elnöki bejelentéssel kezdődött, a melyek közöl kétségtelenül a legérdekesebb és legnagyobb súlyval biró volt a *kvótának királyi döntéséről* szóló. Ennél erős vitát vártak és *Kompáthy* Béla, a ki elsőnek szólt a királyi döntéshez, csakugyan hatalmas támadást is intézett ellene. Erélyesen tiltakozott a folytonos királyi döntés ellen s törvényellenesnek találja, hogy mig a döntés csak félévre szól, a közös költségeknek Magyarországra eső részét egész évre veszik be a költségvetésbe. Inditványt

Tisztitó tüz.

— Irta: *Erdős Renée.* —

A mint ott állt, ökölbe szoritott kézzel, remegő ajkakkal, halványan az indulattól, szinte lélelmes volt.

A férfi, ki csak az imént mondta ki előtte azt a lesujtó szót, ösztönszerüleg meghátrált előtte és reá bámult.

Nem a régi, odaadó, gyönge, szerelmes asszony volt ez többé, hanem egy bosszut lihegő daemon, a ki mindent mer, a ki mindenre képes, a ki ölni, gyilkolni tudna ugyanazzal a kis fehér kezével, melylyel egykor hizelegni, kérni, simogatni, kérlelni tudott.

— Mit akarsz hát? — kérdezte a férfi és hangjából kiritt az a fagyos dermesztő közöny, a mit egy szerelmes asszony a lelkével lát meg, a szivével érez és a vérével, egész valójával visszautasit mint a legszégyenletesebb, legnagyobb igazságtalanságot.

— Mit akarok? — sziszegte halkan, elfojtva, hogy a másik szobában ülők: a beteg férje, meg a leánya meg ne halljak.

— Hogy mit akarok? Téged akarlak! Téged, egészen és örökre. A szerelmedet, a mit nekem esküdtél. A szerelmedet, a miért ilyen bünössé, nyomorulttá lettem. A szerelmedet, a mi nélkül nem tudok élni, a szerelmedet . . .

— Az istenért, ne oly hangosan! Ha meghallják . . .

— Eh — mit bánom én! Hallják meg! Tudjanak meg mindent. Semmitől sem félek. Te sem féltél egykor, oh nem féltél! Vakmerőbb voltál, mint én. De most óvatos vagy. Okos és józan. En csak a régi vagyok most is, mert most is ugy szeretlek, mint régen. A vakmerőségem, a vigyázatlanságom, a bünöm, a szenvedélyem, minden a régi. Csak te változtál meg, egyedül csak te —

A hangja eltompult az utolsó szavaknál.

A szemeibe könnyek szöktek.

A férfi látta és kedvetlenül szoritotta össze ajkait:

— Ah, már ismét —

— Hagyj engem! igen ismét és mindaddig csak erről fogok beszélni, a mig meg nem tudom, ki okozta elhidegülésed. Tudnom kell, ki az, a ki többet ér nálam, a ki annyit ér, hogy el tudott venni tőlem.

Mert hiszen az enyém voltál, egészen az enyém, ugy, a mint még soha senkié!

Hát nem volt a mi szerelmünk csodás, hatalmas erő, a mi hosszu éveken át összekapcsolt bennünket?

Tudtunk élni egymás szerelme nélkül csak egy percig is? Ki az, aki ezt a bünös köteléket kettészakitotta köztünk? Ki az, tudni akarom.

A szemébe akarok nézni. Látni akarom, menynyivel szebb, fiatalabb nálam? Ah, mert hiszen akad olyan! De *olyan* mint én, még sem. A ki igy tud szeretni téged, a ki igy tud szenvedni, a ki annyit tudott vetkezni érted! Légy őszinte hozzám, oly őszinte, a milyen eddig voltál. Hiszen te ismersz engem! Tied volt egész ifjuságom. Te tetted boldoggá, te tetted bünössé. Egyek voltunk, egymásei. S most hiába kérnek tőled egyetlen őszinte szót? Hiszen egyebet nem kivánok tőled! Azt mondod, végét kell szakitani mindennek. Hát legyen vége. De tudjam miért, kiért? Mondd, szeretsz valakit? Mondd! Én, én nyugodt leszek. Csak tudni akarom. A te ajkaidról hallani a nevét.

A férfi lehajtotta fejét és hallgatott.

Az asszony odament közel hozzá és lágyan végigsimitotta a haját.

— Látod, látod — sugta neki majdnem anyai gyöngédséggel — ez a fej akkor is enyém volt már, mikor még egészen fekete volt! És most mennyi rajta a fehér hajszál! És te *most* akarod más asszony keblére hajtani, most, a mikor már — — —

Elhallgatott.

Nagy, sötét szemeiben, márványfehér arczán, egész asszonyos valóján végig rezdült a mult gyönyöreinek emléke.

Milyen mohók, esztelenek, milyen vakmerők és milyen boldogok voltak!

Hirtelen vad kétségbeesés támadja meg lelkét. Arra gondol, hogy most mindennek vége szakad és akkor mi lesz ő belőle?

Szinte rimánkodva könyörög a férfinak:

— Nem, te nem hagyhatsz el engem. Nem szabad elhagynod! Neked szeretned kell engem tovább is, mint ahogy én szeretlek. Nem is értem, hogyan tehetnéd. Nem is értem, hogy volnál képes arra.

Hirtelen abba hagyta.

A másik szobából nehéz, kinos köhögés hallatszik át hozzájuk. A férfi megrezzen és izgatottan fordul oda a nőhöz.

— Hallja? Már ismét! Menjen be hozzá.

Az asszony nem mozdult. Reá nézve most nem volt a világon senki.

A hitvesi kötelességérzet, a szánalom az öreg, beteg férj iránt, a gyöngeség, minden, minden porszemnyi alacsonyult az előtt a hatalmas, érzékiségében majdnem visszataszito rajongás előtt, melylyel kedvese iránt viseltetett.

— Ne küldj el magadtól, — kérte őt alázatosan. — Nem tudom, miért — ugy feltelek! Mintha nem láthatnálak többé soha! . . . Ne küldj el!

A másik szobában ujra kezdődött az a fuldoklásszerü köhögési roham.

A férfi összeszoritotta az ajkait.

— Az istenért, eredj be hozzá! — Már megint. Borzalom ezt hallgatni. Én nem birom. Ha te nem mégy, én megyek.

— Nem — megállj! Ágnes mellette van ugyis. Különben is mit keresnél ott? Te akarsz segitségére lenni? Te? Oh könyörületes lélek! Igazán bámulom a lelkiismeretességed, igazán!

— Az égre, hagyj már békét! Ha igy folytatod, kényszeritesz arra —

— Mire? — vágott szavába az asszony.

— Arra, hogy kimondjam azt az őszinte szót, a mit annyira szeretnél hallani.

— Hogy nem szeretsz többé, és hogy mást szeretsz, nemde?

A férfi hallgatott.

— Oh csak mondd ki! Ne tétovázz! Hiszen sejtem én azt! Leány, ugy-e? Szép, fiatal, és téged szeret? Azok közül a szelid, artatlan teremtések közül való, a kiket ti tiszteltek, miután minket, a kiktől a szerelmet tanultátok feladoztok értünk? És ki az a szerencsés, ha szabad tudnom. Mond meg a nevét. A nevét. Tudni akarom ki az a ki —

Hangos kopogás szakitotta félbe szavait.

Az asszony, magánkivül az indulattól, oda sem figyelve ismételte vadul, kétségbeesetten:

— Ki az?

— Én vagyok mama — hangzott kivülről egy szelid leányos, csengő hang.

Az asszony felesmélt.

— Te vagy Ágnes? Mit akarsz?

— Apa kéret. Nem találom a porokat. Azt mondja, te tetted el.

A férfi mintegy megkönnyebbülve sietett az ajtó felé és felnyitotta.

— Jöjjön be kis Ágnes!

A leány belépett.

Ugyanaz a szelid arcz, mint az apjáé, ugyanazok a jóságos fényü kék szemek. Az ajkai körül is az a csendes, lemondó kifejezés látszik.

Hosszu, szőke hajával, sötét ruhájában olyan volt, mint egy szép, szomoru álom.

Csupa lélek a két szeme, csupa értelem a nézése. Félénken áll meg az ajtó-küszöbön és hol a férfit, hol az anyját nézi. Az utóbbi még akkor is kigyult arczczal, összeszoritott kezekkel állt az asztal mellett.

Finom, sejtő lelkével megérezte, hogy kettőjök között történt valami és kérdő tekintetét a férfira szegezte, mintha egyedül csak tőle várna feleletet.

Aztán, hogy az nem szól, közelebb lép hozzá és félénken, majdnem sugva kérdezi tőle:

— Mama haragszik?

— Nem, — feleli a férfi gyorsan, habozás nélkül. — csak kissé fel van indulva. Komoly, nagyon komoly dologról volt szó, édes Ágnes.

A leány megreszketett.

— Komoly dologról? Talán . . . oh . . .

Hirtelen félbeszakitja magát és elpirul, el, egészen a szőke hajáig.

— Akkor, hát megyek, nem akarom zavarni önöket.

És indul kifelé.

A férfi megfogja a kezénél fogva.

— Ne menjen el Ágnes. Maradjon itt. Itt maradhat. Hiszen épen önről volt szó.

— Rólam?

Az a piros arcz most már halaványlesz. A fiatal szív megdobog egy csodálatos sejtéstől. Mind a két kezét rea szoritja, hogy amazok meg ne halljak. Ugy dobog az, ugy, ugy . . .

A férfi pedig folytatja:

— Arról volt szó, Ágnes — hát nem találja ki? hogy maga már valóságos nagy leány, hogy magát már maholnap férjhez kell adni, és hogy — még most sem találja ki, Ágnes?

Oh, a többit már nem tudja bevárni! Ugy érzi, hogy mindjárt elsülyed szégyenletében. Az anyjához szalad és hevesen veti magát a karjai közé.

— Ne engedd őt beszélni, mama, ne, ne engedd. Oh, én meghalok, most mindjárt meghalok. Ugy szégyenlem mama, ugy szégyenlem! Hát honnan tudta ő, hogy én szeretem? Hiszen én nem mondtam neki soha? És most — Ne haragudj mama! En nem tehetek róla, én nem akartam. En, én —

Görcsös zokogásban tört ki, mialatt mindkét kezét arczára boritotta.

Bámulva néznek egymásra férfi és nő.

— Miről beszélsz Ágnes? — kérdezi az asszony.

A leány feltekint.

— Miről? Hát arról, a mit ő mondott. Vagy — vagy talán rosszul értettem —

És méjységes ijedelem tükröződik kék szemeiben.

A férfi hozzálépett.

— Nem, Ágnes, ön jól értette. Arról volt szó, igen, arról volt szó, hogy én önt feleségül veszem és boldoggá teszem Ágnes, igen.

Kimondta, s a mikor kimondta, érezte, hogy nem hazudott.

Az asszony megkövülve nézte.

Mi akar ez lenni?

De Ágnes már ott állt a férfi mellett és csendesen kérdezte tőle:

— Mama is akarja? Beleegyezik?

Volt valami a kérdő tekintetében, a mi előtt a férfi lesütötte a szemét. De csak egy perczig.

Aztán komolyan, határozottan mondta neki:

— Természetesen! Hogy is gondol erre Ágnes?

A leányka félénken mosolygott.

— Csak azért, — magam sem tudom miért — nem tudom!

Aztán gyorsan, szelesen tette hozzá:

— Mert, ha ő nem akarna, ha ő azt gondolja, hogy én nem lehetek a maga felesége, akkor — akkor — —

Az asszony megrendült.

— Ágnes!

— Ne szólj semmit mama, ne szólj semmit! En — lásd bevallom — nagyon rossz leány lehetek, igen, rossz leány. Néha olyan csunya gondolataim vannak. Most is azt gondolom, hogy te nem akarod, hogy én boldog legyek. Nem tudom miért gondolom ezt. Bizonyara rosszaságból. Bocsáss meg!

Rettenetes vihar szakadt a nő lelkére. Azt hitte, össze kell roskadnia alatta. Valami az sugta neki, hogy még küzdenie kell.

Szólni akart. Valami rettenetes dolgot akart mondani. Olyasformát, a mitől az a leány egyszerre felocsudott volna ábrándjából. Hogy az a férfi az ő kedvese volt. Hogy kevéssel azelőtt még egészen egymásei voltak. Hogy ő nem lehet a felesége soha és még sok mindent. Villámgyorsan szaguldoztak keresztül agyán a gondolatok, melyek kimondása ölő méreg lett volna arra az artatlan leány-szivre.

Már-már ajkán volt a rettenetes ige, mikor tekintete hirtelen a leánya tekintetével találkozott.

nyujt be az iránt, hogy a királyi leirat napirendre tüzessék.

Széll Kálmán miniszterelnöknek nincs kifogása az ellen, hogy a királyi rendelet alkotmányjogi szempontból napirendre tüzessék, de a kvótakérdést egyelőre, vagyis fél évre, a királyi döntéssel elintézettnek tartja. Hozzájárul Komjáthy inditványához, olyformán, hogy a rendeletet annak idején napirendre tüzzék.

A ház, minthogy *Komjáthy* e kijelentésre visszavonta inditványát, elfogadta a miniszterelnök javaslatát.

Ezután hozzáfogtak az *ujonczjutalék mennyiségének megajánlásáról* szóló törvényjavaslat tárgyalásához. *Münnich* Aurél ajánló szavai után *Rátkay* László azt javasolta, hogy a javaslatot vegyék le a napirendről s azt javitsák ki, mert nem felel meg a valóságnak. *Münnichnek* egy ellenző rövid nyilatkozata után *Tóth* János szólt a javaslathoz. Szigoru, de tartalmas és mélyreható birálatban részesitette s erős érvekkel mutatta ki, hogy a ház a javaslatot mostani formájában nem tárgyalhatja a nélkül, hogy az alkotmányon sulyos sebet ne ejtsen. Kimutatta, hogy Magyarország két annyi ujonczkontingenst szolgáltat, mint a mennyit a törvényhozás megállapit, a mi egyenes kijátszása a magyar nemzet akaratának. Sem ő, sem pártja nem fogadja el a javaslatot. *Tóth* János formás és hévvel előadott beszédét a függetlenségi padokon gyakori helyesléssel kisérték, végül zajosan megéljenezték.

Rátkay László rövid beszéde után, melyben ügyesen csoportositva erre való okait, ismételten kérte a javaslatnak a napirendről való levételét, báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter jelentkezett szólásra s czáfolni igyekezett a felhozott ellenvetéseket, de bizony kevés szerencsével. Ezzel a vita véget ért és egy-két helyreigazitó felszólalás után a többség a javaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben is minden változtatás nélkül elfogadta.

Szünet után *az ujonczok megajánlásáról* szóló javaslat tárgyalására került a sor. Itt *Komjáthy* Béla mondott hatalmas, a nemes és tiszta hazafiságtól mélyen átérzett s magvas argumentumokban bővelkedő beszédet. Elsőben is rámutatott arra a nyomoruságos szerepre, melyet 1867 óta kormányaink s az azokat tüskön-bokron vakon követő többség játszik, a mely nem egyéb, mint az abban való versenyzés, ki tud alázatosabb lenni bizonyos érdekekkel szemben, s ki tudja azt a politikát, mely a másé, minél gyorsabban keresztülhajtani. Nagy tudással és erős logikával fejtette ki ezután, hogy az ország 1867-ben a megsemmisülés utjára lépett, és hogy nemzeti hadsereg nélkül még csak nem is lehet önállóságról, függetlenségről beszélni. Megkapó volt, mikor kimutatta, hogyan hamisitották meg még a törvényeket is, csak azért, hogy közössé tegyék Magyarország és Ausztria között a hadügyet. De fejtegetésének mégis az volt a fénypontja, mikor megdönthetetlenül bebizonyitotta, hogy a magyar királynak nincs joga arra, hogy a *magyar hadseregben a német vezényletet hozza be.* Miután még rámutatott arra is, hogy miként csapták be a nemzetet a honvédséggel is, pártja zajos helyeslése mellett jelentette ki, hogy a javaslatot elveti.

Komjáthynak erőtől duzzadó, lelkes beszéde mély hatást gyakorolt s bár a mameluk-tábor örökös diskurálásával igyekezett azt gyengiteni, ez a hitvány terve nem sikerült.

Az ülés végén *Molnár* János interpellált a szentesi választásnak vasárnapra való kitüzése iránt. A miniszterelnök nyomban felelt az interpellációra s a választ ugy *Molnár*, mint a ház is tudomásul vette.

Az nézte őt, várva, félve, hogy mit fog mondani. Talán sejtette, hogy minő vihar tombol most annak lelkében. Odament hozzá és szeliden megérintette a kezét.

— Édes anyám!

E csodálatosan szelid, édes hang varázsára nem birta tovább fékezni indulatát az asszony.

Mindkét karját a gyermeke nyaka köré kulcsolta, ugy beszélt hozzá síró panaszos hangján.

— Te, Ágnes, te rossz leány! Hát igy vélekedel te anyádról? Hogy én ne akarnám a te boldogságodat? Én? Hát csak ennyire szerettelek én téged, hogy ezt hihesd rólam?

Látod, látod! Ezt nem érdemeltem tőled Ágnes, kicsi lányom! Szólj nekem, de igazán és őszintén. Hát szereted? Nagyon szereted?

— Nagyon — felelte a leány nyugodtan, aztán hozzá tette, mialatt szemeiben mélységes rajongás tükröződött — azt hiszem, apánál is jobban.

Látszott az arczán, a szemeiben, észlelhető volt a hangja reszketésén, hogy ezzel sokat, igen sokat mondott.

— És ha én azt mondanám neked, hogy —

— Mit mondanál?

— Semmit. Az jutott eszembe, a mit az orvosunk mondott. Hogy apának el kell utaznia délre, még pedig hosszu időre. Talán évekig ott maradunk, addig, a mig meg nem gyógyul. A nőnek követnie kell férjét. Neked itt kellene maradnod — vele, mig apád . . . El tudnád hagyni apádat, Ágnes, és vele maradni?

— Igen, — felelte a leány. — hiszen szeretem.

— Szereted. Bizonyos vagy benne? Meggyőződtél róla? Hátha tévedsz, Ágnes? Nem gondolsz arra, hogy tévedhetnél?

— Én semmire sem gondolok. Csak arra, hogy szeretem. Akárhogy legyen is, én vele maradok. Ez hálátlanság, tudom. Nem szabadna igy beszélnem. De hát, mit tegyek? Te mindig arra tanitottál, hogy őszinte legyek. Őszinte voltam. — Most pedig engedd meg, hogy apához menjek. Elmondok neki mindent. Szegény apa! Hogy fog örülni!

— Nem, Ágnes, te csak maradj itt a — vőlegényed mellett. Majd — én — magam megyek hozzá. Ágnes, csókold meg a vőlegényedet. Ön pedig, ön — tegye őt — boldoggá.

Többet nem tudott szólni. Nagyon sápadt volt. Egész testében reszketett.

Csak azt látta, a mint a leánya, az ő szégyenlős kis leánya odasimul az erős karok közé.

Aztán elfordul és lassan, de határozott lépésekkel hagyta el a szobát.

A férjéhez ment.

II.

Elnök: *Perczel* Dezső.

Jegyzők: Gróf *Esterházy* Kálmán, **Nyegre** László, *Major* Ferencz.

Elnök: Bemutatja a miniszterelnök átiratát, melylyel tudatja, hogy ő felsége a képviselőház részéről az ujév alkalmával kifejezett üdvkivánatokért köszönetét nyilvánitotta. Bemutatja továbbá a miniszterelnök átiratát, mely szerint az utóbbi időben elfogadott törvényjavaslatokat ő felsége szentesitven, azok mint az 1899. évi XL.—L.-ik törvényczikkek az országos törvénytár utján kihirdettettek. Bemutatja a miniszterelnöknek az 1898. XXX. t.-cz. alapján tett jelentését az Erzsébet királyné emlékére felállitandó szoborműügyében. Ugyancsak a miniszterelnök átiratát, melynek kapcsán pótlólag megküldi az állami számvevőszéknek az 1899. év 3-dik negyedében előfordult tulkiadásokról szóló jelentéséhez tartozó indokolásokat, gróf Zichy Jenő levelét, a melyben történelmi tanulmánya érdekében öt heti szabadságot kér. A ház a szabadságidőt megadja. Bemutatja Budapest székes főváros feliratát a tüzkárbiztositó intézeteknek a tüzoltói kiadásokhoz való hozzájárulása tárgyában, Pozsony vármegye feliratát a gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló 1877. XX. t.-cz. módositása iránt, Torontál és Turócz vármegyék feliratát a Duna-oderai csatorna ügyében, Győr és Borsod vármegyék feliratát a borhamisitások meggátlása iránt, Torontál, Udvarhely és Szilágy vármegyék feliratát a megyei tisztviselők fizetésének javitása iránt, Trencsén, Sopron, Szepes, Turócz, Hunyad és Torontál vármegyék, továbbá Selmecz, Bélabánya, Szeged és Baja városok feliratait a közegészségügy államositása tárgyában, Vas, Jász-Nagykun-Szolnok, Trencsén, Torontál, Sopron, Szepes, Turócz és Pozsony vármegyék feliratait, valamint Székesfehérvár, Szeged, Komárom és Pozsony városok feliratait a pálinkaivás korlátozása tárgyában, a tetétleni népkörnek, a Bihar-Derecske községi lakosoknak, a makói népgyülésnek kérvényeit a kvóta felemelése ellen, illetőleg leszállitása iránt.

Bemutatja a miniszterelnök átiratát, a melylyel másolatban megküldi *ő felségének azt a kéziratát*, a mely szerint ő felsége az 1867: XII. törvényczikk 21. §-a alapján akként döntött, hogy a *közösügyek költségeihez való hozzájárulási arány az 1900. év első felében Magyarország részére 33 3/49 százalék, Ausztria részére pedig 66 46/49 százalék lesz.*

A királyi kézirat eredetije az országos levéltárba helyeztetett el.

Fel fog olvastatni a hitelesitett másolat.

Nyegre László jegyző (olvassa): «Hitelesitett másolat.» Kelt Bécsben... (Zajos felkiáltások a szélső baloldalról: Hangosabban!)

Elnök: (csenget) Csendet kérek!

Nyegre László jegyző: (olvassa) «Hitelesitett másolat. Kelt Bécsben, 1899. évi deczember 30-án. Ferencz József, s. k. Széll Kálmán, s. k. Kedves Széll! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak törvényes képviselői között arra az arányra nézve, a melyben azok a közösügyek költségeihez járulni tartoznak, az 1867: XII. t.-cz. 19., 20. és 21. §-ai (az 1867. évi deczember hó 21-én kelt ausztriai törvény 3. §-a, Reichsgesetzblatt 146. szám) értelmében létesitendő egyezmény nem jött létre, a közösügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvényczikk 21. §-a, az idézett törvény 3. §-a alapján és az 1900. év első hat hónapjának tartamára való érvénynyel akként döntöm el, hogy a közösügyek költségeiből a magyar korona országai 33 3/49 százalékot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok 66 46/49 százalékot viselnek. Utasitom önt, hogy ezt köztudomásra hozza.» (Felkiáltások: Ki hitelesitette?)

Nyegre László jegyző: Nyiri Pál, segédhivatali igazgató.

Egy hang: Segédhivatali igazgató?

Molnár Antal: Mindig ugy szokták! Tavaly Huszár hitelesitette!

Komjáthy Béla: A hiteles másolatban előterjesztett királyi leiratnak napirendre való kitüzését óhajtja inditványozni, és pedig azért, hogy az országgyülés ezen királyi leirattal szemben és az abban elhatározott tényekkel szemben az őt jogszerüen megillető ellenőrzést, kritikát gyakorolhassa és esetleg, ha kell, határozatot is hozhasson.

Törvényeink értelmében a király jogköre a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány megállapitásában nem korlátlan: nem saját tetszése és belátása szerint határoz ebben a kérdésben, de a törvény egész határozottan megmondja azt, hogy csakis az előterjesztett adatok alapján van neki joga a döntést elhatározni.

A képviselőháznak tehát kötelessége felügyelni arra, hogy vajjon a hozott királyi határozat mily előterjesztett adatok alapján keletkezett, mert az előterjesztésben a minisztérium szintén nem önkényüleg, hanem bizonyos korlátok között járhat csak el, akképen, a mint itt a ház előtt a kvótabizottság az adatokat előterjesztette. Már magából a miniszteri felelősség szempontjából is szükséges tehát az, hogy a képviselőház tudomással birjon arról, hogy ezen adatok miképen terjesztettek elő, és hogy vajjon ezen döntés azon adatoknak a maguk egészében megfelel-e és azokon nyugszik-e? Ha a király nem a törvényben gyökerező joga alapján élt elhatározási jogával, akkor a képviselőháznak joga van a felett kritikát gyakorolni, sőt határozni is.

Első sorban azt a kérdést veti fel, vajjon a magyar királynak egyáltalában véve joga volt-e ezen határozatot meghozni? Ő felségének a kvóta tekintetében való határozata nem terjedhet évről-évre, hanem az csakis az esetben következhetik be, ha Ausztria és Magyarország közt a megegyezés létre nem jöhet és csak egy esztendőre terjedhet. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Mert, ha ezt nem igy fognók fel, akkor ki lehetünk téve annak, hogy évről évre évtizedeken keresztül, daczára annak, hogy megtagadnánk osztrák részről minden tárgyalást és daczára annak, hogy mi igazainkat be tudnók bizonyitani: az ő helytelen, vagy taktikából követett eljárásuk folytán mindig a király dönthetne. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) A törvény értelmében a királynak biztositott jog már érvényesült, mert a mult esztendőben a király egy évre a kvóta felett döntött. Ha tehát ezen egy év eltelt, akkor itt csak két eshetőség volt lehetséges: vagy megállapodunk az osztrákokkal és e megállapodás szerint iktatjuk a kvótát törvénybe, vagy ha nem, a királynak döntési joga most már másodizben nincs és nem is lehet. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ez az alkotmány világos kijátszása volna és akkor egész törvénykönyvünk, a melyre ezt alapitjuk, nem volna más, mint porhintés az emberek szemébe. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) De kritika tárgyává lehet tenni a királyi döntést azon szempontból is, vajjon az az előterjesztett adatok alapján keletkezett-e vagy nem és hogy vajjon azon adatok helyesek, igazak, megbizhatók és jogszerüen előterjeszthetők voltak-e?

Mert hogy ha nem adatok alapján döntene a magyar király, akkor az ő szeszélyétől, gondolkozásától függne az, hogy nem a most megállapitott arányban, hanem esetlegesen egy Magyarországot 60, vagy 70%-kal terhelő arányban állapittassék meg a kvóta. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Már pedig ezt a jogát a magyar királynak nem ismeri el. De a törvény sem ismeri el. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem is lehet a magyar királyt, általában a fejedelmet kitenni annak, hogy ő esetleges besugások, informácziók, vagy kedvtelés szerint határozzon az ország életérdekei felett. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) S e kérdés felvetése annál szükségesebb és jogosultabb, mert a magyar kormány más adatokat nem terjeszthetett a király elé, mint a melyek alapján már a mult évben is határozott ő felsége. Minden esetre feltünő tehát az, hogy egy magyar király abba a helyzetbe hozassék, hogy ugyanazon adatok alapján ma igy, holnap pedig másképp határozzon. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ha tehát jogköre alá esnék is az ujabb határozás, mindenesetre sajátságos és nagyon erősen kihivja a kritikát az ezen kétféle elhatározás összehasonlitásából levonható eredmény. Ezzel talán azt állithatnák szembe, hogy igaz ugyan, hogy ugyanazon adatok terjesztettek a király elé, mint a mult évben, azonban az illetékes magyar kvótabizottság ezen adatokból egészen más következtetést vont le, tehát a királynak is jogában volt és megengedhetővé vált ezen következtetések alapján ujabb határozatot hozni. Ezt határozottan kétségbe vonja és egész határozottan tiltakozik az ellen, hogy akár politikai, akár más tekintetek a király elhatározásánál alapul szolgálhassanak. A magyar királynak a törvények által meg van határozva a jogköre, a magyar király nem politizálhat és nem határozhat politikai tekintetekből különösen olyan esetben, midőn ezen elhatározása a nemzetre hátrányos, nagy anyagi áldozatot kiván még pedig egy másik fél érdekében és könnyitése czéljából. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

A királyi leirat szerint a kvóta-döntés csak fél esztendőre szól. A magyar törvények értelmében pedig Magyarország költségvetése mindig egy évre állapittatik meg és pedig évről-évre. Miképp gondolja tehát a miniszterelnök, hogy ezen félévi döntés folytán miképp foghat ez a mi budget-törvényünkbe, költségvetési törvényünkbe felvétetni.

De még egy másik dolog is történt. A delegácziók ezen kir. döntés beterjesztése, annak tudomásvétele előtt, tehát még mielőtt hivatalos tudomást vettek volna arról, hogy mi az az arány, mely bennünket terhelni fog, mégis belementek a közösügyi költségek megállapitásába, még pedig nem fél évre, hanem megállapitották azt az egész évre. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Holott törvényeink értelmében a közösügyi költségeknek fix tételben kell megállapittatniok és ekkép lehet és kell azt a költségvetési törvényünkbe felvenni.

A magyar országgyülés tehát akkor jár el helyesen és teljesiti kötelességét, hogy ha ezen másolatban közölt kir. leiratot tárgyalásra tüzi ki és tárgyalás után hoz az országnak és a törvényeknek megfelelő határozatot. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Mert ha az a tárgyalásra ki nem tüzetik, akkor egyszerüen királyi önkénynyel állunk szemben. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) A királyi döntés felolvasása után inditványt egyáltalában nem tett az elnök, hogy mi történjék ezen királyi leirattal, s általában nyilatkozat sem történt e részben az elnökség részéről . . .

Elnök (Csenget): Most kivánja megtenni inditványát, és pedig olyképen, hogy a ház a királyi leiratnak tudomásul vételét határozza el.

Komjáthy Béla: Most, miután inditványnyal áll szemben, irásban fogja inditványozni, hogy a királyi döntés napirendre tüzessék. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

A nemzetnek tudnia kell, hogy ezen döntés milyen alapon történt; tudnia kell, hogy vajjon jogkörén nem lépett-e tul a király, mint ahogy szóló felfogása szerint igen. Ezt pedig egy tárgyalás utján lehet helyesen megállapitani. Benyujtja tehát inditványát és kéri a házat, hogy azt fogadja el. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Mindenekelőtt megjegyzi, hogy a jelen esetben nincs szó királyi leiratról, hanem szó van a miniszterelnök iratáról, a melyben a miniszterelnök értesiti a képviselőházat, hogy az 1867: XII. t.-cz. 21. szakaszában előirt módon történt a folyó év egy időszakára a kvótára vonatkozó döntés; ennek mellékletéül közöltetik az a királyi kézirat, a melyben a döntés bekövetkezett.

Komjáthy azt kivánja, hogy szólónak ez az előterjesztése, illetőleg a házhoz intézett irata tárgyalás alá bocsáttassék. A királyi döntést határozat tárgyává tenni, vagy diffikultálni, vagy a királyi döntésnek érvényességét bármily határozattal megerőtleníteni akarni, vagy kétségbe vonni, vagy kérdésessé tenni egyáltalában nem lehet. (Helyeslés a jobb- és baloldalon. Zajos ellenmondás a szélső baloldalon. Elnök csenget.)

Komjáthy Béla: A király nem kényur! Mi nem vagyunk szolgák!

Széll Kálmán miniszterelnök: Nem lehet, mert a törvény szerint a döntés végleges. De a tárgyalást oly értelemben, vajjon a döntés, mint minden, a mire nézve a törvény azt előirja, miniszteri ellenjegyzés mellett, megfelelően a törvénynek és alkotmánynak történik-e? alkotmányjogi szempontból megvitathatónak és megbirálhatónak tartja az ügyet és ezen szempontból az átirat tárgyalását nem ellenzi. (Helyeslés a jobb- és baloldalon.)

Azt mondja Komjáthy, mi dolog az, hogy a delegáczió határozott a költségvetés felett egész évre, holott a kvóta csak félévre van megállapitva. Ez teljes összekeverése két különböző dolognak. A delegáczió határozott a törvény értelmében a közösügyi költségvetés felett a folyó évre.

Barta Ödön: A kvóta alapján!

Széll Kálmán miniszterelnök: Épen nem a kvóta alapján. Ahhoz semmi köze. Az egészen más kérdés. A delegácziónak a kvótához semmi köze. A kvótakérdés eldöntése a törvény által előirt forumokat illeti, a delegácziót nem. A delegácziónak ehhez semmi köze. A delegáczió a közösügyi költségeket megállapitja; ehhez pedig az országgyülésnek nincs köze, csak beteszi a törvény értelmében a költségvetésbe, beilleszti a számszerü tétel megváltoztatása nélkül a fedezet szempontjából és gondoskodik a fedezetről. Tehát a delegáczió teljes joggal megállapitotta a költségvetést a folyó évre ugy, a mint kellett. Hogy aztán evvel a költségvetéssel, annak resultátumával mi történik és hogyan illeszti be, az az országgyülés dolga.

Az 1867: XII. t.-czikk 21. §-a egyenesen és világosan azt mondja, hogy ha nem sikerül a két országgyülés közti megegyezés, az előterjesztett adatok alapján a kérdést a korona dönti el. Nincs itt megmondva, mennyi időre dönti el, nincs megmondva egy betüvel sem, félévre-e, egy évre-e. Az osztrák törvény nem ugy szól, mint a mienk, hanem azt mondja, hogy nem tovább, mint egy évre, nur auf ein Jahr. Az az egy év maximális határidő, hogy hosszabb időre, mint egy évre nem dönthető el és a korona ezen döntés határidejét mely az osztrák törvényben egy évre van megállapitva, szükebb korlátok közé véli jónak szoritani, az ellen kifogást alkotmányjogi szempontból tenni nem lehet.

Azt mondja Komjáthy, mifele módon fog a miniszterelnök eljárni a kvótával, illetve a közös költségek elintézésével.

Olay Lajos: Tessék nyiltan megmondani, hogy a junctim az oka!

Széll Kálmán miniszterelnök: Igen egyszerüen be fogjuk illeszteni a költségvetésbe azon összeget, a mely reánk a közös költségekből a mostani félévre megállapitott kvóta alapján esik. (Mozgás a szélsőbaloldalon.) Ebből semmi baj sem származik, mert ha egy későbbi hozandó törvény, vagy a törvény alapján való döntés a második félévre más kvótát állapitna meg, nohát az egy egyszerü arithmetikus kalkulus, a melyet a később hozandó törvény az előbbinek hatályon kivül való helyezésével fog eszközölni. Semmi érdeke, semmi joga az országnak sérelmet nem fog szenvedni. (Zaj a szélső baloldalon.)

Az sem áll, hogy a koronának nincs joga dönteni. A király döntésével el van intézve a kvóta-ügy arra az időre, a melyre szól. Ha ez az idő lejár, ujra kell kezdeni az egész eljárást. Nem lehet állitani, hogy a korona döntése törvénytelen, az teljesen a törvény értelmében következett be az 1867-iki XII. tczikk 21. §-ának világos rendeletének alapján. És be kellett következni, mert a régi kvóta lejárt és a két országgyülés nem tudott megegyezni. Egyébiránt Komjáthy inditványát elfogadja.

Komjáthy Béla: Szavai értelmének helyreigazitása czimén kér szót. Azt, a mit a miniszterelnök oly hoszszasan czáfolt, nem mondta. Az ellen, hogy a király fél évre döntött, kifogást nem tett. Az ellen a felfogás ellen tiltakozott, alkotmányjogi szempontból, hogy a miniszterelnök megengedhetőnek tartja, hogy a költségvetésbe beiktassanak valamit nem létező törvény alapján oly feltevéssel, hogy majdha más törvényt hozunk, azt módositani fogjuk. Ez játék; tessék ezt megcsinálni a maga privát körében, de a magyar törvényhozással szóló és társai játékot üzni nem engednek. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Polónyi Géza: Csatlakozik Komjáthy Béla javaslatához, hogy a bejelentés napirendre tüzéssék.

Elnök: A tanácskozást berekeszti. Következik a határozathozatal. A kérdés az: Elfogadja-e a ház az elnök által tett javaslatot szemben Komjáthy inditványával? (Mozgás a szélső baloldalon. Felkiáltások: Hát az elnök ur nem járul hozzá a miniszterelnök ur inditványához? Le akarja szavaztatni?)

Rátkay László: Minthogy a miniszterelnök kijelentette, hogy nincs kifogása e leirat tárgyalása ellen, biztositottnak látja azt, hogy ez napirendre fog tüzetni. A kérdést akként óhajtja feltétetni, vajjon a ház nem csak a Komjáthy által benyujtott javaslathoz járul-e hozzá, hanem vajjon a ház elfogadja-e a Komjáthy által benyujtott és a miniszterelnök által elfogadott határozati javaslatot?

Széll Kálmán miniszterelnök: Annak, hogy ez a kérdés alkotmányjogi szempontból birálat alá vétessék és megbeszélttessék, nincs ellene és igy nincs ellene az annak idején való napirendre tüzésnek sem. Kéri a kérdést akként feltenni, elfogadja-e a ház a miniszterelnök azon inditványát, hogy a kérdés annak idején napirendre tüzessék. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Komjáthy Béla: Miután czélom igy el van érve, *inditványomat visszavonom.*

A ház ezután elfogadta a miniszterelnök javaslatát.

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter: Bemutatja a kolozs-monostori gazdasági tanintézet területének biztositása érdekében az erdélyi róm. kath. status igazgatótanácsával kötött csere, illetőleg haszonbéri szerződésről szóló jelentést.

Következik az 1889: VI. t.-cz. 14. §-a, valamint az 1896: V. t.-cz. 3. §-a rendelkezésének, illetőleg *a közös hadsereg és hadi tengerészet, valamint a honvédség számára megállapitott ujonczjutalék mennyiségének az 1900. év végéig való fentartásáról a honvédelmi miniszter törvényjavaslata.*

Münnich Aurél előadó: Elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Rátkay László: A házszabályokhoz kér szót. A beterjesztett törvényjavaslat első szakaszában azt mondja, a honvédelmi miniszter, hogy már a törvényhozás a mult évben hozott egy törvényt, a melyben az 1899-ik 2-ik t.-cz. egy évre, vagyis 1900-ra ismét meghosszabbittatott. Ilyen törvényt a magyar törvényhozás nem hozott. Kéri a házat, mielőtt a dolog érdemébe belemegy, hogy a törvényjavaslatot javittassék ki, mert a tényeknek, az igazságnak, a valóságnak meg nem felelő törvényjavaslatot tárgyalni nem lehet.

Münnich Aurél előadó: Rátkay tévedésben van. A tavalyi törvényjavaslat 1898-ban lett beterjesztve. De miután tavaly a képviselőház nem juthatott azon helyzetbe, hogy még 1898-ban letárgyalja ezen törvényjavaslatot, ez tehát csak 1899-ben tárgyaltatott és ezzel a törvényjavaslattal nem az 1900-ik évi ujonczjutalék állapittatott meg, hanem az 1899-ik évi. Most ez a törvény ismét lejárt 1899. végén; 1899. vége előtt beadta a honvédelmi miniszter a jelen törvényjavaslatot és ennek lesz feladata az ujonczlétszámot 1900. év végig megállapitani.

Tóth János: Mindenek előtt kijelenti, hogy a törvényjavaslatot a függetlenségi és 48-as párt nevében nem fogadja el. A törvényjavaslat merőben ellenkezik közjogi álláspontjukkal, mert a közös hadsereg és a haditengerészet, valamint az ennek egységébe mindinkább bekebelezett honvédség számára, tehát oly védszervezet további fentartására állapitja meg az ujonczjutalékot, a mely védszervezetet az a párt, a melyhez tartozik, ellentétben állónak tart hazánk állami létével, alkotmányos szabadságával, jogaival és érdekeivel. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon!)

A függetlenségi és 48-as párt hazafias lelkesedéssel szavazná meg az ujonczjutalék mennyiségét, hazafias készséggel járulna nemzeti erőnknek egész teljességével olyan hadsereg fentartásához, a mely nemzeti hadsereg volna, a mely a nemzeti lelkesedéstől áthatva, állami souverainitásunkat, hazánk kül- és belbiztonságát, a trónnak védelmét, fajunk erősitését és suprematiáját megvédeni és biztositani egyaránt és csak egyedül volna képes. (Zajos helyeslés a szélső baloldalon.) Egy ily hadseregnek, az önálló magyar hadseg megvalósitásának állami életünkben, nemzeti törekvéseinkben végczélnak kell lennie. E czél megvalósitására szolgáló minden eszközt támogatni s e czél megvalósitásának utjában álló minden akadályt elháritani nemzetünk iránti kötelességünk. Ezért ellenzik első sorban ezt a törvényjavaslatot, mert az a nemzeti czélnak egyenesen negatiója. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

A 67-es közösügyes alapon ma egész védszervezetünk oda jutott, hogy a 67-es közösügyes alap ma ezen a téren is, a védszervezet szempontjából is alkalmatlanná vált, mert egész védszervezetünk törvényen kivüli állapotban van (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.), ugy a közös hadsereg, mint a honvédség.

Az 1889: VI. tcz. ugyanis, valamint az 1890: V. tcz. megállapitották a közös hadseregnek és a honvédségnek, tehát az egész védszervezetnek a létszámát; megállapitották tiz évre. E törvény határideje lejárt 1898 deczember 31-én. A mult esztendőre az 1899: II. törvényczikk kiterjesztette az előbbi törvények hatályát; ennek határideje pedig lejárt 1899 deczember 31-én. A folyó év január 1-je óta tehát (Halljuk!), teljesen törvényen kivül áll ugy a közös hadsereg, mint a honvédség, tehát az egész szervezetünk. (Ugy van! Helyeslés a szélső baloldalon.)

Nagy alkotmánybiztositék rejlik abban, hogy a magyar nemzet magának tartotta fenn a jogot, hogy védereje létszámát megállapitsa; és alkotmányunk egyik esszencziális alkatrésze az is, hogy a nemzet véderőkiegészitési jogának a lekötése, az ujonczlétszám megállapitása határozott időhöz van kötve és ennek lejártával e lekötöttség önmagától véget ér. A nemzet folytonosan és szivósan ragaszkodott ehhez az alkotmánybiztositékhoz. (Zaj. Halljuk!) Látjuk a multban, miként igyekeztek ezt kitördelni. Az 1868-iki törvényhozással a katonai körök a hadilétszámot egyszer s mindenkorra akarták megállapitani. Ezt kereken visszautasitotta az 1868-iki törvényhozás. Az 1889-iki törvényhozás, mikor az uj védtörvényt megállapitotta, hónapokig vitatkozott e kérdés felett és csak nagy erőfeszitések után sikerült e biztositékot továbbra is fentartania. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

És ma mit látunk? A kormány csak olyan könnyü szerrel egyszerüen tulteszi magát ezen az alkotmányos biztositékon; hagyta lejárni a törvényt; nem tartotta szükségesnek megkérdezni a törvényhozást, hogy a magyar nemzet miként akar intézkedni nemzeti véderejének létszáma felett, hanem minden törvényes alap nélkül egyszerüen csak prolongálta az egész hadsereg hadi létszámát, ujonczjutalék mennyiségét. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A szigoru törvényesség és alkotmányosság nem adhatta meg a felmentést e tekintetben a kormánynak, és ezen törvénytelenséget nem mentheti az, hogy a kormány megfelelt az 1899: II. tcz. azon rendelkezésének, a mely szerint a kormány köteles az ujonczjutaléknak változatlanul hagyására, vagy megváltoztatására czélzó javaslatot az 1899. év lefolyása előtt ide terjeszteni. (Ugy van! a szélső baloldalon.) Nem mentheti ezt a törvénytelenséget azért, (Halljuk!) mert hiszen a törvényhozás azt az imperativ rendelkezést, hogy a kormány köteles ez irányban a törvényhozásnak előterjesztést benyujtani, nem azért iktatta törvénybe, hogy ezt a törvényjavaslatot vagy ezt a darab papirost itt láthassa, vagy hogy a katonai kormányzatnak gondolkozását megismerje, (Ugy van! a szélső baloldalon. Halljuk!) hanem azért, hogy ezen fix terminus előtt a kormány ez irányu előterjesztését tárgyalhassa, a nemzet akaratát törvénybe iktassa és hogy állami életünk ezen fontos organizmusa egy pillanatig se lógjon törvénytelenül a levegőben. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Az a kérdés: vajjon védszervezetünket az 1867-iki közösügyes alapon, Ausztriával közösségben, a mai körülmények között alkotmányosan fentarthatjuk-e tovább, vagyis, hogy ezt a törvényjavaslatot a magyar képviselőház a mai körülmények között tárgyalhatja-e, és a hadi létszámot, az ujonczjutalék mennyiségét megállapithatja-e abban a formában, a mint itt elő van terjesztve (Halljuk! Halljuk!), a nélkül, hogy a magyar törvényhozás az alkotmányosság teréről lelépjen. Nem, mert a mai körülmények között az ujonczjutaléknak, a hadi létszámnak megállapitása a törvényjavaslatban kontemplált formában nemcsak több törvényünkkel, hanem magával a 67-iki alappal is ellenkezik; ellenkezik magával az alkotmányossággal is. A mikor Magyarország és a magyar törvényhozás önállóan állapitja meg a hadi létszámot, akkor nemcsak a saját nemzeti védereje fölött disponál, hanem egyszersmind Ausztria védereje felett is, mert a magyar törvényhozás nemcsak Magyarországra nézve állapitja meg az uj ujonczjutalék mennyiségét, hanem megállapitja Ausztriára nézve is. Hogy ezt Magyarország megtehesse és hogy a védrendszert ilyen formában megállapithassa a magyar törvényhozás, ehhez alkotmányunk értelmében, az 1867: XII. törvényczikk értelmében előzetesen szükséges a két kormány közti megállapodás, szükséges az, hogy egyenlő elvekből kiinduló törvényjavaslat terjesztessék a két törvényhozás elé, azután szükséges az 1889: VI. az 1899: II. t.-czikk és a mostani törvényjavaslat értelmében is a két állam között az alkotmányos megegyezés.

Kérdi, vajjon az 1867: XII. törvényczikknek megfelelőleg terjesztetett-e elő ezen törvényjavaslat?

Alkotmányjogi szempontból birhat-e értékkel a magyar törvényhozás előtt és a magyar nemzet előtt egy olyan kormánynyal történt megállapodás, a mely nem parlamentáris kormány és tehát a magyar törvényhozásnak és a magyar nemzetnek nem nyujthat biztositékot az alkotmányos megegyezésre nézve, a melyre pedig törvényeink értelmében feltétlenül szükség van? (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Másodszor megfelelt-e a kormány az 1867: XII. törvényczikkben lefektetett azon rendelkezésnek, hogy egyenlő elvekből kiinduló javaslat terjesztessék Ausztriában is az osztrák törvényhozás elé? Ilyen törvényjavaslat oda át nem terjesztetett elő.

A honvédelmi miniszter az 1889-iki VI. tczikk 14. §-ának tárgyalásánál hangoztatta, hogy az ujonczjutalék létszámának és mennyiségének meghatározására csakis kompromisszum lehet a két parlamentáris kormány között, és szükséges feltétlenül, hogy ezen kompromisszumnak megfelelőleg konformis törvényjavaslatok terjesztessenek elő a két törvényhozásban és hogy ezeknek alkotmányos megegyezése feltétlenül szükséges. Törvényeink határozottan előirják az alkotmányos megegyezést. Ez az alkotmányos megegyezés nem ok nélkül van törvényünkbe beiktatva. Ez visszhangját képezi az 1867. XII. tczikk 25. §-a azon feltételének, hogy Ausztriában teljes alkotmányosságnak kell lenni. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Mert a magyar törvényhozás vagyis Magyarország csakis az osztrák örökös tartományok alkotmányos képviseletével léphet alkotmányos megegyezésre. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.) Hogy ha Magyarországnak teljesen önálló joga van is az ujonczjutalék létszámának megállapitására, nem azt állapitjuk meg, hogy Magyarország ujonczjutalékának létszáma mennyi, hanem azt, hogy a monarchia mindkét államának ujonczjutaléka mennyi, tehát Ausztriára nézve is Magyarországnak ez az önálló joga nem olyan, hogy mi itt ezt a kérdést és ezt a nagyon fontos ügyet állami életünknek megállapithatnók önállólag és egyoldalulag, mint a gazdasági kérdéseket, és hogy megforditva odaát a mi intézkedéseinknek és elhatározásainknak megfelelő intézkedéseket a 14-ik §-al léptethetnének életbe; hanem ehez törvényeink értelmében feltétlenül szükséges, hogy a magyar törvényhozásnak biztositéka legyen a kormánykijelentésekben és kormányjavaslatokban arra nézve, hogy odaát szintén megtörténik az alkotmányos megegyezés arra, a mit mi ideát megállapitunk. Mert ha enélkül teszszük ezt meg, akkor mi lelépünk az alkotmányos térről (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.), alkotmány ellenére erőszakosan tartjuk fenn egyoldalulag a dualizmust, és az osztrák parlamenti válságnak, az osztrák alkotmánynélküliségnek egyenesen odadobjuk a magyar alkotmányt is, (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Hogy a magyar nemzet érdekében az áll-e, hogy az ujonczjutalék létszáma változatlanul fentartassék, vagy Magyarország védelmének, mentől jobb és erősebb, hatékonyabb védelmének az áll-e érdekében, hogy az ujonczjutalék létszáma leszállittassék vagy felemeltessék, erre nézve a törvényjavaslat indokolásában egy árva szó sincs. Hogy miért provizóriumként egy esztendőre oldatik meg ez az igen nagy fontosságu kérdés, erre nézve sem találunk egy szót sem az indokolásban. A valódi indokot a miniszter eltitkolja a nemzet előtt. (Halljuk! Halljuk! a szélső baloldalon.) Hogy ezen fontos kérdése Magyarországnak és a magyar nemzet véderejének csak provizórikusan oldatik meg, annak a valódi oka az, hogy az ujonczjutalék létszámának felemelése terveztetik. De ma, mikor a közösség áldásaban a kvóta felemelése és a tiszti fizetések felemelése által Magyarország ujabb megterheltetéssel sujtatik, nem tartja a katonai kormányzat opportunusnak az időt arra nézve, hogy egy oly kivánsággal álljon elő, a mely vérben és vagyonban ujabb, kiszámithatatlan megterheltetésével jár a magyar nemzetnek. Sürgeti az ujonczlétszám leszállitását. Abból, hogy más államok nem szállitják le az ujonczlétszámot, még nem következik, hogy Magyarország se szállitsa le. (Ugy van! Igaz! a szélső baloldalon.)

Azt, hogy a legutóbbi, aránylag igen csekélynek látszó létszámemelés és azzal összefüggőleg a törvénynek módositása mily óriási megterheltetésbe került az országnak, mily óriási mértékben növelte a besorozottak s katonakötelezetteknek létszámát, és hogy e tekintetben a létszámemelkedésre nézve a törvényhozás előtt a kormány által tett előterjesztés mennyiben nem bizonyult igaznak: statisztikai adatokkal bizonyitja.

Magyarország a védszervezetnek nem azt az ujonczkontingenst szolgáltatja, a melyet a törvényhozás mint létszámot megállapit, vagy mint ujonczokat megszavaz, hanem ennél sokkal többet, kétszer ennyit. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Magyarországnak évente 56.389 ujonczot kell kiállitania, besoroztatott pedig 1894-ben 96.680 ujoncz, tehát a megállapitott létszámnál 40.291 el több; 1895-ben 88.488 ujoncz, tehát a megállapitott létszámnál 32.039-el több; 1896-ban besoroztatott 99.504 ujoncz, tehát 43.115-el több. 1897-ben besoroztatott 114.800, tehát a megállapitott létszámnál 58.389-el több, kétszer annyi; 1899-ben besoroztatott 107.679, tehát a megállapitott létszámnál 51.209-el több. Igaz, ez törvényes dolog; mert törvényünkben van, hogy a póttartalékba be lehet sorozni korlátlan mennyiséget, de nem-e kijátszása, illuzóriussá tétele ez a magyar nemzet akaratának, (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) mikor megállapitjuk az ujonczjutalékot, megajánljuk az ujonczmennyiséget, de végeredményben teljesen kijátszatik, illuzóriussá tétetik a nemzet abbeli akarata, hogy a véderő mekkora legyen. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Minthogy ez a törvényjavaslat pártja közjogi álláspontjával nem egyezik meg; minthogy a 67-es közösügyes alapon Ausztriával közösségben sem lehet a mai körülmények közt az egész védszervezetet alkotmányosan fentartani és az ujonczjutalékot vagy a hadi létszámot szigoru magyar alkotmányos szempontból nem lehet ebben a formában megszavazni, mert ha ebben a formában egyoldalulag a magyar törvényhozás megállapitja az egész hadi létszámot, akkor a magyar alkotmány integritását dobja oda az osztrák alkotmánynélküliségnek, és minthogy a nemzeti akarat a hadi létszám megállapitásánál nem érvényesülhet, a törvényjavaslatot a függetlenségi párt nevében nem fogadja el. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Rátkay László a házszabályok czimén felszólalva kérte a házat, hogy ezen törvényjavaslatot vegye le a napirendről. Röviden ki akarja fejteni, hogy az, a mit kért, helyes és méltányos.

De előbb kénytelen megróni azt, hogy midőn a magyar nemzet egyik legfontosabb kérdését, az ujonczmegajánlás kérdését, mely 1715-től kezdve vérző sebe a nemzetnek, vérzik ma is és a nemzet önérzetét, becsületét szennyezi be (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon), tárgyalják, olyan figyelem van, mintha a mezőkovácsházi vicinális vasut kérdéséről lenne szó. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

Hogyha a magyar országgyülés egy törvényt meghoz, a mely világosan és számszerüleg megmondja, hogy az tiz évre érvényes, annak a következménye, hogy ha tiz év elmult, akkor az a törvény megszünt lenni. A tavalyi évben beterjesztette a honvédelmi miniszter az ő törvényjavaslatát, a mely ennek a törvények érvényét a mult év deczember 31-éig meghosszabbitotta. Hogyan tudja azt bizonyitani, hogy ez a törvény még ma is érvényben van? Hiszen ma már 1900 január 18-ikát irunk, és igy 18 nap hiányzott! Hát nincs a törvényeknél jogfolytonosság? A határidőhöz kötött törvények, ha lejártak, önmaguktól mennek tovább?

Épen azért, minthogy az 1889-ik VI. törvényczikk 14. §.-a értelmében az ujonczmennyiséget megállapitottuk és azt viszonos törvénynyé tettük Ausztriával; minthogy ez a törvény lejárt, a képviselőház a napirenden levő törvényjavaslatot, a mely nem is igaz és indokolása nem is áll meg, a napirendről vegye le. (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: A vitát bezárja.

Báró **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter: Első sorban Rátkaynak válaszol, a ki azt mondta, hogy most törvényen kivüli helyzetben vagyunk. E vád ellen tiltakozik. A kormány idejekorán terjesztette be a javaslatot: még a mult év november havában. A miniszterelnök ur még a karácsonyi ünnepek előtt akarta a javaslatot letárgyaltatni, de a tuloldal nem akarta tárgyaltatni.

Kubik Béla: Hisz ezt akkor se akartuk elfogadni, most se fogadjuk el.

Báró **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter: Vajjon elfogadják-e vagy nem, az egészen más kérdés. Csak azt vitatja, hogy kellő időben terjesztette elő a törvényjavaslatot.

Tóth János azt mondja, hogy alkotmányjogilag nem bir értékkel az, ha a magyar kormány az osztrák kormánnyal megegyezésre jut az ilyenféle törvényjavaslatok előterjesztésére nézve, mert Ausztriában a kormányt állandónak nem tartják, mert az csak muló természetü és nincsen semmiféle biztositék arra nézve, hogy Ausztriában el fog fogadtatni ezen törvényjavaslat. Mi a törvény értelmében igenis ugy jártunk el, hogy az osztrák kormánynyal tárgyaltuk a kérdést.

Barta Ödön: Melyikkel?

Báró **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter: Ezt a szőnyegen levőt Tóth János tagadta, hogy ott is előterjesztették a törvényjavaslatot a törvényhozásnak. Ott is előterjesztették. Hogy azonban ott szünetel a törvényhozás, arról mi nem tehetünk. Lehetséges, hogy ott a 14. §. alapján járnak majd el, de ez Ausztriában az alkotmánynak egy része. Ennélfogva e részben alkotmányjogilag kifogást tenni nem lehet.

Tóth arról is beszél, hogy mi a titkos szándéka a kormánynak, hogy a jövőre nézve melyek a tervei és hogy miért terjeszti elő mostan a jelenlegi ujonczlétszám megállapitásának csak egy évre való további fentartását? Mit fog hozni a jövő, azt maga sem tudja. (Felkiáltások a szélső baloldalon: Dehogy nem!) Arról beszélni akkor lesz idő, a mikor előterjeszti. Várják be, mig a ház asztalán fog feküdni a javaslat, akkor lesz majd idő beszélni arról és esetleg, ha birják, akkor le is szavazhatják.

Pichler Győző: Le is szavazzuk azt a 4 millió koronát!

Báró **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter: A mi a póttartalékosokat illeti, arra nézve kijelenti, hogy a hadügyminiszter a delegáczió elé terjesztette a póttartalékosok számát is. Azok kitesznek 400.000-et. Tehát kiteszik az egész monarchia fegyveres erejének 49 százalékát. Az csak természetes, hogy több ujoncz soroztatik be, mint a mennyit a kontingens kitesz, de a fölösleg csak a póttartalékba soroztatik be. Kéri mindezek után a javaslat elfogadását (Helyeslés jobbfelől.)

Münnich Aurél előadó: Reflektál Tóth János fejtegetéseire és azt igyekszik kimutatni, hogy az ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslatot mindaddig nem szabad letárgyalni, mig a véderőtörvény nem volt elfogadva.

Tóth János személyes kérdésben kér szót. Szerinte az előadó van tévedésben, mert ezt a javaslatot összetéveszti az ujonczmegajánlással. Ő azt mondta, hogy törvény nincs, törvényes bázis nincs, tehát törvényen kivüli állapotban vagyunk január 1-je óta s ebben neki a miniszter is igazat adott.

Báró **Fejérváry Géza** honvédelmi miniszter: Megengedi, hogy törvényen kivüli állapot van. Rendes viszonyok közt az ujonczozás mindig márcziusban és áprilisban lévén, a közbeeső idő e speciális kérdésre tulajdonképen nem mérvadó; mérvadó az, hogy a beálló ujonczozást megelőzőleg meg legyen a törvény, a mely meghatározza az ujonczok létszámát.

Münnich Aurél előadó: Röviden azt kivánja kijelenteni, hogy ha ujoncz kéretett volna, akkor állott volna be a törvénytelen állapot.

A többség erre a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

Elnök: Az ülés öt perczre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Következik a részletes tárgyalás.

A ház a javaslatot részleteiben is minden vita és módositás nélkül megszavazta.

Kövezik az *1900 évben kiállitandó ujonczok megajánlásáról* szóló törvényjavaslat és azzal kapcsolatban a honvédelmi miniszter jelentése a mult évben tényleges szolgálatban állott közös hadseregbeli és honvéd egyévi önkéntesek tiszti vizsgájának eredményéről, továbbá a közös hadseregtől a honvédség állományába az 1898—99-iki szolgálati évben történt tiszti áthelyezésekről és végre az 1898—99-iki szolgálati év folyamán a közös hadsereg magyarországi ezredeiben és a magyar királyi honvédségnél előfordult öngyilkossági esetekről.

Münnich Aurél előadó: Ismerteti és elfogadásra ajánlja a javaslatot. Egyszersmind tudomásul vételre ajánlja az önkéntesek tiszti vizsgáinak eredményéről, a tiszti áthelyezésekről és a hadseregben, valamint a honvédségnél 1898—99-ben előfordult öngyilkosságokról szóló honvédelmi miniszteri jelentéseket.

Komjáthy Béla: Az ujonczajánlás joga a nemzet egy eminens joga. Ezzel élni, akár igenlően, akár tagadólag, mindig komoly meggondolásnak eredménye kell, hogy legyen. Csak az a jog tiszteletreméltó, a melynek használatában is előny van. De ha az ujonczmegajánlási jogot csak ugy tekintik, mint Magyarországon szokás tekinteni, hogy voltaképen formalitás, akkor ez a jog intenzivitásából igen sokat veszit.

A 67-iki kiegyezési törvény alapján álló minden kormány, mely eddig Magyarországon uralkodott és azon rendithetetlen szavazók, a kiket minden kormány mellett megtaláltunk, s kik sokszor már leltárilag ott maradtak, mindig azt hangoztatták a magyar nemzettel és különösen velünk szemben, hogy Magyarországnak függetlensége és önállósága a 67-iki törvények által biztositva van. Mindezek a kormányok és azok a rendithetetlen szavazók minden alkalommal ugy viselkednek müködésükben és szavazatuk által, mintha csakugyan Magyarországon az ügyek vezetésében ők valamely vezérszerepre volnának hivatva és mintha Magyarország politikája az ő politikájuknak és akaratuknak megfelelőleg vezettetnék. Szóló ezt sohasem fogadta el, pártja sem fogadta el soha, hanem mindig rámutatott arra, hogy ez az egész eljárás csak szemfényvesztés és nem volt még Magyarországnak 67 óta oly kormánya, a melynek önálló politikája és iránya lett volna és nem volt még Magyarországnak 67 óta olyan többsége, mely szavazatát az ő benső meggyőződésének megfelelőleg az ő politikájának érvényre juttatására használta volna. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) A mi összes kormányaink tisztán csak a végrehajtó szerepre vannak utalva, hogy azt a politikát, a mely másé, azt az irányt, a mely nem a mienk, itt keresztül vigyék. Az eddigi kormányok összes kormányférfiainak politikája abban csucsosodott ki, hogy versenyeztek egymással annak bebizonyitásában, hogy melyik tud alázatosabb lenni bizonyos érdekekkel szemben, melyik használhatóbb és a mi a fő, hogy csakugyan bizzanak rá valamit: melyik képes az ország népét, azt a szegény magyar nemzetet inkább félrevezetni, mint talán más kormányférfi. Sajátságos, hogy az ilyen kormányférfiak mellett azért mindig megvolt azon rendithetetlen szavazók tömege, a kik tényleg ugy viselkednek, mintha valamely, lelkükben és szivükben csakugyan megállapitott politikai programm keresztülvitelének tényezői volnának. Pedig a kormányokat vezetik Bécsből, a többséget meg vezetik a kormányok. Ez a rendithetetlen többség Ciceronak egy mondása szerint idomitja magát, a mely azt mondja: változnak a viszonyok, változniok kell az embereknek és alkalmazkodniok kell a miniszteri szél fuvásához. Hát nagy szónok, okos ember volt Cicero, de a politikai erkölcsök terén őt kutforrásnak elfogadni nem hajlandó.

Egy hang: Ezek Plátó tanitványai!

Komjáthy Béla: Inkább Machiavelli tanitványai. Mert ő róla jegyezte fel a történelem azt a nevezetes dolgot, hogy annyira óhajtott szolgálni a felsőbb hatalomnak, hogy midőn a Mediciek többször megkinozták, alig várta, hogy ismét felhasználják, ha másra nem, legalább kőhengergetésre. Már attól az időtől fogva, midőn a magyar nép jobbjai, a nemzeti királyságot akarták, ezzel szemben a nemzet nagyjai eladták magukat s elejtették azt a nagy eszmét, folyvást találkozunk a magyar történelem lapjain azzal a politikával, a melyet a többség követ. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Midőn az augsburgi birodalmi gyülésen azt mondták Maximiliánnak, hogy igyekezzék Magyarországot a német birodalomba beleolvasztani, ő azt felelte: nemcsak magam fogok erre nézve elkövetni mindent, hanem utódaimnak is meghagyom. Nem érzik-e, hogy nemcsak Maximilián tartotta meg igéretét, hanem utódjai is megfogadták utasitásait, mert Magyarország története azóta folytonos ellenállás a beosztás politikája ellen.

Magyarország összes bajai abból erednek, hogy a birodalmi politikának predomináló szelleméből bugyogó erők vezetik a magyar politikát s hogy az aktiv politikában csak azokat engedik érvényesülni, a kik vagy elveladás, vagy a köpönyegforgatás, vagy önmegalázás vagy a hazafias hajlamok megtagadása árán jutottak oda. Hosszu századok alatt sohasem tudták legyőzni e nemzetet, de legyőzték 1867-ben, mert akkor elalkudták önállóságunkat, függetlenségünket. 1867 óta önállóságunk és faji fenmaradásunk biztositékai nap-nap után kevesbednek. Magyarország 1867-ben a megsemmisülés utjára lépett.

Egy országnak önállóságáról, függetlenségéről, ha nincs önálló nemzeti hadserege, beszélni nem lehet. Magyarországot önállónak a létező viszonyok közt csak önáltatás vagy a magas állással, ranggal és isten tudja mivel megvettek szolgalelküsége mondhatja. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A nemzeti hadssreg az, a mely egy nemzetnek izomerejét képezi. A nemzeti hadsereg egyedül képesit egy országot arra, hogy létező jogait, önállóságát megtarthassa, a támadások ellen megvédhesse. Olyan hadseregnek, a mely ellenünk használtatik ki, nem hazaszeretet, hanem hazafiui bün erőt kölcsönözni! (Tetszés a szélső baloldalon.)

Mi az a nemzeti hadsereg? Talán egy fegyelmezett tömeg, a mely vakon engedelmeskedve felebbvalói parancsszavának, bármilyen irányban megyen? A nemzeti hadseregben is kell fegyelemnek lenni, de ott a vezérszellemnek, a hazaszeretetnek, a haza iránti lelkesedésnek, a dicső jövő megteremtése reményének kell lennie. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Pichler Győző: Soha sem lesz ez a közös hadseregben. El fogják verni, mint a bürok az angolokat!

Kubik Béla: Mint a kétfenekü dobot!

Komjáthy Béla: Fegyelem nélkül egy hadsereg nem lehet. Magasabb czélért, a hazáért, a szabadságért, a népnek jogáért és jólétéért fegyelem alá vetni magát: ez férfias és dicső dolog. De egy bálványnak engedelmeskedni, annak vak eszközévé lenni: ezt csak a szolgák teszik. A hazaszeretetet, a szabadság iránti vágyat, a faj iránti ragaszkodást isten oltotta lelkünkbe: a bálványok iránti engedelmességet csak a butaság diktálja belénk. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.)

Elengedhetetlen a fegyelem, de akkor, mikor annak a hadseregnek élén olyan emberek állnak, a kik ezzel a nemzettel együtt éreznek, a kiknek nincs más vágyuk, nincs más aspirácziójuk, nincs más törekvésük s a földön nincsen másutt számukra hely, mint azon nemzetben!

Pichler Győző: Az ilyen érzelmüeket rögtön penzionálják!

Komjáthy Béla: Egy nem nemzeti, csak a fegyelem által alkotott hadsereg is képes nagy és erős hadjáratokat győzelemre juttatni, de mi annak az eredménye? Rendesen egyesek hatalmának öregbitése. Már pedig az egyesek hatalmának emelkedése mindig a közösség szabadságának rovására történik. (Ugy van! a szélső baloldalon.) A multból tanulhatjuk azt meg, hogy az emberek butasága teremtette meg az emberi nemnek a szolgaságát. És lehet-e butább cselekmény az emberek részéről, mint mikor odaadják erőiket egy másik erőnek fokozására, a mely arra fogja azt felhasználni, hogy őket semmivé, koldussá, nyomorulttá tegye. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A melyik nemzetnek nincsen nemzeti hadserege, nincs ereje, a melyre támaszkodik, vagy a melyik arról lemondott, az az életben önczélt többé nem képez. Az a nemzet, a melynek nincs nemzeti hadserege, a melynek nincs meg ezen izomereje, az a nemzet nem tényező, a mely önsorsát elhatározza; az csak eszköz, az csak egyes hatalmasoknak játékszere. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A magyar nemzetnek pedig nemzeti hadserege nincsen. Az a hadsereg, a melyet mi vérrel és pénzzel táplalunk, nem a mi erőnket képviseli. Az a hadsereg a mi jogainknak, szabadságunknak védelmére nem fog kelni soha; az létezésével, szellemével épen ellentétes irányt követ; abban a hadseregben semmi sincs magyar, sem szellem, sem nyelv; arra a hadseregre ennek az országnak jövőjét felépiteni nem lehet.

Midőn 1867-ben a kiegyezési törvényt, az 1867. XII. törvényt megalkották a nemzet nevében. (Zaj a jobboldalon.)

Barta Ödön: Legalább egy kicsit csendesebben méltóztassanak beszélni.

Komjáthy Béls: Tisztelt képviselő urak! Csináljunk egy paktumot! Méltóztassanak odakint diskurálni, vagy méltóztassanak utánam felállva, előadásomat érvekkel megczáfolni!

Olay Lajos: Tessék az elnöknek odanézni, nyolczan, tizen kaszinót csinálnak és társalognak!

Elnök (csenget). Csendet kérek, t. ház!

Komjáthy Béla: Én nem önöknek beszélek. Tisztában vagyok, hogy nem fognak rám hallgatni, de mikor választóim ide küldtek, azt parancsolták, hogy igenis az ország, a nemzet érdekében ne hallgassak önökre, (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.) mondjak meg mindent, a mit eszem, szivem parancsol, s ne hallgassak másra, ha önök kigunyolnak is érte. (Zajos helyeslés és éljenzés a szélső baloldalon. Felkiáltások a jobboldalon: Hiszen nem gunyolta senki!)

Elnök (csenget): Csendet kérek, t. ház!

Komjáthy Béla: Mikor az 1867-iki kiegyezést megkötötték a nemzet többsége nevében, akkor alapul elfogadtak egy törvényt. Ez volt az 1723. I., II. és III. t.-cz. és rögtön elnevezték alaptörvénynek, a melyet megváltoztatni az ország nem jogosult önmagában, hanem a megváltoztatás csak akkor foghat helyt, ha ahhoz idegen, az országon kivül álló tényezők is hozzájárulnak.

Ez ellen a felfogás ellen akkor sokan tiltakoztak. Azonban nálunk mindig annak van igazsága, a kinek a háta megett a többség van. Elfogadták alapul az 1723. I., II. és III. t.-czikket, mert abból akarták bebizonyitani és kimagyarázni azt, hogy Magyarország a kölcsönös és közös védelmet már akkor elhatározta, hogy a Mpgyarország és Ausztria közötti kapocs változhatatlan, és a védelem nemcsak közös és kölcsönös, de még a védelem tényezőjének állandó közössége is meg van állapitva ezen törvényben. Pedig Magyarországnak mindazon tudós jogászai, a kik az 1723. I., II. és III. t.-cz.-t a maga valódi értelmében igyekeztek megmagyarázni, sem a közös és kölcsönös védelmet s különösen pedig a *védelem tényezőjének állandó közösségét* bebizonyitani képesek soha sem voltak és nem is lesznek. De szükség volt, hogy ugy legyen és a magyar köztudatomba átment; hisz annyira átment a köztudatba, hogy itt ma mindenki esküszik a pragmatica sanctióra, pedig még halandó azt nem látta soha.

1867-ben meghozta a nemzet többsége nevében az akkori országgyülési többség az 1867. évi XII. t.-czikket és mi történt? Már akkor el voltak határozva arra, hogy olyan állapotot fognak teremteni a hadügy terén, mint a minőt a honvédelmi miniszter képviselt mindig; azonban a nemzet elébe még nem mertek igy jönni. Annak a törvénynek 11., 12. és 14. §-aiban még ott van, hogy «magyar hadsereg». Igaz, hogy Bécsben nevettek ezen, mert tudták, hogy ez épen csak olyan, mint «az önálló vámterület jogi állapota»; épen annyi értelme van ott. Ott nagyon jól tudják, hogy az erő az ő kezükben van, és ők fognak e tekintetben határozni. És nagyon jól tudják, hogy a magyar ember egy darabig talán még kötözködni fog, hogy ez a törvényben van, de azután szokása szerint majd beadja a derekát. Azt kérdi a honvédelmi minisztertől, és erre nyilt választ kér, hogy az 1867: XII. t.-cz. szerint Magyarország és Ausztria között a hadügy közös-e vagy sem? Tényleg az, de a törvény értelmében való közösséget kérdi. Szóló szerint nem közös. Az 1867: XII. t.-cz. 9. §-a szerint csak annyiban van a hadügy közösnek elismerve, a mennyiben a király személyes jogára visszavihető. Mindazon jogokat, a melyek a hadügy tekintetében a király személyével összeköttetésbe nem hozhatók, egyáltalában nem lehet közöseknek neveznünk. Három része van tehát a hadügynek, midőn az 1867: XII. t.-cz. alapján birálni akarjuk. Első része a felség azon jogán alapszik, a mely a vezérletre, vezényletre és belszerkezetre vonatkozik; a második része, a mely nem közös, a magyar hadsereg kiegészitése s az ujonczajánlásra vonatkozó elhatározás, mert ehhez semmi közünk. A harmadik, szintén nem közös része, a rendszer megállapitása. Ez annyiban nem közös, hogy ebben mégis végső esetben minden ország belátása szerint határoz.

Ha tehát az 1867: XII. t.-cz. szerint csak annyiban közös a hadügynek egy része, a mennyiben az osztrák császár és a magyar király egy és ugyanazon személy, akkor kérdezzük, hogy mily jogköre van ebben a közösségben az osztrák császárnak és mily jogköre van a magyar királynak? Az osztrák hadseregre nézve felségjogánál fogva határoz az osztrák császár azon korlátok között, a melyeket a törvény neki előir és megszab a magyar hadügy szempontjából, azon jogkörben, a melyet számára a magyar törvény megalkot és biztosit. Mikor a magyar királyi hadfenség jogán kimondatott a közös hadsereg vezérlete, vezénylete és belszervezetére a közösség, akkor mit mondott ki a törvényhozás? Azt, hogy azt a hadfenségjogot, a melyet eddig is gyakorolt a király, ezentul is gyakorolni fogja. De ezen törvény alapján joga volt-e a magyar királynak a magyar hadsereget az osztrák hadseregbe beolvasztani? Hát hol van a királyi jog Szent-Istvántól mostanáig, mely a magyar királynak ezt a jogot megadja, hogy nemzetét elárulja, hogy a nemzetnek erejét idegen erőkkel egyesitve azt akcióképességében megbénitsa? Micsoda jogon határozta el a magyar király, hogy a magyar hadseregben a *vezénylet német legyen, hol van az előirva?* Hiszen ő magyar király, őt a magyar törvények kötelezik, Magyarországon az állam nyelve a magyar és ezt a jogkört egy törvény sem biztositotta neki és legkevésbbé az 1867-ik évi XI. t.-ezikk 14. §-a. Hiszen hogyha megengedjük és elismerjük is a királynak azt a jogát, akkor a görög nyelvet ép ugy behozhatná, mint ezen másik idegen nyelvet. A magyar király jogköre körül van irva, azt nem szabad tullépnie, abban minden magyar ember támogatására, sőt lelkesedésére számithat, de hogyha önérzetes ez a nemzet, akkor a jogkörön tullépve kell, hogy szembe találja vele magát a király. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Akkor, midőn az 1867-ik évi XI. t.-cz. 14. §-a ott van, hogy csak a hadfenségi jogon adják meg ezen jogot a királynak, kérdi, miféle törvény alapján mert ő a magyar hadseregbe kinevezni idegen nyelvüeket, nem magyar születésüeket, a mikor világosan meg van irva az 1841: II. t.-czikkben, hogy tiszteket, tábornokokat és stabatisokat nem lehet, csakis magyar születésüeket, magyar honpolgárokat kinevezni. Ezt Bécsben előre tudták, hogy igy lesz, de ismerték a magyar nemzetet és a magyar nemzet már akkor beleszokott abba, hogy mi hozzá vagyunk kötve Ausztriához és ez a tudat a legnagyobb szerencsétlenség erre a szegény nemzetre.

Csak azért, hogy a magyar nemzetnek azon szuverénitását, mely abban nyilvánult, hogy nemzeti hadserege van, egyszerüen eljátszhassák, félre magyarázták az 1723-iki törvényt, ugy hozták meg az 1867-ikit, hogy a magyar lássa benne a saját jogait, de a német tudja, hogy a magyarnak nincsen semmi joga. Es azóta pontról-pontra oda engedték azt a hadsereget fejlődni, hogy az nem is közös hadsereg már, hanem az tisztan osztrák hadsereg, mely magyar pénzen és ha kell, a magyar érdekek ellen is küzd. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

De a törvényjavaslatban a honvédség számára való ujonczokról is van szó. Vajjon ezzel a honvédséggel is hasonlóképen nem csapták-e be a nemzetet? Az volt a hitünk, hogy a honvédség felállitásával megteremtjük a jövő nemzeti hadsereg magvát. Még az első honvédtörvényben önálló müködésre, aktiv szerepre volt a honvédség megalkotva. A miniszter ur azt mondja, nem. Tessék felütni a törvényt, a hol azt mondja, hogy: «a hadsereg támogatására». Már magában ebben a «támogatás» szóban benne van az önálló akczióra való képesség. Igaz, később már igaza van a miniszter urnak; becsempészték, észre sem vettük, most már igy van: «a közös hadsereg kiegészitő része.» Felállitották a honvédséget azért, mert számitottak a nemzet hiuságára. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) A magyar nemzet sietett megalkotni a honvédséget, Bécsben siettek beleegyezni, mert igy gondolkoztak, a közös hadseregnek a költségeit a magyar nemzet csak a kvóta arányában képviseli, a honvédség költségét pedig a nemzeti hiuság miatt a maga egészében fizeti. Szóval, többet költött a magyar nemzet a honvédségre, mint a mennyit például az osztrák tartományok költöttek. Es van-e magyar ember a képviselőházban, a ki mint becsületes ember meri állitani, hogy a honvédség nem oly szolgálatkész-e és oly felhasználható, mint a közös hadsereg minden egyes katonája? Már a vezérkart is közössé akarják tenni.

A magyar nemzet beleegyezik. Ha talán azt mondanák, eladjuk az országot, kifizetik, ebbe is beleegyezik a magyar nemzet; mert a magyar nemzet erkölcseiben nagyon sülyedt. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Ennek a magyar nemzetnek középosztálya épen a rossz politika miatt semmivé lett; a magyar nép alsó néposztálya, mig jogokat nélkülöz, nem tud lelkesülni a hazáért. Ma ez az ország eladó, s a középosztály, mely századokon át fentartotta az országot, most hivatalért cseng. Ma már tizszer annyi a hivatalra vágyó, mint a mennyi hivatalban van. Ma már alig van független, önérzetes és bátor ember, a ki meg merje mondani, hogy mit gondol és mit akar. Azért van pártjához odanőve, mert ez mindig megmondja, hogy mit akar. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

A nemzetnek csak egy esetben van jövője: ha megmaradt jogát felhasználva, lehetővé teszi a nemzeti hadsereg felállitását. Ijesztgetnek bennünket, hogy az önálló hadsereg felállitása sokkal több költségbe kerülne, mint a mostani. Ez az állitás nincs is bebizonyitva, nem is igaz. Ma két hadsereget tartunk fenn és egy hadseregünk sincs; akkor egyet tartanánk fenn, de az azutan megmaradna ezé az országé. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

De ha még többe kerülne is, vajon nem nyugodtan hozná meg a nemzet ezen áldozatot? Ma is óriási áldozatot hozunk és a nemzet elleni erőt istápoljuk vele, akkor pedig a nagy áldozat a nemzeti erőt segitené. Es ha itt nemzeti hadsereg volna, azon kiadás, a mely most nemzeti erőnket fogyasztja, egyuttal az országban költetnék el és visszatérülne a nemzetnek.

Mi tisztelettel meghajlunk a felség és az állam jogai előtt, ép ugy tisztelettel kell viseltetni, de aztán nem engedni abból, a nemzet és a nép jogai előtt. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Azt mondják, hogy a nagyhatalmi állás megköveteli a közös hadsereget. Hat jól van, ha ezt a nagyhatalmi állást fenn akarják önök tartani, hát csak mindig mi hozzunk áldozatot és nem az is, a kinek ez a nagyhatalmi állás használ? Ha azon joggal, mely az ujonczmegajánlásban rejlik, élni akarunk, azt mondjuk, megtagadjuk, mig az ország jogos sérelmei nem orvosoltatnak: a nagyhatalmi állás kárt szenved. De ha mi azt mondjuk, a nagyhatalmi állásnak is hozunk áldozatokat, még pedig ugy, hogy a magyar hadsereg is állittassék fel; akkor a hadseregnek mi is hasznát fogjuk látni.

A maga és pártja nevében kijelenti, hogy oly hadseregnek, a mely nem a mi nemzeti akaratunk végrehajtója, a mely a mi önérzetünket nem növelheti, a mely erőnket nem gyarapithatja, a mely ellenünk is felhasználható, egyetlen ujonczot sem szavaznak meg. (Élénk helyeslés és tetszés a szélső baloldalon.)

Elnök: A vitát félbeszakitja s folytatását a holnapi ülésre tüzi ki.

Következik az interpelláczió.

Molnár János a következő sürgős interpellácziót intézi a belügyminiszterhez:

1. Van-e tudomása arról, hogy Szentesen a legutóbbi országgyülési képviselőválasztás e hó 14-én, tehát vasárnap tartatott meg, s hogy a szükségessé vált pótválasztást február 4-dikére, tehát ismét vasárnapra tüzték ki?

2. Helyesli-e, hogy a vasárnapot, vagyis az áhitat és nyugalom napját oly zajos, mozgalmas és izgalmas aktussal, milyen a képviselőválasztás nálunk lenni szokott, zavarják?

3. Ha nem helyesli, szándékozik-e intézkedni, hogy Szentesen most és egyebütt és egyébkor köznapra tüzessék ki a képviselőválasztás?

Széll Kálmán miniszterelnök: Azonnal válaszol. A képviselőválasztásokról szóló törvény a központi választmánynak adja meg a jogot meghatározni a választás napját. Ezzel a joggal éltek Szentesen is. Szóló ebben a dologban nem tehet a törvény világos értelme szerint semmit.

A mi azt illeti, hogy helyesli-e ezt, azt válaszolhatja, hogy nem helyesli. A mi törvényhozásunk szelleme, mely a vasárnapi munkaszünetet behozta és törvénybe iktatta, határozottan az, hogy a vasárnapokat és ünnepnapokat meg kell tartani és azokat nem kell megzavarni politikai akczióval sem. (Helyeslés.) A szentesi eset izolált eset, s az ok valószinüleg az, hogy ott régi gyakorlat alapján tették, s mert a tanyai birtokosok a választók legnagyobb részét teszik, azért szokták ott a választást vasárnapra tenni. Intézkedni nem intézkedik, de helyeselni nem helyesli. (Élénk helyeslés.)

Molnár János tudomásul veszi a választ.

A ház szintén tudomásul vette.

Elnök az ülést bezárja.

Az ülés végződik délután 2 óra 10 perczkor.

A közigazgatási bizottság január hó 20-án délután 5 órakor a házban, szokott helyiségében, ülést tart. Tárgy: Az országgyülési képviselőválasztási jog gyakorlásának némely községet, pusztát és telepet érintő rendezéséről szóló törvényjavaslat.

Az Ugron-párt ma este folytatólagosan foglalkozott a párt szervezkedési és egyéb belső dolgaival s azután a párt hiveivel és külső tagjaival lakomára gyült össze az országos kaszinó egyik külön termében.

A transzvali háboru.

Annyi sok rossz hir után végre megérkezett Londonba az első jó hir is. A natáli angol hadsereg egy része állitólag átvonult a Tugela folyón. Mindenesetre siker ez, ha ugyan igaz. Siker pedig azért, mert az angolok már négy hete igyekeznek a folyót átlépni, s ez nekik mindeddig nem sikerült. De hogy ez a siker ér-e valamit s változtat-e majd az angoloknak kedvezőtlen helyzetén, az más kérdés. Bármily bőbeszédüek is az angol táviratok, még sem mondják el ép a legfontosabb dolgokat. Mindenesetre feltünő, hogy e hó 10-én vonultak át állitólag az angolok a Tugelán s ma érkezett erről Londonba az első hir. De még ennél is feltünőbb, hogy a táviratok semmiféle részletre sem terjeszkednek ki s igy valószinü, hogy olyan veszteségeket szenvedtek az angolok, a mely annál jobb, minél utóbb jut köztudomásra Angliában. Ezért magában Londonban sem akkora az örömujongás, mint az ember gondolná, s nem egy lap inti higgadtságra az angolokat, s idézi emlékezetükbe, hogy az eddigi örömhireknek minő hamar jött meg a véres czáfolata.

Ma érkezett táviratai nk a következők:

London, jan. 18.

A városban ma kora reggel elterjedt az az örömhir, hogy *az angoloknak sikerült a Tugelán átmenniök* s az összes ujságok siettek második kiadást rendezni, hogy olvasóikkal ezt a hirt tudathassák. Valamennyi nagy lap terjedelmes magántáviratokat közöl az eseményről s ugy látszik, hogy a délafrikai sajtóczenzura most nem találta helyén levőnek, hogy a harcztéri tudósitók táviratait visszatartsa. A lapok *Buller* csapatainak átkelését már most is ugy ünneplik, mint századunk egyik legnagyobb fegyvertényét s egészen ittassak a győzelmi mámortól. Csak egy-két ujság s ez is radikális, inti a közönséget, hogy ne igyék a medve bőrére, mert az eddigi tapasztalatok után nincs kizárva, hogy a búrok cselt vetettek az angoloknak s hogy már a legközelebbi órák meg fogják hozni, vajjon az angoloknak csakugyan van-e okuk arra, hogy a győzelemmé fölfujt eseménynek örvendjenek. Egy tábornok a radikális Daily Advertiserben azt irja, hogy a folyón való átkelés még semmit sem bizonyit, mert a történelem tanusága szerint, a mikor valamely hadsereg egy folyón át akart kelni, még sohasem volt arra eset, hogy ezt a tervét ne tudta volna megvalósitani; csak az a kérdés már most, vajjon az angolok ki tudják-e majd használni ezt a taktikai sikert. Ugyanez a tábornok figyelmeztet arra, hogy a különböző ujságoknak különböző forrásokból eredő magántáviratai tele vannak ellenmondásokkal s hogy még a hivatalos táviratokon sem tud az ember eligazodni. Igy azt mondja a többi közt, hogy a táviratokból nem lehet megtudni, hogy mikor történt az átkelés; egyetlen távirat sem szól arról, hogy mely csapatok keltek át a folyón s mely csapatok maradtak a folyó tulsó partján; a táviratokból nem lehet megtudni, vajjon sir Charles Warrens Trichaerdsfurt mellett, vagy pedig, mint némely ujságnak jelentik, Waggonfurt mellett ment-e át a Tugelán; a jelentések arról sem tesznek emlitést, vajjon Warrens az átkelésnél ellenállást talált-e vagy nem. Azt is nagyon furcsának találják, hogy a táviratokban emlitett pontok egyikét sem találjak az angol hadsereg vezérkari térképén, még Spearmans-farmot sem, a honnan pedig a legtöbb távirati tudósitást elküldték. A figyelmesebb olvasó hiába böngészi a térképet, mindarra vonatkozólag, a mit a táviratokban olvas, csupa sejtésre és feltevésre van utalva. Az optimista ujságok sietnek ugyan tudatni, hogy Spearmans-farm Potgeaters driftnek közelében van és pedig a drifttől délre, de ezek nem is sejtik, hogy ezzel milyen rossz szolgálatot tesznek, mert ebből észszerüen csak azt az egyet lehetne következtetni, hogy Buller, a ki legutóbbi jelentését Spearmans-farmból küldte, még mindig a Tugelától délre áll seregével. Ugy látszik tehát, hogy eddig csak az angol csapatok egy részének sikerült a Tugelán átmenni s be kell várni, hogy a csapatok hátralevő részének hogyan fog sikerülni a Tugelán való átkelés és vajjon ma vagy holnap nem kell-e megküzdeniök a búrok ellenállásával.

London, jan. 18.

A Laffan-féle távíró-ügynökség Spearmans farmból a következő táviratot kapta, a melyet ott szerdán este 9 óra 10 perczkor adtak föl:

Mult csütörtökön Dundonald lord a mounted-dandárral előnyomult és hirtelen mozdulattal elfoglalta a springfieldi hidat; innen tovább ment s rendkivül erős hadállást foglalt el a Zwardskoppen. A Zwardskopp egy domb, a mely a Potgeaters driftet dominálja. A búrok erre az előnyomulásra egyáltalában nem voltak elkészülve, némelyek közülök épen a Tugela-folyóban fürödtek. Littleton tábornok dandárát kiküldték, hogy a Zwardskoppon létesitett hadállást megszállja. Egy erős csapat Colensóban maradt, hogy a várost ellenséges támadás ellen biztositsa. Hildyard tábornok dandára Springfieldben maradt. Az összes többi angol haderő előrenyomult. A mint a folyó partjához érkezett, azt vette észre, hogy a komp a tulsó parton van. A vezérek egy ideig azon tanakodtak, hogy mit tegyenek, hogy az átkelést lehetővé tegyék; sokan már azt hitték, hogy a búrok cselt vetettek nekik s a komp birtokáért elkeseredett harczot kell majd vivni, de egyszerre előállott egy tiszt és öt katona s kijelentették, hogy ők vállalkoznak arra, hogy a kompot áthozzák az innenső partra. A következő pillanatban mind a hatan a vizbe vetették magukat s átusztak a tulsó partra, a hol leoldották a kompot s áthozták a déli partra. Kedden, január 16-án, reggel megkezdődött az angolok előnyomulása észak felé. Littleton dandára megszállott egy dombsort a jobboldalon és egyidejüleg Warren dandára megtámadta a búrok balszárnyát.

A *Times* a következő, Springfieldben szerdán este 10 óra 20 perczkor feladott táviratot közli:

Az angol haderő január 10-én elindult nyugoti irányban. Legelöl ment lord *Dundonald*, a ki csapatával a Potgeaters drift fölött levő magaslatokat megszállotta. Ez a hadállás Colensotól tizenöt mértföldnyire nyugotra van. Az előcsapatok csupa lovasok voltak. A gyalogság még ugyanazon a napon este követte. *Littleton* tábornok dandára tegnap, kedden, ment át a Tugela folyón, s ma, szerdán, bombázta a búr sánczokat. *Warren* hadosztálya épen most megy át a Tugelán a Trichaerds furt mellett, hogy a folyótól huszonöt mértföld távolságban egy hadállást elfoglaljon.

A *Daily Telegraph* is közöl egy hosszabb táviratot, a melynek részletei többé-kevésbé ellentmondanak a fentebbi előadásnak. A távirat vége igy szól: Warren nagyon kielégitő hadállást foglal el Sproenkkopp mellett. Már most alapos az a remény, hogy csapatainknak mégis fog sikerülni, hogy Ladysmithet felszabaditsák.

Bukarest, jan. 18.

Kairón keresztül az a távirat érkezett Bukarestbe, hogy a búrok megengedték az angoloknak az átkelést a Tugela folyón, de mikor az angol csapatok felerésze átkelt, az egyesült búr hadak oly vehemencziával támadták meg az angolokat, hogy azok óriási veszteségek mellett visszavonulni kényszerültek. *Tizezer angol halva maradt a csatatéren (?)*

London, jan. 18.

A hadügyi hivatal *Buller* tábornoktól Pearmans-Campból e hó 18-ikáról keltezett táviratot kapott, mely azt mondja, hogy egy üteg tábori tüzérség és egy tarack-üteg, valamint a Sittleton-dandár Podgeatersdriftnél átkelt a Tugela-folyón, mig mi az ellenség hadállását bombázzuk. Öt mértfölddel feljebb *Warren* tábornok kelt át a folyón 85 yard hosszuságu ponton-hidon. Remélí, hogy estig a folyótól 5 mértföldnyire nyomul előre. Warren jobb szárnya előtt az ellenség nagy erőlködéssel elsánczolja magát.

A hadügyi hivatal *Roberts* tábornagy főparancsnoknak Fokvárosból mai keleltel küldött következő táviratát teszi közzé: Mint *Gatacre* jelenti, minden fegyvernemből összeállitott 300 fönyi csapat Bushmanshockból Lopesbergbe és a 74-ik tábori tüzérség egy század lovasitott gyalogsággal Sterkstrombol Bushmanshockba indult. Egyébként nincs változás.

Berlin, jan. 18.

Ide érkezett hivatalos londoni táviratok szerint a *Bundesrath* gőzöst *ma szabadon bocsátották*.

Brüssel, jan. 18.

A transzvali követségen nagy meglepetést keltett az a jelentés, hogy *Buller* serege olyan könnyen átkelt a Tugela-folyón. Azt hiszik, hogy a *búrok törbe csalták Bullert*.

Döntő ütközet készül, mert *Joubert* 35.000 fönyi seregével a Tugela mentén jó hadállásokat foglalt el.

Rensburg, jan. 18.

Egy őrjárat, mely 16 new-south-wales-lancierből és dél-ausztráliai lovasokból állott, tegnap törbe esett. Heves ütközet után a dél-ausztráliai lovasokat elnyomták, öt embert megöltek és egy megsebesült. Két lovas elmenekült. A többit elfogták.

London, jan. 18.

A Reuter-ügynökséghez később érkezett rensburgi távirat szerint a tegnap törbe esalt őrjáratból csak egy dél-ausztráliai lovas esett el és egy megsebesült. Hat ember időközben visszatért a táborba.

London, jan. 18.

«Nincs több férfi!» — ezt a vészkiáltásnak beillő feljajdulást lehet mindenhol hallani. Tényleg, Albion női már nagyon is érzik azt, hogy Dél-Afrikában váratlan kiterjedést öltött a háboru, — ha nem is az által, hogy kedves hozzátartozójukat, barátjukat vesztették el a csatamezőn. — hanem hogy a londoni társas összejöveteleken kevés a fiatal ember. Hogy most a derék yermaury-ezrednek is be kellett vonulnia, ezzel az angol nők elvesztették legjobb tánczosaikat s egyedül kell majd rókavadászatokra is menniök. Udvari bálokról nincsen szó se ebben szezonban. Az angol szép nők kedélye bizony nagyon lehangolt. Ugyanigy jajdulnak fel a szinházak is. »Nincs több férfi!» A drága helyek, hol különben a gazdag ifjak oly kifogástalan ruhákban jelentek meg estéről-estére s töltötték meg a szinházat, ma üresek. A klubok is nagyon üresek. Egyik előkelő körnek nem kevesebb, mint kétszáz tagja utazott a harcztérre. A legfinomabb vendéglők legjobb vendégeik után sirnak. Az elegáns bérkocsik napok hosszant állanak utas nélkül: ritka most az a gavallér Londonban, ki az utcza egyik oldaláról áthajtat a tulsó oldalra. A turfnak nehány nagy alakja feloszlatja a versenyistállóját; ilyenek lord *Chesham*, *Filmer*, *Cavendish*, *Campbell* és mások. Ezek az urak is Dél-Afrikába indulnak. Hogy mit fognak ott csinálni, nem tudjuk; csak le ne törjenek a «porondon», mint a hogy az sok előkelő barátjukkal már előbb megtörtént, kiknek a nevét otthon a lapok külön kiadásokban adják a nagy közönség tudtára.

London, jan. 18.

A Reuter-ügynökségnek jelentik Mafekingből 3-áról: Az ellenség e hónap elsején ujra erős ágyuzást kezdett s hat kilenczfontos gránátot lőtt az asszonyok és gyermekek táborába. Egy kis leány meghalt, két másik gyermek megsebesült. A stratégiai helyzet változatlan.

Modder-River, jan. 18.

Methuen lord tegnap éjjel nagyobb csapattal demonstrácziót rendezett s gránátokkal ágyuzta az ellenséges hadállás balszárnyát. Ugy találta, hogy az ellenség itt erős pozicióban van. A búrok nem viszonozták a lövéseket. Az angolok végre veszteség nélkül visszavonultak.

London, jan. 18.

A Reuter-ügynökség levelezője Spearmans-farmból megerősiti azt a hirt, hogy *Warren tábornok átkelt a Tugela folyón.*

London, jan. 18.

A Reuter-ügynökség külön tudósitója e hó 12-én délelőtt 10 óráról jelenti Spearmans-farmból: A hegyekkel boritott vidéken átlovagoltam, hogy jelen legyek Warren tábornok előnyomulásánál a Tugela folyó déli oldalán. Az ellenség vagy egy mértföldnyire állt a másik parttól a Rhinocerosfontein-nek nevezett majortól. A búrok több sortüzet adtak az angol előőrsökre; az utóbbi viszonozta a tüzelést és a közel levő dombról az angol tüzérség is részt vett a harczban. A további tüzelés közben az angolok néhány osztálya egy kompon átkelt a folyón. Az ellenség a dombok felé menekült, minthogy állását igen kényelmetlennek találta. Ezután az angol hidászok pontonhidat vertek a Tugelán, mire *Warren tábornok egész hadereje átkelt a folyón.*

London, jan. 18.

Buller tábornoknak Roberts tábornagyhoz intézett távirata azt mondja: Egy dandár és egy taracküteg Podgeatersdrift mellett átkelt a Tugela folyón. Warren tábornok 5 mértfölddel lejebb nyugat felé Trichardsdrift mellett pontonhidat vert a folyón. Warren tábornok hadereje e hó 17-én átkelt a folyón. *Remélik, hogy 18-án reggel összes csapatai a folyó északi partján lesznek.* Warren tábornok bizik abban, hogy sikerülni fog neki megkerülni az ellenség hadállását, mely az ő jobbszárnyától öt mértföldnyire erős sánczok közt van.

EGYHÁZ.

Püspöki konferenczia. *Vaszary* Kolos biboros herczegprimás, mint jeleztük, e hó 29-ikére délelőtt 10 órára tanácskozásra hivta egybe a latin és görög szertartásu katholikus püspököket budavári palotájába. A konferencziának egyik legfontosabb tárgya a katholikus autonómia ügye lesz. A mult őszön tartott konferenczia már tárgyalta az ügyet, de csak az alapelvekkel foglalkozott és még ezek fölött sem jutott megállapodásra. A püspöki kar tagjai akkor tanulmányozás végett magukhoz vették a tervezetet s a fontos kérdésben a mostani tanácskozáson fognak végérvényesen határozni.

Lelkész-választás. Szeghalmon, református lelkészszé *Técsy* József szilágypaniti lelkészt választották meg 22 pályázó közül.

VIDÉK.

* **Nyitra vármegye** ma a közönség nagy érdeklődése mellett közgyülést tartott. *Thuróczy* Vilmos főispán megnyitó beszédében kegyeletes szavakkal emlékezett meg gróf *Esterházy* Istvánról, a ki két évtizeden át tevékeny tagja volt a közéletnek. Inditványozza, hogy a közgyülés az özvegynek, báró Jeszenák János 48-as vértanu leányának, részvétnyilatkozatot küldjön.

UJDONSÁGOK.

— jan. 18.

— *Személyi hirek.* *Frigyes* főherczeg és leánya, *Mária Anna* főherczegnő Bécsből Pozsonyba érkeztek. — *Erzsébet* főherczegnő tegnap ünnepelte 69. születése napját. — *Frigyes* schleswig-holsteini herczegnő, a német császárné édes anyja, Drezdában aggasztóan megbetegedett.

— **Nikita Bécsben.** Cettinjéből jelentik, hogy *Nikita* montenegrói fejedelem február közepe táján Bécsbe utazik. Utazásának az a czélja, hogy tisztázza a postautalványok kérdésében fenforgó konfliktust, mely azt eredményezte, hogy az osztrák-magyar monarchia egészen elidegenedett tőle. Azt hiszik, hogy *Nikita* az olasz király rábeszélésére határozta el magát bécsi utjára, mert *Umberto* királynak rosszul esik, hogy egy szövetségese rossz viszonyban legyen a jövendő olasz királyné apjával.

— **A Duna.** A földmivelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint, a Duna Steintől lefelé apadóban van, jégzajlással. A jég Paks alatt, Fajsznál, Bajánál, Zimonynál változatlanul áll. *Budapestnél* tegnap óta a viz 16 centimétert apadt s mai magassága 156 centiméter.

— **A csehországi sztrájk.** Csehországban a sztrájk egyre tart. A munkások szivósan kitartanak követeléseik mellett, rendzavarás azonban sehol sem fordult elő. *Schlanban* a sztrájk helyzete változatlan. Rendzavarás nem fordult elő. — *Kladnoban* a sztrájk terjed. A munkások többek között 8 órai munkaidőt és béremelést követelnek. A munkások követeléseit a békéltető bizottság elé terjesztik. Minthogy a békéltető bizottság elnökére nézve nem tudtak megegyezni, a prágai járási főnökség a helytartósággal egyetértőleg dr. *Isak* birósági jegyzőt nevezte ki a békéltető bizottság elnökévé. Dr. *Isak* már Kladnoba érkezett. — *Warnsdorfban* a járási főnök és az iparfelügyelő fáradozása daczára sem jött létre megegyezés a munkaadók és a munkások között. A munkások 10 órai munkaidőt követelnek. Ujabban még két gyárból 220 munkás csatlakozott a sztrájkolókhoz. — *Nürschanból* érkezett jelentés szerint csak a fiatalabb munkások követelik a sztrájkot, mig az idősebbek semmit sem akarnak róla tudni. Hétfőn vagy kedden valószinüleg elintéződnek a differencziák. — *Mährisch-Ostrauban* ma délelőtt nagy tüntetés volt. Több száz munkásnő az igazgatósági palota elé tódult és tiltakozott a bérlevonások ellen. Hiába szólitották fel a csendőrök a tüntetőket, hogy széledjenek el, s a mikor a zavar nőtt, közibük ugrattak. Egy ló sulyosan megsebesitett egy asszonyt. A bányászok közt nagy az elkeseredés. A gróf *Larisch*-féle tárnák munkásai csatlakoztak a sztrájkolókhoz. — *Bécsből* táviratozzák, hogy mindenfelől jelentik, hogy a sztrájk terjed. A szénhiány most már *olyan nagy*, hogy az iparvállalatok legközelebb megakadnak.

— **Szerencsétlenül járt tengerésztiszt.** Kielből táviratozzák, hogy egy torpedónaszádon *Kretsmann* hajótisztet elkapta a gép szijja s a boldogtalan ember fejét elszakitotta törzsétől.

— **Árviz Németországban.** Frankfurtból táviratozzák, hogy Németország déli és nyugati részeiben *árviz pusztit.* A Rajna és mellékfolyói erősen megdagadtak. Heilbronnál a *Nekar* kiöntött. A zápor még növeli a veszedelmet.

— *Beomlott vasuti alagut.* Pozsonyból nagy hegyomlásnak hirét hozza a táviró. A *Budapest—Bécs*-i fővonalon, Pozsony mellett, ma délután *a vasuti alagut beomlott.* Az alagut most van átépités alatt és a munkálatokat csak a napokban szüntették meg a nagy hó miatt. Hirtelen azonban rendkivül megenyhült az idő és a hatalmas hótömegek egyszerre olvadni kezdtek. Az óriási vizmennyiség annyira átitatta a földet, hogy ma délután négy órakor az alagut Pozsony felé eső bejárata mintegy száz méter hosszuságban beomlott. A hatalmas földtömegek csuszamlásnak indultak és hatalmas robajjal leszakadtak. Szerencsére a hegyomlás pillanatában az alagutban nem volt senki és igy emberélet nem esett áldozatul. A beomlott alagutban a vasuti közlekedés természetesen megakadt. A forgalmat csak átszállással tudják föntartani, a mi azonban nagyon körülményes, mert a beomlott hegy megkerülése kocsin mintegy husz perczig tart. A hegyomlás hirére Pozsonyból azonnal segélyvonatot küldtek ki, a melyen a vasuti főmérnök vezetése alatt nagy csapat munkás ment ki és rögtön hozzáfogtak a pálya szabaddá tételéhez. A főmérnök állitása szerint a helyreállitási munkák *nyolcz-tiz napig* is eltartanak. A hegyomlás következtében Budapest és Bécs között a teheráru forgalmat beszüntették és a levélpostát is csak nagy nehézséggel tudják fentartani. — A hegyomlásról az államvasutak igazgatósága a következő jelentést adta ki: A magyar kir. államvasutak igazgatóságának értesitése szerint, az ez idő szerint átépités alatt álló pozsonyi alagutnak Pozsony felőli bejárata a hirtelen beállott hóolvadás következtében előidézett hegycsuszamlás folytán eltorlaszoltatott. Az akadály elháritásáig, a mi iránt a legerélyesebb intézkedések azonnal megtétettek, a személyforgalom átszállással tartatik fenn, a gyors- és teheráru forgalom beszüntettetett.

— **A korfui Heine-szobor.** A megboldogult királyasszony korfui remek parkjából elvándorol legközelebb egyik nagy ékessége, *Heine* gyönyörü márványszobra. *Bécsből* táviratozza tudósitónk a *N. W. T.* utján, hogy a szobrot a *lainzi* parkban a Hermes-nyaraló előtt fogják felállitani, a hol *Erzsébet* királyné nagyon szeretett tartózkodni.

— **Égő hajó.** Saint-Johnból (Uj Fundland) táviratozzák, hogy most már bizonyosnak látszik, hogy az uj-fundlandi partokon hajótörést szenvedett gőzhajó azonos a *Helgoland* nevü gőzössel, a mely a német-amerikai petroleum-társaságnak tulajdona és e hó 4-én *Rittern* kapitány parancsnoksága alatt Filadelfiából 2400 tonna petroleummal indult el. A legénység 24 emberből állott. A hajó elsülyedt.

— **Rabló pénzügyőr.** Torontálmegye közbiztonságát néhány hét óta egy megszökött pénzügyőr veszélyeztette. Fegyveresen czirkált az országutakon és egyre-másra követte el a legvakmerőbb utonállásokat. Néhány héttel ezelőtt egy *Purman* Plebera nevü horvátországi munkás panaszt tett a valkányi elöljáróságnál, hogy őt egy pénzügyőr megrabolta. Eléje állt az országuton, mellének szegezte fegyverét és ráparancsolt, hogy pénzét adja át. A munkás megrettent a pénzügyőr fenyegetésétől és átadta a pénzét. Másnap ismét érkeztek panaszok. A pénzügyőr ekkor már másfelé járt és utjában több embert fosztott ki. Mindenkit megtámadott és a ki ellene szegült, azt azzal fenyegette, hogy keresztül lövi. A torontáli csendőrörsökről járőrök mentek széjjel a megyében és nyomozták a garázdálkodó pénzügyőrt. Felkutatták a községeket, de a rablónak nem akadtak nyomára. A mig a csendőrök mindenfelé kutatták a rablót, az alatt ez a legvakmerőbb rablást követte el. A *Dinyás* község felé vezető utvonalon utját állta a községi postakocsisnak és kifosztotta azt. A csendőrök az országuton reá is találtak az elrabolt zsákokra. A pénzügyőr kardjával felvagdalta a zsákokat és a tartalmát átkutatta. A leveleket, a miknek nem vehette hasznát, széjjel szórta az országuton. Még ugyanaz nap le is tartóztatták a csendőrök a rablót *Rehberger Imre pénzügyőri vigyázó személyében.* Üldözték községeken keresztül és sikerült is Módos község határában letartóztatni. A rabló, a mikor látta, hogy már nem menekülhet, *öngyilkosságot akart* elkövetni. Golyóra töltötte szolgálati fegyverét és magára akarta sütni. De erre már nem volt ideje. A csendőrök hirtelen körülvették és lefegyverezték. A rablót a csendőrök közrefogták és bekisérték Módosra, a hol a kir. járásbiróság azonnal börtönbe záratta.

— **Zászlószentelés Chicagóban.** Emlékezetes, szép ünnepélyt ültek Chicagó magyarjai ez év első napján. Betegsegélyző egyletük két zászlaját, egy magyar és egy amerikai zászlót avattak föl megfelelő ünnepségek keretében és adtak át e napon rendeltetésének. Az ünnepélyen képviselve voltak az összes chicagói és környéki magyar és tót egyletek, sőt néhány idegen nemzetiségü egylet is elment osztakozni a magyarok méltó örömében. Nemzeti czimerünkkel és *szent István* első magyar király arczképével ellátott diszes zászlónkat hatalmas menet kisérte föl zeneszóval a római katholikus templomba, a hol *Rajcsányi* franciskanus barát celebrálta az alkalmi misét. A római katholikus templomból a reformátusok templomába vonult a menet, hol *Harsányi* lelkész emelkedett szellemü hazafias beszéd kiséretében áldotta meg mindkét zászlót. Az ünnepély egyházi részének végeztével az egész közönség az operaház nagytermébe sereglett, hol kedélyes mulatság tartotta együtt a vendégeket a késő esteli órákig. A magyar zászló Budapesten készült, s valóban remek kiállitásu.

— **Öngyilkos nagyfuvaros.** Zimonyban néhány hét előtt nagy feltünést keltett *Steinbaum* Aladár nagyfuvaros eltünése. Steinbaum, a ki vagyonos ember hirében állott, a mult év elején, bár már 64 éves volt, feleségül vett egy 32 éves özvegyasszonyt, a kitől azonban még a nyáron elvált. Szerbiában telkekkel üzérkedett, de ez a vállalkozása balul ütött ki és vagyonát teljesen elvesztette. E miatt tünt el a városból és a legszorgosabb nyomozás daczára sem tudtak többé reá akadni. Tegnapelőtt végre Zimony határában egy fára felakasztva találták. Semmiféle iratot sem találtak nála. Tragikus sorsa nagy részvétet keltett a városban.

— **Amerikából visszahivott pap.** A new-yorki magyar ref. eklézsia lelkipásztorát, *Kuthy* Zoltánt, a nagy-kanizsai ref. egyházközség papjául választotta. Az erről szóló meghivó levelet annak rendje és módja szerint ki is állitották az egyház elöljárói, reménységet táplálván magokban az iránt, hogy sikerülni fog nekik papot importálni — Amerikából. De hát Newyorkban is van magyar eklézsia, s ennek tagjai nem igen könnyen hajlandók beleegyezni papjok elbocsátásába, ugy okoskodván, hogy Magyarországon könnyebb papot kapni, mint Amerikában. Kuthy lelkész egyébiránt a neki felajánlott állomás elfogadása iránt még nem nyilatkozott, meg akarván várni előbb felettes hatóságának gyülését.

— **Amerikaiak kegyelete elesett katonáik iránt.** A *Maine* hajó felrobbanásánál elpusztult amerikai katonák holt tetemeit a *Texas* hajó vitte haza a manilai öbölből. Washingtonban az Orlington temetőben nagy gyászpompával s a kormány és a város lakosságának impozáns részvételével temették el a katonák földi maradványait egy közös sirba január 1-én. *Mac Kinley* hazafias emlékbeszédet tartott. Az óriási sirdombon mintegy kétezer koszoru pompázott az Egyesült-Államok minden részéből.

— **Szabadság Oroszországban.** Pétervárról táviratozzák, hogy egynémely lap jelenti, hogy az orosz kormány *visszavonta* azt a rendeletet, a mely szerint zsidó katona nem lehetett altiszt. Ez a rendelet 1885-ből való.

— **Gyilkosság a kártya miatt.** Krompachon a napokban borzalmas gyilkosság történt. *Birul* János munkást társai kártyázás közben agyonverték. A szerencsétlen ember *Ricser* Béla és *Tomáskovics* Bálint munkásokkal kártyázott. A játék közben összevesztek s a szóváltásból csakhamar verekedés lett. Ricser és Tomáskovics husángokkal támadtak Birulra és addig verték agyba-főbe, mig a szerencsétlen ember vértől boritva, holtan bukott a földre. A gyilkosokat a csendőrség letartóztatta és a lőcsei központi fogházba szállitotta.

— **Megbüntetett énekesnők.** A rendőrség tegnap előtt éjjel a keleti pályaudvarról előállitotta a VII. kerületi kapitánysághoz *Tóth* Andrásné szül. *Raseterits* Teréz és *Hopp* Julia nevü énekesnőket. Az illetőkkel még négy énekesnő volt, *Beamt* Gizella budapesti születésü 22 éves, *Groszmann* Ida budapesti születésü 27 éves, *Krepsz* Anna prágai születésü 23 éves és *Lelarge* Eugénia párisi születésü 23 éves énekesnők, a kiket egy varsói dalcsarnokba akartak elvinni. Miután a kivándorlás közvetitésére szolgáló engedélyiratukat nem tudták előmutatni, a VII. kerületi kapitányság az 1881. évi XXXVIII. tvczikk 1. és 2. §-a alapján *Tóth* Andrásnét 14 napi elzárásra és 100 k. pénzbüntetésre, *Hopp* Juliát 8 napi elzárásra és 50 k. pénzbüntetésre itélte, mely itéletben mind a ketten megnyugodtak. A két közvetitőt, valamint a leányokat megvizsgálták a rendőrség orvosai, s közülök kettőt betegnek találtak. Ezeket egyenesen a kórházba vitték.

— **Részeg ember balesete.** A kilenczedik kerület határában csatangolt az éjjel *Majori* József, 52 éves gyöngyösi születésü napszámos. Fejében erősen dolgozott az élvezett pálinka göze és a részeg ember, nem törődve a sürün hulló hóval, bandukolt utczáról-utczára. Lakása nem volt, a mely oltalmat adott volna neki a zord téli idő viszontagságai ellen és igy az utczákon csavarogva akarta tölteni az éjszakát. A mint végig dülöngözött részegen az utczákon, egyszerre elbukott, fejét odavágta a járda széléhez és ott maradt fekve a földön. A hó már majdnem egészen eltemette a részeg embert, a mikor a rendőrőrjárat reá bukkant. Fején hatalmas seb tátongott. A rendőrök magához térittették és beszállitották a kilenczedik kerületi kapitányságra. Onnan a mentőkért telefonáltak, a kik a sulyosan megsebesült embert a Rókus-kórházba szállitották.

— **Felöklelte a bika.** A marhavásártéren, a közvágóhid mellett ma délután fél 2 órakor végzetes szerencsétlenség történt. Egy bika megdühödött és *Kiliti* Antal 125. számu hajcsárt, a ki meg akarta fékezni, felöklelte. A szerencsétlen ember hasát felszakitotta és beleit kitépte. A többi hajcsárok a megvadult állatot nagy nehezen megfékezték és azután a mentőkért telefonáltak. A mentők a halálosan megsérült embert az első segélynyujtás után a Szent István-kórházba vitték, a hol délután 6 órakor iszonyu kinok között meghalt.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **A millenniumi emlékmü.** A városligeti millenniumi emlék épitésén, a téli idő ellenére is serényen dolgoznak. Az emlékmü főalakja, a Gábor arkangyal már érczbe van öntve és legközelebb már fel is állitják a kétszeres életnagyságu szobrot. A hét vezér csak a jövő évben készül el.

— **Czenzura a nagyváradi szinházban.** Nagyváradon a szinügyi bizottság ma rendkivül érdekes ülést tartott. *Somogyival*, az uj nagyváradi szinház igazgatójával, kötendő szerződést tárgyalták és a vita folyamán az előzetes czenzuráról hoztak figyelemre méltó határozatot. A szerződés egyik pontja ugyanis intézkedik, hogy a müsor előzetesen bemutatandó a bizottságnak. *Várady* Zsigmond óvakodik a czenzurától, a mely visszaesést jelent és attól tart, hogy esetleg kasszadarabot betilthatnak, pedig a szinház nemcsak ideális vállalkozás, hanem nagy anyagi érdekek is forognak koczkán. *Rimler* főkapitány elérkezettnek látja az időt, hogy az *Osztrigás Miczi*-féle erkölcstelen iránynak határt szabjanak és ezért helyesli a szegedi határozatot, a mely kimondja, hogy a magyar szinház és vigszinház darabjai csak a szinügyi bizottság előzetes engedélye alapján adhatók elő. *Várady* felhozza, hogy a czenzura oda vezethet, a hova Debreczenben, a hol a militarizmust ostorozó darabot, *Thury* Zoltán *Katonák* czimü drámáját is betiltották. Még többen is szólaltak fel, mire egyhangulag kimondották, hogy a magyar szinház és vigszinház darabjait csakis erkölcsi szempontból előzetes czenzura alá vetik és elhatározták, hogy a közerkölcsiségbe és jóizlésbe ütköző darabokat nem szabad előadni.

— **A nemzeti szinház** igazgatósága már kiosztotta *Molnár* Gyula «Homokzátonyok» czimü vigjátékának a szerepeit. A főbb szerepek *Ujházi*, *Gyenes*, *Zilahi*, *Dezső*, *Csillag* Teréz és *Cs. Alszeghy* Irma kezeiben vannak. A darab bemutató előadása márcziusban lesz.

— **Az iparmüvészeti muzeum 1899-ben.** Az iparmüvészeti muzeum igazgatósága most számol be a muzeum mult évi müködéséről. A muzeum 1899-ben sokat haladt és igy viszonylagosan nagyobb eredményeket is ért el. Ez főleg *Wlassics* Gyula kultuszminiszter gondoskodásának köszönhető, a ki a muzeum javadalmazásának emelését a törvényhozás előtt keresztül vitte. Ennek segélyével vált lehetségessé egy uj, antik és renaissance korabeli emlékeket magában foglaló terem berendezése. Ezenkivül több uj kiállitásu szekrényt is beszereztek. A gyüjteményekhez ezért uj katalogust készitettek, a mely a muzeumi katalogusok harmadik kiadása. A muzeum megnyitása óta (1897 november 20.) összesen 337.507 látogató volt a muzeumban. A kultuszminiszter által meghonositott tudományos előadások ciklusából két előadás a mult év január és február hónapjaira esett, a mikor a magyar keramiáról és lakásberendezés történetéről négy-négy estére kiterjedő előadást tartottak nagy közönség előtt. A könyvtár a mult évben 387 kötettel és 1450 mütárgygyal gyarapodott.

— **A budapesti kamarazene-egyesület** január 29-én este 1/2 8 órakor rendezi ötödik hangversenyét a Royal-szálloda disztermében. Ezen a hangversenyen miss *Joe Field* newyorki dalénekesnő müködik közre.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

— **Az akadémia jutalmai.** Az 1900. évi akadémiai nagyjutalom (200 arany) és Marczibányi-mellékjutalom (50 arany) az 1893—1899. évkörben megjelent, a nyelvtudomány körébe tartozó munkák legjobbjainak lévén odaitélendők: az akadémia figyelmezteti az ily munkák szerzőit, hogy müveiket 1900. év január végéig a főtitkári hivatalhoz küldjék be, följegyezvén röviden, a mit munkájok kiváló vonásának tartanak. E figyelmeztetés azonban nem azt jelenti, mintha a be nem küldött munka, melyről a tagoknak tudomásuk van, nem pályázhatna; sőt ha az akadémia kiadásában jelent meg, vagy könyvtárába már beküldetett volna, hivatkozás történhetik arra, hogy a beküldött munkával szerző pályázni kiván.

— **A szabad liczeumban** *Ivannovics* György péntek délután öt órakor folytatja előadásait a nyelvészet köréből a müegyetem pótépületében. Ugyanott este 6 órakor dr. *Berend* Miklós tart előadást ezzel a czimmel: A diftéria mai gyógykezelése és az elérhető eredmények.

— **Szakelőadás a technológiai iparmuzeumban.** A technológiai iparmuzeumban január 19-én, este hét órakor lesz a harmadik szakelőadás. Az előadás czime: Szögletes, gömb, kupola és egyéb más alaku tárgyak lerajzolása és kiszabása.

— **A természettudományi társulat** választmánya ma az esti órákban ülést tartott, melyen megtették az előkészületeket a január 24-iki közgyülésre, a mikor titkárok és tizenkét választmányi tag választása is napirenden lesz. A *geológiai pályázat* oly kiválóan sikerült, hogy a választmány mind a két dolgozatot jutalomra méltónak itélte, s javasolja, hogy a közgyülés az 1. számut a 800 korona pályadijjal, a 2. számut pedig 500 korona jutalom-dijjal tüntesse ki. A *Margó-dijat*, mely a Természettudományi Közlöny legutóbbi két évfolyamában megjelent legjobb állattani közlemény szerzőjét illeti, ezuttal *Jablonowsky* Józsefnek, a m. k. rovartani állomás főnökének javasolja a választmány kiadni. Megállapitotta a választmány a Természettudományi Közlöny 30 éves jubileumára szervezet emlékjutalom szabályozását is, a mely *Szily* Kálmán társulati müködésének is szép elismerő emléke lesz. A 2000 aranykorona, háromszáz koronás arany sulyának megfelelő éremmel együtt, oly fontosabb természettudományi munkálkodás kitüntetésére adatik, mely három évenkint legkiválóbb. Ez ülésen dr. *Laufenauer* Károly 1000 koronával, dr. *Tóth* Imre Selmeczről 120 koronával az alapitók sorába lépett, az első 20 éves, az utóbbi 30 éves tagságának alkalmából; továbbá 118 uj rendes tagot választottak, kikkel a társulat tagjainak száma 8148-ra emelkedett.

FŐVÁROSI ÜGYEK.

— **A mai tanácsülésből.** A gazdák biztositó szövetkezete törzsrészvényeiből a tanács mai ülésében 5 drb jegyzését határozta el 5000 korona értékben. — A Mátyás-téri park keritésének hosszabb oldalán a tanács uj bejáró készitését határozta el. — A sütők és czukrászok ipartestületének azt a kérelmét, hogy a szabályrendeletnek a süteményeknek külön-külön való csomagolására vonatkozó rendelkezését változtassák meg, a tanács ma elutasitotta.

— **Kedvezmény a gyermekmenedékhely-egyesületnek.** A budapesti első országos gyermekmenedékhely négy uj orvosának, dr. Vámos Gyulának, dr. Dolecskó Istvánnak, dr. Szőke Gyulának és dr. Keresztes Istvánnak megengedte a belügyminiszter, hogy az egyesület kötelékébe tartozó gyermekek számára első segélyképpen az országos betegápolási alap terhére orvosságokat rendelhessenek.

— **Az épitő ipar és a főváros.** A budapesti épitőmesterek, kőmüves, kőfaragó és ácsmesterek ipartestülete a fővároshoz már régebben memorandumot nyujtott be, a melyben azt kérte, hogy a főváros középitkezéseinél az árlejtési és szerződéses feltételeket az iparosok érdekében megfelelően módositsa. Erre a memorandumra a mérnöki hivatal ma adta be jelentését. A mesterek memorandumának első pontja azt panaszolja, hogy a középitkezések legnagyobb részét tőkepénzes, semmi képesitéssel nem biró vállalkozók nyerik el. Ennek megszüntetését kérik. A mérnöki hivatal kijelenti, hogy ez a panasz nem áll egész terjedelmében, mert a képesitéshez és iparengedélyhez kötött munkákat eddig is csak képesitett iparosnak adták ki. Képesitéssel nem biró vállalkozóknak csak akkor adtak ilyen munkát ha olyan társsal szövetkezett, a kinek a képesitése meg volt. Mindamellett a hivatal azt javasolja, ezentul már az árlejtés kiirása alkalmával kössék ki az ipari képesités és jogosultság igazolását. Kimondandó, hogy a főváros középitkezéseinél munkát csak magyar honosságu helybeli iparos kaphat. Szigoritani kell a vállalati feltételeket. A jóhiszemü, becsületes vállalkozónak ugyanis a legszigorubb feltétel sem terhes, mig a roszhiszemü a mai laza rendszert könnyen kijátsza és a fővárosnak kárt okoz. A hanyag és roszhiszemü vállalkozó megbüntetése lassu és nehézkes, mert a müvezető mérnök megintése s az épitőbizottság által konstatált mulasztás után szabja csak ki a tanács a büntetést, a mely alól a vállalkozók könnyen kieviczkélhetnek. A mesterek memoranduma panaszolja, hogy a vállalkozó tőke a városnál soká le van kötve a késedelmes utalványozás miatt. Az ipartestület azt javasolja, hogy a mérnöki hivatal a keresetkimutatást és számlákat nyolcz nap alatt intézze el s ujabb nyolcz nap alatt a tanács az utalványozott összeget fizesse ki. A késedelem után a főváros késedelmi kamatot fizessen, a melyet attól a közegétől hajtson be, a kinek mulasztása okozta a késlekedést. A mérnöki hivatal ez ellen a javaslat ellen a leghatározottabban tiltakozik, mert ennek kivitele fizikailag és erkölcsileg lehetetlen. Ha a főváros ezt a javaslatot elfogadná, akkor maga kényszeritené a mérnökeit arra, hogy a hibás, tulzott felszámitásokkal terhelt számlákat felületes számitással könnyelmüen revideálják. Kiszámithatatlan kárt okozna ez a javaslat a fővárosnak, különösen akkor, a midőn csoportosan érkeznek a számlák. A büntetés terhe alatt dolgozó mérnök megfosztatnék függetlenségétől. Ki lenne szolgáltatva a vállalkozók prédájának, a kik tudva, hogy a számlákat büntetés terhe alatt gyorsan s igy felületesen kell elintézni, tetszés szerinti összegeket számitanának fel. A mérnöki hivatal azt javasolja, hogy a hatóság a 8—8 napos terminust csak jóváhagyott költségü, rövid uti számlákra fogadja el, ennek betartására szigoruan utalja a mérnöki hivatalt, de a végleszámolások elintézésére ne vállaljon határidőt. Javasolja továbbá a mérnöki hivatal, hogy a jótállási határidő letelte után a főváros a vállalkozók jelentkezése és kérelme nélkül is vizsgáltassa felül a végzett munkákat s a vizsgálat eredményéhez képest 14 nap alatt fizesse vissza a vállalkozó biztositékát. A jótállási határidő pontos nyilvántartása végett a szakosztályok kezelőtisztjei ezentul olyan időmutató táblát vezessenek, a melyből a jótállási határidőt napról-napra konstatálhatják. Egyben szükséges, hogy a mérnöki hivatal részére uj, teljes, rendszeres szolgálati utasitás készüljön, a mely a mérnökök jog és hatáskörét szabályozza. Nem fogadja el a mérnöki hivatal a mestereknek azt a javaslatát, hogy a munkát ne naptári időre, hanem a munka napokra adják ki. Ez lehetetlen, mert igy valamely munka elintézésére végleges terminust sohasem tudnának megállapitani. A sztrájkok miatti akadályt eddig is vis majornak tekintette a hivatal. Minden ipari czikk, mely hazai forrásból beszerezhető, hazai és egyenlő feltétel mellett helybeli iparostól szerzendő be. A közmunkákra beadott ajánlat felett a hatóság 14 nap alatt köteles dönteni. Kivételnek azok a munkák, a melyeknél nagyobb összehasonlitásokat kell tenni. A közmunkákra beadott ajánlat felett a jótállási részlet és a szerintezési részlet ezentul is 5—5%. A jótállási részletet az egyes munkáknál a következő beosztás szerint fogják visszatartani: *Három évig*: 1. A kőmüves-, 2. ácsmunka, 3. asztalos és padozati munka, 4. mázoló, 5. bádogos, 6. cserép- és palafedő, 7. cserép- és vaskályhák, 8. vizvezeték és csatornázási munkáknál. *Két évig lesz visszatartva*: 1. Kőfaragó, 2. szobafestő, 3. légszesz és villamos világitási, 4. terradzó és czementlap burkolási, 5. lakatosmunkáknál. Egyéb épitési munkáknál a biztositék csak egy évig tartandó vissza. Végül javasolja a hivatal, hogy mindezeket a pontozatokat az ipartestületek és a főváros szakértő bizottsági tagjaiból vegyes bizottság által tárgyaltassa a tanács, hogy a mostani rendezetlen állapotoknak véget vessenek.

— **Magyar gazdasszonyok kérelme.** A magyar gazdasszonyok egyesülete ma folyamodást nyujtott be a fővárosi tanácshoz, hogy a főváros az egyesület részére évenkint adományozni szokott 1200 koronát évi 2000 koronára emelje fel. A derék, humánus és hazafias egyesület eddigi müködésére és szük anyagi viszonyaira hivatkozik a kérelem megokolásául.

TANÜGY.

— **A magyar nyelv terjesztése.** *Wlassics* Gyula vallás és közoktatási miniszter a magyar nyelv terjesztése érdekében ujabban hasznos intézkedéseket tett. A miniszter körrendeletet küldött az ország minden tanfelügyelőjének, tudtul adva, hogy a magyar nyelv oktatása körül érdemeket szerzett elemi iskolai tanitókat jutalomban óhajtja részesiteni. Felhivja ennélfogva a tanfelügyelőket, hogy hozzanak javaslatba tankerületükből három-négy tanitót, a kik a magyar nyelv tanitása érdekében a legsikeresebben buzgólkodnak. — *Nagyváradi* levelezőnk is a miniszter olyan határozatáról ad hirt, a mi fölöttébb előmozdithatja a magyar nyelv terjedését a nemzetiségi vidékeken. Biharmegye kir. tanfelügyelője, *Sipos* Orbán, fölterjesztést tett a miniszterhez, hogy engedje el a tanitási dijat több románlakta községben. A románok ugyanis roppantul idegenkednek az állami iskolától, de az ingyenes tanitás révén mégis rá lehet őket birni, hogy gyermekeiket a magyar állami tanitó keze alá adják. A közoktatási miniszter a fölterjesztéshez képest *Vedres*, *Ábrány*, *Gyapju*, *Nagytótfalu*, *Less és Belényes* iskoláiban *teljesen ingyenessé tette a tanitást*; ezenkivül több iskolára nézve a tárgyalás most van folyamatban. Kilátás van rá, hogy Biharmegye *összes román lakta községeiben ingyen tanitsák* a gyermekeket a magyar állam iskoláiban.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A februári esküdtbirák.** A januári havi esküdtbiráknak nem akadt dolguk, a ma kisorsolt februári havi esküdtbiráknak azonban már elég teendőjük lesz. Az első esküdtszéki főtárgyalást február hó 6-án tartják meg. A vádlott *Gollen* József lesz, a kit *szándékos emberölés büntettével* vádol a királyi ügyészség. Esküdtszéki tárgyalás sajtóügyben az uj eljárás szerint először február hó 8-án lesz.

Az esküdteket kisorsoló bizottság ma délelőtti nyilvános ülésén *Zsitvay* Leó elnökölt. A bizottságban a törvényszéket dr. *Lenk* Gyula táblai, és *Cseke* Kálmán törvényszéki biró, az ügyészséget dr. *Geguss* Gusztáv főügyész-helyettes, az ügyvédi kamarát dr. *Friedmann* Bernát képviselte. A jegyző dr. *Szenedics* Gyula volt. Az elnök az ülés tárgyát terjesztette röviden elő, utána dr. *Friedmann* Bernát kérdésére hosszabb vita után elhatározta a bizottság, hogy a sorsolásnál a januárra kisorsolt esküdtbirák, bár még eddig nem teljesitettek semmiféle szolgálatot, *mentességet élveznek* s nem kerülnek sorsolás alá. Azután megejtették a sorsolást. *Rendes esküdtbirák lesznek februárban:*

Néray Ödön, a Fönix biztositó titkára, *Haidinger* Gábor vaskereskedő, *Kanyó* Sándor háztulajdonos, *Főző* Márton háztulajdonos, *Ujváry* István tejárus, *Pazar* Károly bankhivatalnok, *Hüttler* Tivadar szappangyáros, *Schön* Adolf betonvállalkozó, dr. *Peregriny* János gyorsiró, az országos képtár titkára, *Róna* Imre fogtechnikus, *Kölber* Károly nyugalmazott államhivatalnok, *Kauser* Károly háztulajdonost, mert rokonságban van *Kölber* Károlylyal, törölték, *Lissák* Ármin nyugalmazott államvasuti főmérnök, *Pórfi* Gyula kalapkereskedő, *Ferencz* Imre épitőmester, *Fürst* Antal háztulajdonos és zabkereskedő, *Frey* Gusztáv juttagyári irodafőnök, *Ursini* Károly magánzó, ifj. *Pint* Jakab gépészmérnök, *Lokota* Adolf nyugalmazott kataszteri főmérnök, *Bálint* Sándor téglagyári igazgató, *Messig* Gyula kereskedő, *Hegedüs* Lajos füszerkereskedő, *Kintzly* Gyula füszerkereskedő, *Luka* László rövidárukereskedő, *Lill* Tivadar irodafőnök, *Schubert* Sándor mészáros, *Krellwitz* Ödön kályhásmester, *Mallavits* Ignácz gazdász, dr. *Salgó* József ügyvéd, dr. *Kreiesi* Rezső kereskedelmi kamarai titkár. *Helyettes esküdtbirák*: *Sváb* Gyula gazdálkodó, *Widder* Ármin kereskedő, *Förster* Konrád vendéglős, *Kéler* Napoleon épitész, *Huliczinsz* Károly magánzó, dr. *Halász* Frigyes ügyvéd, *Wolf* Ármin hentes, *Grundl* János szállodás, dr. *Légrády* Imre nyomdatulajdonos, *Hesz* Izidor lámpagyáros. Az *átmeneti sajtóügyekre*, hogy a 36 szám teljes legyen, kisorsoltak még tizenkét esküdtet, a kik a folyamatban levő sajtóügyekben itélkeznek. Ezek a következők: *Mechlovits* Béla kalapos, ifj. *Márki* Pál háztulajdonos, *Geller* József könyvkötő, *Todoreszku* Pál háztulajdonos, *Tóth* Imre füszerkereskedő, *Hollánder* Bernát gondnok.

— **Sikkasztó ügyvéd.** A szabadkai törvényszék a mult esztendőben *hat hónapi börtönre* itélte dr. *Kalmár* Antal szabadkai ügyvédet, mert a kliensei részére birói uton behajtott pénzösszegeket elsikkasztotta. A szegedi kir. tábla megerősitette a törvényszék itéletét, a kir. kuria azonban ma *egy esztendei börtönre* emelte fel büntetését.

— **Kanász és földesur.** *Hodány* Béla rádiházai földbirtokosnak egyik kanásza, *Horváth* József, sokszor rászolgált a szidalomra. A szolgálatát elhanyagolta, a munkáját rosszul végezte, ugy, hogy a földesur maga is többször megfedte, s elbocsátással fenyegette. Tavaly, szeptember 20-án, *Horváth* hanyagsága folytán a disznók megint nagy kárt okoztak a vetésben. Erre *Hodány* maga elé hivatta a kanászt. Ez azonban, mielőtt a földesur elé ment volna, magához vette a fejszéjét, s a mikor *Hodány* kérdőre vonta, hogy miert nem vigyázott jobban, rákiáltott:

— Ezért, ni!

S a fejszével ugy vágta főbe gazdáját, hogy ez 33 napig feküdt bele s a balszemét is elvesztette.

A zalaegerszegi törvényszék *Horváth* Józsefet *szándékos emberölés kisérlete* miatt *hat évi fegyházra* itélte. Büntetését a győri kir. itélőtábla *nyolcz évre*, a kir. kuria pedig ma *Szentimrey* Jenő biró előadása mellett *tiz évi fegyházra* emelte föl.

— **A gyilkos testvér.** *Tóth* János munkásember valami vacsorát adott, s meginvitálta hozzá a barátját, *Tóth* Sándort is. A vendég utóbb engedelmet kért *Tóth* Jánostól, hogy elhozhassa a bátyját, *Tóth* Józsefet is. A kérelemnek nem volt semmi akadálya s *Tóth* Sándor elindult a bátyja keresésére. Csakhamar rá is akadt a Berkovits-féle korcsmában, a csömöri-uton, s elvitte *Tóth* Sándorhoz. Vacsora után teázás következett, a melyhez a társaság tizenhárom deciliter rumot fogyasztott el. Éjféltájban *Tóth* János inditványára a Kömlőssy-féle korcsmába mentek, a hol 3—4 liter borral oltották szomjukat. A mikor ismét eltávoztak, a csömöri-uton a két testvér között szóváltás, majd verekedés támadt. A küzdelem hevében az idősebb testvér, *Tóth* József, kirántotta kését s öcscsét, *Tóth* Sándort mellbe szurta, hogy rögtön kiszenvedett. A budapesti büntető törvényszék *Tóth* Józsefet *halált okozó sulyos testi sértés* bünteteért *három évi börtönre* itélte. Ezt az itéletet *Zubovich* Román biró előadása mellett ma a kir. itélőtábla is *megerősitette.*

— **A jogos önvédelem.** *Károlyi* Ambrus gondai gazdaember adósa volt szomszédjának, *Daróczi* Ferencznek. Mikor többszöri felszólitásra se fizetett, beperelte s elárvereztette. *Károlyi* Ambrus ezért boszut esküdött, s ezt a mult év májusában hajtotta végre. Ralesett szomszédjára, késsel rohant rá, többször feléje szurt. *Daróczi* félreugrott a szurások elől, mikor azonban támadója ujra rárohant, lekapta válláról fegyverét, s rá lőtt. A lövés talált, *Károlyi* Ambrus holtan rogyott össze. A szolnoki kir. törvényszék szándékos emberölés miatt vád alá helyezte *Daróczit*, de a megejtett végtárgyaláson igazoltnak látta a jogos önvédelmet s *felmentette* a vád alól. Ezt az itéletet *helyben hagyta* a kir. itélőtábla, valamint ma a kir. kuria is.

— **Fenyegető levelek.** Felső-eöri *Pál* Sándor ügynök a mult esztendőben beállitott *Brázay* Kálmán nagykereskedő országgyülési képviselőhöz s báró *Üchtritz* Zsigmondnak József-utczai telkét megvételre kinálta. *Brázay* az ügynök unszolására megtekintette a telket, meg is becsültette, de nem vette meg, mert drágálotta. *Pál* Sándor azonban nem csüggedt, a minek oka főleg az volt, hogy nagy proviziót remélt, s addig járt a báró nyakára, mig ez hónapok mulva csakugyan engedett a vételárból. Az élelmes ügynök azonban csalódott, mert *Brázay* hajthatatlan maradt s kijelentette, hogy többé nem reflektál a telekre. Ez a csalódás nagyon bántotta *Pál* Sándort, de azért nem mondott le a provizióról. Udvariatlan hangu levelekkel ostromolta *Brázayt*, a ki a levelekre nem válaszolt, de a mikor *Pál* Sándor egy levélben gorombáskodni kezdett, beperelte a büntető járásbiróságnál. A tárgyaláson *Pál* Sándor ünnepélyes bocsánatot kér, mire *Brázay* Kálmán megbocsátott neki, s *visszavonta panaszát.* Ezt azzal hálálta meg *Pál* Sándor, hogy néhány hét mulva ujra levelet irt *Brázaynak* s megfenyegette, hogy ha nem küldi meg neki az ötven forintot, legyen elkészülve a legbátrabb támadásokra és sértésekre. *Brázay* — igen természetesen — feljelentette az ügynököt *zsarolás kisérlete miatt* kérte a megbüntetését. A törvényszék ma tartott ebben az ügyben tárgyalást. Az itélő tanácsban *Tóth* Ernő királyi táblai biró elnökölt, a vádhatóságot dr. *Balázs* Elemér királyi alügyész képviselte.

Brázay Kálmánt hallgatták ki először. Elmondta apróra a tényállást, aztán igy folytatta:

— A mennyiben *Pál* ur belátja, hogy engem jogtalanul megsértett s ha a sértésért bocsánatot kér, tekintettel ideges állapotára s szorult anyagi helyzetére, tekintettel továbbá előkelő atyafiságára, a panaszt visszavonom.

— Ez az eset hivatalból üldözendő, jegyezte meg az elnök.

— Akkor nem kivánom a megbüntetését. Egyuttal kijelentem, hogy hajlandó vagyok *Pál* urnak még ötven forintot is adni, ha azt illő formában, akár mint ajándékot, akár mint anyagi segitséget kéri.

A *vádlott* azzal hozakodott elő, hogy ő rászolgált az ötven forintra, mert sokat fáradozott a dologban és nem rajta mult, hogy a vásár dugába dőlt.

— Mit értett az alatt, hogy *Brázay* ur legyen elkészülve a legbátrabb támadásra és sértésre? — kérdezte töle az elnök.

— Azt, hogy inzultálni fogom, de csak szóbeli sértéssel. Másra nem is gondoltam.

Dr. *Balázs* kir. alügyész: Belátja most már, hogy hibázott?

A *vádlott*: Belátom.

— Es sajnálja az esetet?

— Sajnálom.

A bizonyitó eljárást ezzel befejezték s az ügyész, arra való tekintettel, hogy panaszos megbocsátott a vádlottnak, enyhe büntetést inditványozott. A törvényszék zsarolás kisérleteért *husz forint pénzbüntetésre* itélte a vádlottat s az itéletben mind az ügyész, mind a vádlott megnyugodott.

— **Tolvaj a villamoson.** *Dósa* Ferencz fővárosi ügyvéd a mult év szeptember 16-án a törvényszéki palotából jövet, felszállott egy villamos vasuti kocsira. A kocsi — déltájban lévén az idő — meglehetős zsufolt volt. Pár percz mulva, közvetlenül az Andrássy-uti megállóhely előtt, észrevette Dósa, hogy valaki zsebében kotorász. Ijedten kapott mellényzsebéhez s szomoruan konstatálta, hogy aranyórája eltünt. De azt is észrevette, hogy ebben a pillanatban egy fiatal ember a másik oldalon leugrott s futásnak iramodott. Utána rohant s a járókelők segélyével sikerült is a kis szökevényt elfogni. Kérdőre vonta, de *Bayer* Vilmos ügynök — ez volt a neve a gyanus fiatal embernek, konokul tagadta, hogy ő valaha lopott volna s azt vitatta, hogy az órának a kocsiban kell lennie. Visszamentek a villamos kocsihoz, s *Bayer* a kocsiban az ülőhelyre csempészte vissza a felöltője alá rejtett lopott aranyórát. E miatt vonta ma felelősségre a büntető törvényszék *lopás büntette* czimén Bayert, a ki a tárgyalás folyamán tagadott mindent. De tagadása hiába való volt, mert a törvényszék a kihallgatott tanuk vallomásai alapján beigazolva látta bünösségét s dr. *Balázs* Elemér alügyész vád és dr. *Mózes* László védbeszéde után *egy évi börtönre* itélte a kétes alakot. *Bayer*, valamint terhére a kir. ügyész is, felebbezést jelentettek be az itélet ellen.

— **A magyar jogászegyletben** e hó 20-án, szombaton, este 6 órakor, dr. *Baumgarten* Nándor tart előadást a kereskedelmi törvénykönyv II. R. 5. czimének reviziójáról. (A fuvarozási ügylet.)

SPORT.

— **Nizzai lóversenyek.** A nizzai januári meeting mai harmadik napjának főversenye a 10.000 frankos *Prix du Prince de Monaco* volt. A 3400 méteres akadályverseny-handicapot — távirati jelentésünk szerint — *Merry Boy* nyerte meg, mely harmadik lett az első napi *Monacoi gátversenyben*. Második lett az 5 éves *Crabe*, harmadik a 6 éves *Arcadie II.* A verseny eredménye kisebb meglepetésszámba ment, mert a totalizatőr a győztesre 87 frankot fizetett tizért. Helyre a kvóta 36, 91 és 32 volt. A nizzai versenyek iránt való rendkivüli érdeklődést mutatja, hogy a mai főversenyben, akadályverseny létére is, nem kevesebb, mint tizenöt ló futott.

— **Sporthirek.** *Kreutzbruck* főhadnagy, a hires urlovas, néhány nappal ezelőtt Sopronban *Sándorffy* Irént eljegyezte. — Tatán a mult hét folyamán oly szép idő volt, hogy az összes lovakat az idomitó pályára lehetett vinni. — A soproni tiszti lóversenyegylet az idén három versenynapot rendez és pedig április 28. és 29-én Sopronban és május 6-án Pozsonyban. — Gróf *Festetich* Tasziló Keszthelyen uj idomitó pályát rendez be, mely hir szerint egyike lesz az ország legszebb s legpraktikusabb idomitó pályáinak. — A Przedswit-handicapban minden évben találkozunk olyan lovakkal, a melyek már koruknál fogva nem igen valók versenytérre. Az idén is, mint hirül vesszük, az öreg *Bátort* késziték elő e versenyre, holott az e versenyben már 1897-ben is a konkurrensek közt szerepelt. — *Geoghegan*, az ismert akadályverseny-jockey, Alagra költözködött Tatáról, hol trainer lett. — Gróf *Kinszky* Zdenkó nem oszlatta fel versenyistállóját. Lovai *Heatnál* vannak idomitásban. — Sarajevóban az idén junius 24. és 27-én lesznek a versenyek. — *Huxtable* Róbert, az öreg püspöknek második fia is jockey-pályára lépett s mint hirül vesszük, már az idén atyja istállójának lovagolni fog. — A nizzai *Grand Prix de Monaco*-t a régi tradicziókhoz hiven az idén sem nyerte meg a favorit. Az idei győztes az öreg *Padlock* lett.

— **Football-statisztika.** Érdekes statisztikát ismertet a N. W. A. a bécsi football-egyletek müködését illetőleg, hogy milyen eredménynyel játszottak a bécsi football-egyletek legjobb csapatai az elmult esztendőben.

Az elsőrangu egyletek által elért eredmény:

Cricketerek	11	győzelem	2	eldöntetlen	1	vesztett
Wiener A. S. E.	5	»	1	»	2	»
I. Vienna F. C.	5	»	1	»	3	»
Wiener F. C. 1898.	5	»	1	»	4	»

A másodrangu klubok a következő eredményt érték el:

Union	2	győzelem	1	eldöntetlen	4	vesztett
Vorwärts	2	»	1	»	2	»
Victoria	2	»	1	»	4	»
Währinger B. C.	2	»	1	»	2	»
Graphia	2	»	1	»	1	»
Training	1	»	—	»	2	»
Rapid	1	»	—	»	5	»

— **Szarvasbőgés januárban.** A borsodi Bikkből irják lapunknak, hogy gróf *Erdődy* Rudolf ottani vadászterületén e hó 2-án napközben, egy erős agancsár pompásan bőgött vagy tizszer egymásután, akárcsak a rigyetési időben. Mint tudósitónk irja, ugyancsak a Bikknek egy más részében, deczember hó utolsó felében, a szénégetők is hallottak egy másik bikát, mely éjjelenkint szintén igen kitartóan bőgött.

MULATSÁGOK.

— **A budai dalárda** február 17-én *Szeczesszió* czim alatt nagyszabásu jelmezes tánczestélyt rendez a budai vigadó összes termeiben. Az estélyen az egyesület hatalmas férfiakara által előadott különféle tréfás dalokon kivül még operette-kuplé, diszbevonulás stb. lesz. A szebbnél-szebbnek igérkező különböző női csoportok már is alakulnak.

— **Álarczosbál.** A magyarországi központi *Fröbel* nőegylet idei álarczosbálja, mely e hó 21-én, vasárnap lesz a vigadó összes termeiben, fényesnek igérkezik.

— **A gazdasszonyok álarczosbálja.** A *magyar gazdasszonyok országos egyesülete* az idén is megtartja előkelő hirü álarczosbálját, még pedig február 11-én, a fővárosi vigadó összes termeiben. Mint rendesen, ugy ez alkalommal is a nagy tombola lesz az álarczosbál egyik vonzóereje, sok és értékes nyereménytárgygyal. A tombola intézését gróf *Batthyány* Gézáné, *Damjanich* Janosné, *Hegedüs* Sándorné és *Hollán* Ernőné elnöknők felkérésére *Hállay* Ferenczné, *Hoffmann* Józsefné, gróf *Keglevich* Arthurné, *Medek* Vinczéné, *Nagy* Sándorné, *Szokolay* Kornélné, *Vajda* Károlyné urasszonyok, választmányi tagok vállalták magukra. Tombola-asztalaiknál a fővárosi uri társaság sok szép asszonya és leánya fog segédkezni. A belépő- és tombolajegyek elárusitása körül az egyesület választmányának hölgytagjai már is lelkesen buzgólkodnak, annyival inkább, mert a mulatság jövedelme a gazdasszonyok árvaházának javára fog szolgálni.

— **Jelmezestély.** A budapesti iparosképző protestáns egylet e hó 20-án, szombaton, saját egyleti helyiségében (VIII. ker., Alföldi-utcza 13. szam) tréfás jelmezestélyt rendez.

— **Protestáns bál.** A fővárosi vigadó összes termeiben e hó 20-án megtartandó protestáns bál iránt rendkivüli érdeklődés mutatkozik. A bálanyák és a gróf *Zay* Miklós országos képviselő vezetése alatt álló rendező bizottság fáradhatatlan buzgóságot fejtenek ki a bál sikere érdekében. Belépőjegyek e hó 19. és 20-án a nemzeti szállodában (váczi utcza) a bizottság irodájában és a bál estélyén a pénztárnál kaphatók.

HÁZASSÁG.

— **Eljegyzések.** *Kellner* Ferencz budapesti könyvvezető eljegyezte *Pollák* Fannyka kisasszonyt, özv. Pollák Gáspárné leányát Gyöngyösről. — *Keleti* Géza hirlapkiadóhivatali tisztviselő eljegyezte *Wolfinger* Etuskát, Wolfinger Adolf leányát Budapesten.

GYÁSZROVAT.

Küzdényi Sándor földbirtokos élete 75-ik évében, e hó 17-én hosszas szenvedés után meghalt Mohácson.

TÁVIRATOK.

Berlin, jan. 18. A képviselőház ma folytatta a költségvetés tárgyalását.

Stockholm, jan. 18. A király ma nyitotta meg az országgyülést trónbeszéddel, a melyben mindenekelőtt kiemelte az egyesült királyságok barátságos viszonyát valamennyi idegen hatalmassághoz. A trónbeszéd után *Gusztáv Adolf* herczeg, a trónörökös legidősebb fia, letette az esküt az országgyülés szine előtt.

Páris, jan. 18. (*Képviselőház*) *Dejeaute* (szoczialista) a legutóbbi belforti sztrájk ügyében interpellál.

Gay a st. etiennei sztrájkkal foglalkozik és felelőssé teszi a kormányt az e hó 14-iki rendzavarásokért.

Millerand kereskedelmi miniszter kijelenti, hogy St. Etienneben abból a czélból járt közbe, hogy a munkásoknak baleset esetére való biztositásáról szóló törvény alkalmazását illetőleg felvilágositásokat adjon. (Tetszés.)

Waldeck-Rousseau miniszterelnök felolvassa a Loire-megye prefektusának adott utasitásokat, melyek kötelességévé teszik, hogy *tisztelje ugy a sztrájk jogát, mint a munka szabadságát is.* A miniszterelnök megjegyzi, hogy hasonló jelentőségü sztrájkot soha sem vezettek több okossággal és hidegvérrel. Elismeréssel adózik a munkás-szindikátusnak, mely a sztrájkokat szabályozza és vezeti. (Hosszantartó tetszés.)

A vitát berekesztették. A képviselőház ezután 329 szavazattal 74 ellenében elfogadott egy a miniszterelnök által is magáévá tett napirendet, mely helyesli a kormány magatartását és nyilatkozatát.

KÖZGAZDASÁG.

Telepitési ankét.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

Ma délután tartották meg a földmivelésügyi minisztérium palotájában a telepités ügyének reformja érdekében összehivott ankétot, a melyre, mint már mai számunkban közöltük, meghivót kapott a telepités kérdése iránt érdeklődő politikusok, publiczisták és gyakorlati férfiak egész tömege.

Az ankétet *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter nyitotta meg. Vázolta a czélt, a melyet a telepitéssel elérni akar, bemutatta az eddig elért eredményeket és megjelölte a vitás pontokat, a melyekre nézve az ankét véleményét kérte. Elismerte, hogy a kérdés megoldása sok nehézséggel, sok akadálylyal fog találkozni, de azt hiszi, hogy sikerülni fog a jó ügyet diadalra segiteni. Programmot nem adott a miniszter, mert — igen helyesen — nem akart az ankét tagjainak az elvi kérdésekben prejudikálni.

Maguk az ankét tagjai nagyon szétágazó nézeteket fejtettek ki. Nem is lehetett mást várni. A telepités problemájában annyiféle elmélet érvényesülhet, hogy azok alapján mindenki külön tervet konstruálhat a telepitési akczió végrehajtására. Helyeselnünk kell tehát az egyik ankéttag megjegyzését, hogy a telepitési akczióval, mint adott ténynyel kell számolni. Abból kell kiindulni, hogy nagyszabásu telepités fog történni és a véleményeknek arra kell szoritkozniok, hogy ez az akczió a gyakorlatban miként hajtassék végre. Mert ha a kérdés legelejét, a telepités czélszerüségét és a problema száz- és száz nehézségét teszik vita tárgyává, az ankét eredményre nem fog vezetni. A telepités haszna, jogossága és gazdasági jelentősége felett az elmélet vitatkozzék. Az ankét a gyakorlati kérdések megoldására van hivatva és ez a szempont szabályozza további munkásságát.

Az ankétet ma délután 4 órakor *Darányi* Ignácz földmivelésügyi miniszter a következő beszéddel nyitotta meg:

Tisztelt értekezlet!

A törvényhozás előtt tett igéretemet kivántam beváltani akkor, a mikor módot és alkalmat adtam a tisztelt értekezlet tagjainak, hogy a telepités kérdését szélesebb körben megbeszéljék. Hálásan köszönöm azon nagy érdeklődést, melyet tapasztalok; ezen érdeklődés biztositéka azon helyes érzéknek, a melylyel a tisztelt értekezlet és általában a társadalom ezen kérdés nagy fontossága iránt viseltetik.

Az előadói tisztet dr. Bartóky József osztálytanácsos ur végzi a müszaki kérdésekben netalán szükséges felvilágositásokat Lovass Sándor osztálytanácsos ur fogja megadni; a jegyzői teendőket Fáy Gyula miniszteri segédtitkár ur teljesiti, a szólókat pedig dr. Balogh Sándor min segédfogalmazó ur jegyzi.

Kimentették magukat: gróf Festetics Tasziló, Láng Lajos, Nedeczey János, Galgóczy Károly, Rakovszky István képviselő, báró Harkányi János, gróf Széchényi Imre, gróf Mailáth József, gróf Zichy János, Szabó József az E. G. E. elnöke, Justh Ferencz, Tokaji Nagy László és herczeg Esterházy Miklós.

A társminiszteriumok képviseletében jelen vannak a belügyminiszterium részéről: Kaffka László oszt. tanácsos, a pénzügyminiszterium részéről: Bakonyi Géza oszt. tanácsos, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium részéről: Halász Ferencz s az igazságügyi miniszterium részéről: Dévay Ignácz kir. táblai biró.

Az adatokat voltam bátor a tisztelt értekezlet tagjaival lehetőleg előre közölni, de ezenkivül gondoskodtam arról is, hogy összes telepeinkről egy átnézeti kimutatás készittessék és a tisztelt értekezleti tagok közt szétosztassék. Irásbeli véleményeket nyilvánitottak mindenek előtt az erdélyi gazdasági egyesület, én ezen alkalmat is felhasználni kivánom arra, hogy biztositsam a Királyhágón tuli honfitársainkat, hogy bár geografiailag távol vannak, az ő helyzetüket élénk figyelemmel kisérjük és az ő érdekeik a legmelegebb gondoskodásunk tárgyát fogják képezni mindenkor.

Irásbeli véleményeket adtak be: gróf Károlyi Sándor, Vancsó Gyula, Galgóczy Károly, Szabó József az E. G. E. elnöke, gróf Ráday Gedeon, Nedeczey János, Beksics Gusztáv, gróf Mailáth József, Tokaji Nagy László.

Azt hiszem, tisztelt értekezlet, hogy leghelyesebb az az eljárás, hogy a beadott véleményeket kinyomatjuk — tudniillik, azok terjedelme alig engedné meg, hogy az értekezleten felolvastassanak — részben már ki is vannak nyomatva, részben ki fognak nyomatni és a tárgyalások folyamán ki fognak osztatni. Azonkivül gondoskodás történt arról, hogy ezen értekezlet tanácskozásairól gyorsirói feljegyzések készittessenek; az egész értekezlet lefolyása, kapcsolatban a beadott irásbeli véleményekkel, egy kötetben adassék ki; — azt hiszem, hogy ez a törvényhozásnak, annak idején igen becses anyagul fog szolgálni. Nemkülönben intézkedtem az iránt is, hogy az előadó ur a részletes tárgyalás folyamán a megfelelő szempontoknál a beadott irásbeli véleményeket is röviden ismertesse.

Bár vannak kész előadói tervezetek, nem kivántam azokat a tisztelt értekezletnek bemutatni és pedig azért nem, nehogy a tisztelt értekezlet véleményének bármily tekintetben elébe vágjak. A kérdőpontok módot és alkalmat nyujtanak arra, hogy minden kérdés behatóan és tüzetesen megbeszéltessék és a mennyiben bárki azt találná, hogy a kérdőpontokkal a kérdés kimeritve nincsen, igen szivesen járulok ahhoz, hogy azok letárgyalása után ujabb kérdések is vétessenek fel. Azt hiszem leghelyesebb, hogy előbb egy általános diskusszió induljon meg, mert ugy vagyok értesülve, hogy többen óhajtanak általánosságban a dologhoz szólani, és csak azután térnénk át a kérdőpontok tárgyalására. Ugy gondolom, hogy az időbeosztást illetőleg is helyes lesz tájékoztatnom a tisztelt értekezletet, hogy talán elég lesz, ha naponkint délután 4 órától 7 óráig tárgyalunk.

Már most, tisztelt értekezlet, nem tehetem, öogy röviden ki ne terjeszkedjem a létező telepek állására. Volt ezen tárcza keretében 14 telep; a pénzügyminiszter ur szives volt átteni ezen tárczához 57 telepet a végből, hogy ezen telepek egységesen és egyöntetüen kezeltessenek; összesen tehát 71 telepünk van. Itt mellesleg megjegyzem, hogy a pénzügyminiszter ur a még el nem adott állami birtokokat is rendelkezésemre bocsátotta a végből, hogy azok kezelése és felhasználása tekintetében az első szempont a gazdasági és szocziális szempont legyen. (Helyeslés.)

En czélomul a fennálló telepeknél azt tüztem ki, hogy az üres telephelyeket betöltsük, továbbá, hogy a meglévő telepeket erősitsük, gyarapitsuk és fejlesszük, a hol arra mód és alkalom van. A hol pedig a fejlesztés és a terjeszkedés nem lehetséges, ott iparkodunk a telepesek gazdasági helyzetét indirekt uton elősegiteni és támogatni. Hogy a tisztelt értekezletnek némi fogalma legyen müködésünkről, csak röviden az 1899. évről kivánok szólani. Ez évben 4945 kat. holdon 1,713.494 korona értékben 234 telephely töltetett be, s örömmel konstatálom, hogy mielőtt a telepesek telepeiket megszállták volna, a kincstárnak készpénzben 185.600 koronát fizettek le. Általában oda törekedtem, hogy telepesekül olyanok vétessenek fel, a kik bizonyos vagyoni és erkölcsi képesitéssel birnak (Helyeslés) és örömmel tudatom a tisztelt értekezlettel, hogy nemcsak ezt a 234 telephelyet sikerült ily módon és majdnem kizárólag az azon vidékbeli telepesekkel betölteni, hanem nagy számmal vannak ezenkivül is jelentkezők, a kikben az előző években folyton hiány volt, vagyis az látszik, hogy már a jobbmódu földmivelő nép is kezd a településre gondolni; az látszik, hogy kezdenek megbarátkozni a telepitési eszmével és kezdenek bizalommal viseltetni az államnak telepitési akcziója iránt.

A telepitésnél talán ha nem is fontosabb, de mindenesetre gyorsabb eredményeket képes felmutatni az okszerü, az indokolt parczellázásnak elősegitése és előmozditása. Itt jelentem a tisztelt értekezletnek, hogy számos alkalommal fordultak hozzám ilyen parczellázási törekvésekkel. Jelenleg ezek támogatására törvényes alapunk nincsen, de a mit törvényes alap nélkül lehetett és lehet tenni, azt megtették ugy a törvényhatóságok, valamint megtette a kormány is és egypár igen szép dolgot sikerült a lefolyt években egyesült erővel létesiteni. Elismeréssel kell megemlékeznem e helyütt az országos központi hitelszövetkezet közremüködéséről, a mely ilyen dolgokban eddig a legnagyobb készséggel járt kezemre.

De nemcsak a telepitésről és parczellázásról kell gondoskodni, hanem gondolni kell arra is, — s ez nemcsak általam, hanem különböző oldalakról a törvényhozásban is többször lett hangsulyozva, — hogy a munkásoknak is mód adassék valami kis ház, egy kis szőlő, egy kis föld megszerzésére, szóval, hogy a munkástelepek indirekt elősegitésére is gondoljunk; hogy a jóravaló munkásnép is érezze, hogy ezen alkalommal sem feledkeztünk meg róla, hogy sorsuk állandóan gondoskodásunk tárgyát képezi. (Élénk helyeslés.)

Általában a telepitési ügy és ezzel kapcsolatos kérdések módot és alkalmat adnak arra, hogy a birtokos-osztályhoz a földmivelő népet közelebb és közelebb hozzák. Ez egy ujabb kapocs, a mely földmivelő népünket a birtokos osztályhoz kötni hivatva van, mert szerintem a helyszinén a vezető szerep, az irányitó szerep a birtokos osztályt kell, hogy illesse.

A kik megismerik, azok gyakran megértik egymást és a kik megértik egymást, azok meg is szokták egymást becsülni. Én az osztályok között ellentéteket nem látok fenforogni. Lehetnek most és lehetnek a jövőben is különbségek a felfogásokban, de én azt találom, hogy az eltérő felfogások kölcsönös jóakarat mellett könnyen kiegyenlithetők mindaddig, a mig azokba idegen szempontok be nem kevertetnek. Ezen kérdések, tisztelt értekezlet, nem szolgálhatnak arra, hogy egymás ellen fegyverül játszuk ki őket. A telepités és ezzel kapcsolatos kérdések közös biztositékát, közös garancziáját kell, hogy képezzék állami, gazdasági és szocziális fennállásunknak és fejlődésünknek. Es én remélem, hogy az érintkezési pontokat meg fogjuk találni, mert bizom egyfelől a magyar birtokos osztály hagyományos emberszeretetében, másfelől földmivelő népünk józan okosságában, a mely — hacsak mesterségesen izgatva nem lett — lehetetlen dolgokat nem kivánt és földosztási ábrándoktól idegen volt.

A mi feladatunk, tisztelt értekezlet, megtalálni ezen nagy akczióhoz az eszközöket és kereteket. A kérdés megoldását minden érdekelt tényezővel egyetértésben óhajtjuk és kivánjuk eszközölni, ezért gondoskodtam arról, hogy ezen értekezleten maguk a telepesek is képviselve legyenek. (Helyeslés.) Csak azok a törvények helyesek és érik el czéljukat, a melyek nem csak a szükségleteknek felelnek meg, hanem megfelelnek a nép gondolkozásának és a nép érzelmeinek is. (Élénk helyeslés.) Én azt óhajtanám, hogy az a törvényjavaslat, a mely ezen értekezlet tanácskozásainak kifolyása lesz, ne legyen holt betü, hanem legyen az életből meritve és az életnek szánva. Ezért nem szándékozom egyoldaluan idegen példák után indulni.

Igenis felhasználjuk azon tapasztalatokat, a melyeket a külföldön tettek. De én azt tartom, hogy első sorban Magyarország viszonyaira kell gondolnunk és azt sem szabad figyelmen kivül hagyni, hogy Magyarországnak különböző viszonyai is vannak és különböző viszonyok különböző elbánást igényelnek.

Tisztelt értekezlet! Tisztában vagyok magammal az iránt, hogy a kérdés megoldása sok nehézséggel, sok akadálylyal fog találkozni. De azt tartom, hogy életbevágó kérdésekben, oly kérdésekben, a melyek állami és gazdasági letünket első sorban érdeklik, azoknak, a kiket a viszonyok valamely országos ügy élére állitottak, nem az a hivatásuk és feladatuk, hogy a nehézségeket megkerüljék, hanem az, hogy azokkal megbirkózzanak, azokat leküzdeni iparkodjanak.

Én, tisztelt értekezlet, a magam erejét és a kormány erejét fogyatékosnak tartanám, annyi nehézségekkel találkozhatunk e szövevényes kérdésben. De valamint a jégtorlaszt semmi erő és semmi hatalom nem tudja eltávolitani, de jön egy magas viz, egy hatalmas hullám és felkapja azt és tovább viszi: ugy azt hiszem, hogy a telepitési akczióban is a kormány és a törvényhozás erejét egy egészséges, egy egységes közvélemény fejlődésében kell, hogy keresse és találja. Ugy hiszem, hogy erre annál inkább számithatunk, mert a telepitési ügynek különböző fázisai voltak ugyan, de a közönség, a társadalom rokonszenve a telepitési kérdés iránt állandó és változatlan maradt. Én azt hiszem, tisztelt értekezlet, hogy az ország és a magyar társadalom meg fogja érteni a kor intő jeleit s mindannyian összetesszük legjobb erőinket a kérdésnek tárgyilagos és gyakorlati megoldására. Ebben a nagy és nehéz, de nem kevésbbé hazafias munkában, kérem, legyenek munkatársaim és támogassanak bennünket. (Zajos éljenzés.)

Báró **Rudnyánszky** József az értekezlet nevében köszönetet mond a miniszternek beszédeért.

Az általános vitában a kérdő pontokban felhozott kérdésekre nem óhajt reflektálni, csak a *királyhágontuli viszonyokra* terjeszkedik ki. A királyhágontuli részekben, a hol a helyes birtokpolitika nem annyira szocziális, mint inkább nemzetiségpolitikai kérdés, nem a középbirtokok elparczellázására, hanem ellenkezőleg azoknak hazafias kezben megtartására helyezné a fősulyt. Helyes megoldási módnak tartaná, hogy az elszegényedett középbirtokosok birtokai az állam által megvásároltassanak és az állam részéről haszonélvezetek biztosittassanak alkalmas egyének számára.

Kristóffy József határozottan a kizárólagos állami telepités hive; a magántelepitést csak egyetlenegy esetben engedné meg: midőn valamely nagyobb birtoknak nagyobb munkaerővel való ellátása és igy gazdaságosabb ellátása igényli ezt. Az örökbérlet behozatalát az 1848-iki alkotmány tradiczióival ellenkezőnek és különben is rendkivül veszélyesnek tartja, a mennyiben megrontaná parasztságunk faji és nemzeti karakterét, a jobbágysághoz hasonló függési viszonyt hozna létre s a mellett az egészséges birtokmegosztást is hátráltatná. A parczellázást a népesség számának emelésére és a gazdasági kultura terjesztésére a leghathatósabb eszköznek tartja. Végül kifejti, hogy a hiteligények kielégitésére a porosz Rentenbank mintájára nagy pénzintézet volna alakitandó, mert az állam eszközei e tekintetben nem elegendők.

Dr. **Ecsery** Lajos a kérdés gyakorlati részéhez kiván szólani. A jelenlegi viszonyaink közt a magántelepités kevés kilátással kecsegtetvén, a megkezdett állami telepitési akcziót kell egyelőre folytatni. Az eddigi hibákat azonban kerülni kell. A bajok okát abban látja, hogy az egyes telepek egyforma árban voltak meghatározva, daczára a föld különböző minőségének, hogy az épitkezések drágák s főleg, hogy közlegelőről nem gondoskodtak egyes telepitéseknél, a mi pedig leginkább az apró, ötholdas gazdákat sujtja.

A hitelviszonyok meg épen szomoruan alakultak. Nagy hiba az is, hogy a földet nem mindig gazdasági munkára alkalmas állapotban adják át a telepeseknek. Mindezeken segiteni kell és főkép abból az irányelvből kell kiindulni, hogy a különböző telepeken létező különböző viszonyok mindenütt tekintetbe veendők.

Blaskovich Ferencz üdvözli a jelenlegi kormányzatnak azon törekvését, hogy a már létező telepeket igyekszik rendbe hozni.

Ugron Zoltán a kérdésekre irásban adja be véleményét.

Darányi Ignácz földmivelési miniszter az irásbeli véleményt ki fogja nyomatni és a szakértekezlet tagjai közt még az értekezlet ülésezése alatt szét fogja osztatni.

Miklós Ödön ezuttal csakis az általános szempontok némelyikével kiván foglalkozni. Mindenekelőtt felhivja az értekezlet figyelmét arra, hogyha a kérdést csakis elméleti szempontból tartjuk szem előtt, rendkivül különböző eredményekre jutunk, és evvel a hazai speciális viszonyok szempontjából czélt érni nem fogunk. Rámutat a telepitési akczió előzményeire, a mely rendszeresen legelőször az 1894. V. tczikkben jutott kifejezésre. Ezt megelőzték azok a birtokstatisztikák, a melyeket a földmivelési kormányzat 1892-ben, 1893-ban és 1894-ben készittetett és a melyeknek folytatása volt később az a nagy statisztikai felvétel, a melylyel Magyarország földbirtokos statisztikája czimen világos képet nyujtott Magyarország birtokelosztási és ezzel kapcsolatos népesedési viszonyairól. Az 1894. törvény hatása már csak azért sem jelentkezhetett valami nagy mértékben, mert akkor mindössze három millió forint bocsáttatott a földmivelési kormány rendelkezésére és ez is kötött formában. Az uj rendezésnél a pénzügyi szempontot nagyobb figyelemre kell méltatni. Ezért a kérdés megoldása rendkivül nagy nehézségekkel és rendkivül lassan eszközölhető. De meg számolni kell itt az öröklési joggal, agrár törvényeinknek egész sorozatával és azon felül még az egyéni viszonyokkal és szokásokkal is; az e tekintetben támadt nehézségek idegenkedésre és ennek következtében, midőn a spekuláczió kezébe keritette a dolgot, a leglelkiismeretlenebb telepestoborzásra vezetett, melynek azután az állam beavatkozásával is nehezen lehetett gátat vetni. **A telepitést kizárólag az állam eszközölheti; ez is nagy óvatossággal és körültekintéssel kell, hogy** vezesse, nekogy a földbirtok tekintetében uralkodó, bizonyos fokig helyes konzervativizmus tulságosan meglazittassék. Az állam a hitelt is olcsóbban bocsáthatja rendelkezésre. A kérdés annyira eminenter szocziálpolitikai jellegü, hogy kéri a minisztert, hogy az egyes vidékek viszonyait szigoruan tekintetbevéve, lehetőleg hozzátelepitések által igyekezzék az ügyet fejleszteni. A társadalom közremüködését kizárni természetesen a legkevésbbé sem óhajtja.

Györffy Gyula nem akar kritikát gyakorolni az eddigi telepitések felett, a melyek czélra egyáltalában nem vezettek; de ennek legfőbb oka az, hogy a telepités nem egységes alapelvből indult ki. Az eddigi telepitések részint a népességhiány okából, részint politikai okokból eszközöltettek. A vezetés mindenütt ott, a hol a telepités sikerült, kizárólag az állam kezében volt. Hazánkban, tekintve a számos kivándorlást és a földéhséget, szintén kell egy politikának lennie, a mely megteremti a nép megélhetési viszonyait. Hogy a földmivelésügyi kormány feladatának magaslatán áll, mutatja a Beregmegyében és annak szomszédságában követett eljárás. Az állam és a nemzeti politika eredeke az, a melynél fogva Magyarországon a népesedési viszonyok alakulásába az államnak határozottan bele kell nyulnia. Megtették ezt ott is — mint például Posenben — a hol erős, fejlett társadalom mellett is a telepités ügyét az állam vette a kezébe. Az állami telepités ügye pedig törvényesen szabályozandó. Nem helyeslné azt, hogy az alföldi földnélküli embereket Erdélybe telepitsék, már csak a fejlettségi fok különbözőségénél fogva sem. Ellenben Erdély és a felvidék nemzetiségi focusain egyenesen a népesedés érdekében és szempontjából kell a telepitésnek megtörténnie, és e tekintetben semmiféle áldozattól sem szabad visszariadni. A feles rendszert és az örökbérleti rendszert nem pártolja, (Ellentmondás.), mert visszásságnak tartja, hogy az állam mesterségesen teremtsen birtokjogi és tulajdonjogi közösségeket.

Lukács György különösen az Alföld szempontjából sürgősen megoldandónak tartja kivált a parczellázást; a telepitési törvényt jónak tartja, és a felmerült bajokat arra vezeti vissza, hogy felverték a földek árát.

Babics József örömmel járul hozzá a kérdés azon megoldási módjához, a melyet gróf *Károlyi* Sándor megjelölt a napokban megjelent tanulmányában. A kérdés megoldásánál a legfőbb sulyt nem annyira a nemzeti, mint inkább a szocziális és általános gazdasági szempontokra helyezi. A magyar ember nem szivesen hagyja el szülőföldjét és épen ezért határozottan ki kell emelnie a telepitések, hozzátelepitések, parczellázások, a hosszutartamu és feles bérleti rendszerek óriási fontosságát. A magyarságot megerősiteni kivánná a nemzetiségi vidékeken.

Rónay Jenő főispán rövid felszólalásban hivatkozik különösen torontálmegyei tapasztalataira, a melyek alapján bár nem mindenütt vált be a telepités, mégis áldozatok árán is a legnagyobb mérvben fejlesztendőnek tartja az állami telepitést, a feles gazdaságot és okszerü parczellázást.

Hieronymi Károly nem tartja az értekezlet hivatásának, hogy a földbirtokpolitika egész területére kiterjeszkedjék, hanem szorosan a telepités és a parczellázás tekintetében akarja nézeteit elmondani. Telepités alatt szóló az 1894: V. tczikk 1. §-ában megjelölt czélt érti, tudniillik uj községek alakitását. A »hozzátelepités«-nek ugyane törvényben megjelölt fogalmát már sokkal homályosabbnak tartja. A telepitési tevékenységnek nagyobb erélyiyel való folytatását, mint a melynek jelenlegi viszonyaink között különösen nemzetiségi politikai czélja van, nagyon nemes feladatnak tartaná, de aggodalma van abban a tekintetben, hogy Magyarország pénzereje erre nem elég nagy. Meg kell gondolni, hogy ott, a hol ma virágzó telepek vannak, az állam azok érdekében annak idején nagy anyagi áldozatokat hozott. Ezek természetesen sokszorosan kifizették magukat, de ezek határát végre is mindig a pénzügyi helyzet szabja meg. Az eme pénzügyi helyzet határai közt gondosan előkészitett telepitési akcziót nagyon helyesli. A kezdeményezést nem kizárólag az állam részére óhajtja fentartani. Helyesli a hozzátelepitést is, de ezt a telepitéstől teljesen külön választaná és semmiféle korlátozásnak ezt alá nem vetné. Milyen nagy nyereség volna például, ha az alföldi nagyobb gazdaságok tisztán abból a czélból, hogy állandó munkásokra tegyenek szert, az ily munkásoknak állandó lakóházat és egy kis földet adnának!

A telepitési akczió megindításának oka számos anomaliára vezetendő vissza. Ilyen például az, hogy mig az országban számosan vannak olyanok, a kiknek legfőbb vágyat egy földterület megszerzése képezi, addig számos nagybirtokot külföldiek szereznek meg. Ez határozott anomalia. (Ugy van!) Ugyanesak anomalia az, hogy a magyar Alföldön a napszámosok száma, a kiknek földbirtokuk sincsen és a kik elszegődve sincsenek, oly nagy mint sehol egész Közép-Európában. Ennek szanálására kiválóan alkalmas eszköz az, a mit Lukács György is felemlitett, hogy az olyan nagy latifundiumok, a melyekre nem akad vevő, feldaraboltassanak. Ezáltal elérhetjük azt, hogy a napszámos ember, a kit semmi sem köt hazájához, földhöz jusson és ez által az államnak hü és ragaszkodó polgára legyen. A telepitési akczió keresztülvitelénél teljes szabadságot akar: nem óhajt sem minimumot, sem maximumot megállapitani. A parczellázásnál az átiratási illetékek elengedését javasolja. A parczellázásnál igénybe óhajtja vétetni az állami mérnököknek hivatalból való közremüködését. Ezután rátér a Kristóffy által felemlitett Rentenbank mintájára létesitendő bank-részvénytársaság kérdésére és figyelmeztet arra, hogy a porosz Rentenbank, a mely a megvásárolt földterületek egész vételösszegét kölcsönzi, tulajdonképen csak az állami segitségnek egy közvetlenebb formája, mert ily hitelt magánintézet nem is nyujthat. Ezt a hitelt az állam is csak ugy nyujthatja, ha el tudja adni a járadékleveleket. Végül összegezi felszólalását abban, hogy az állam adjon a telepeknek minél nagyobb szabadságot és a maga anyagi támogatását, munkaerejét és hitelét minél nagyobb mértékben bocsássa rendelkezésükre.

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter a vita folytatását holnap délutáni 4 órára tüzve ki, az ülést esti 7½ órakor berekeszti.

Szólásra még feljegyeztették magukat: Sándor János, Beksics Gusztáv, Dessewffy Sándor, Gaál Jenő, Csernovics Diodor, Jeszenszky Ignácz, gróf Károlyi Sándor, dr. Mandelló Gyula, Lukács Béla, Bedő Albert, Makfalvay Géza, Hoitsy Pál, Lippich Gusztáv, gróf Zselénszki Róbert, Bartha Miklós, Asbóth János, Fellner Frigyes, Molnár Viktor, Emődy József.

IPARÜGYEK.

— **Az iparosok milliói.** Ezen a czimen tartott tegnap előadást dr. *Horváth* János a fővárosi iparoskörben. Az előadó első sorban a kereskedelemügyi miniszterium költségvetését ismertette, melynek főösszege 200 millió korona. De ebből csak 1897 óta forditanak milliókat ipari és kereskedelmi czélokra. A folyó évben e tétel összege már 3 millió koronára emelkedett, a mi nagyon kevés, még ha hozzávesszük a kereskedelmi és iparalap 3 millió korona vagyonát is, mert ebből évenkint 759 ezer koronát adnak ki és ebből a kisiparnak, a legutolsó kimutatás szerint csak 47 ezer korona jutott, mig a nagyipar ebből 405 ezer korona támogatásban részesült. Ezután áttért az előadó az adóstatisztikára és ebből fölemlitette, hogy e szerint 6387 székes fővárosi kézmüiparosnak, kik a székesfővárosban segéddel dolgoznak és III. osztályu kereseti adót fizetnek, összesen 9 millió 682 ezer korona tiszta jövedelme volna, jutna tehát egyre 1 ezer 516 korona tiszta jövedelem, de ebből is 300 koronát elvisz az adóprés. Ezek tehát nem az igazi milliók az iparosok javára. Az iparosok milliói az országos központi hitelszövetkezetnél vannak, de ehhez csak ugy juthatnak, ha szövetkezeteket alakitnak és ezek a központ kötelékébe belépnek. Itt nemcsak milliók vannak az iparosok számára, hanem az ipari szövetkezetek utján még azokra a milliókra rugó és künn levő számlakövetelléseket is értékesithetik az iparosok, melyek mint holt tőkék hevertek eddig rendelőiknél és vevőiknél. Az előadónak *Ráth* Károly, az iparoskör elnöke, mondott köszönetet az aktuális kérdéssel foglalkozó előadásért.

— **A budapesti kereskedelmi és iparkamara** értesiti az érdekelt köröket, hogy a kereskedelmi miniszter által az első segély nyujtásához szükséges kötés gyógyszereknek az ipartelepeken való készletben tartása iránt az összes törvényhatóságokhoz intézett körrendelete a kamara irodájában megtekinthető.

— **A budapesti kereskedelmi és iparkamara** értesiti az érdekelt köröket, hogy a motorok hajtására szolgáló adómentesen beszerzett petroleum és benzin szállitási dijtételei a kamarának annak idején a kereskedelmi miniszterhez intézett beadványa folytán a m. kir. államvasutak összes vonalai, valamint a kir. szab. pécs-barsi vasuton az A) osztály szerint alkalmaztatnak, rovalolás utján. Az erre vonatkozó közelebbi feltételek a kamara irodájában (V. kerület sas-utcza 1. szám, d. e. 10—1.) megtekinthetők.

— **A munkaközvetitő-intézet.** A február elsején életbe lépő ipari munkaközvetitő-intézet választmányába az intézet ügyviteli szabályzata értelmében a budapesti ipartestületeknek négy munkaadó tagot van joguk választani. Ennek a választásnak a vezetését a kereskedelmi miniszter az országos iparegyesületre bizta. Az egyesület e végből meghivta az összes ipartestületek egy-egy képviselőjét közös értekezletre, melyet tegnap tartottak meg *Matlekovits* Sándor, az iparegyesület végrehajtó bizottsági elnökének vezetése mellett. A megbizottak egyhangulag *Cserna* Lajos szabót, *Márton* Lipót czipészt, *Melko* Bertalan szijgyártót és *Sárkány* Ferencz kádárt választották meg a munkaközvetitő-intézet választmányába.

— **Az országos iparegyesület bőripari szakosztálya** kedden, e hó 23-án délután 5 órakor az egyesület helyiségében (VI. ker. uj-utcza 4. sz., I. emelet) ülést tart, melynek tárgyai a következők: elnöki bejelentések, a közszállitások ügye, a bőripari szövetkezetek börszükségletének beszerzése, a hadsereg bőripari szükségleteinek beszerzésénél a magyar ipar részesedésének fölemelése, a czipészek orsz. szövetsége, a pécsi ipartestület javaslata a czipésziparískola tárgyában, esetleges inditványok.

— **A hazafias szövetség a magyar ipar mellett.** A hazafias szövetség végrehajtó bizottsága holnap, pénteken este 8 órakor a Pajtsits-féle vendéglő helyiségében értekezletet tart, a melyen a szabó iparosok köre és a czipész ipartestület küldöttségei is részt vesznek és a szövetséghez való csatlakozásukat, valamint a magyar ipar támogatására vonatkozó kivánságaikat előadják. A hazafias szövetség minden pénteki értekezletére meghivja az ipartestületeket, a melyeknek kikéri szakszerü véleményét az illető iparág támogatásának módozataira vézve.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** *Az angol bank kamatlábleszállitása.* Az angol bank, mint Londonból táviratozzák, a kamatlábat ma 5 százalékról $4\frac{1}{2}$ százalékra szállitotta le. Az angol bank mai kamatlábleszállitását várták a londoni pénzkörökben, mert a pénzbőség az ottani piaczon az utóbbi napokban már olyan nagy volt, hogy napi pénzt $2-2\frac{1}{2}$ százalékért lehet kapni s elsőrendű bankváltókat 2—6 havi lejárattal $3\frac{7}{8}$ százalékért fogadtak el. Az angol bank példáját előreláthatólag holnap a német birodalmi bank s szombaton az osztrák-magyar bank is követni fogja. A *svájczi kibocsátási bankok* is leszállitották a kamatlábat, még pedig, mint Bernből táviratozzák, 6 százalékról $5\frac{1}{2}$ százalékra.

** **Az osztrák-magyar bank kimutatása.** Az osztrák-magyar bank ma közzétett e hó 15-iki kimutatása szerint a leszámitolási és lombardüzlet együtt 78·7 millió koronával csökkent, a bankjegyforgalom 63 millió koronával csökkent, a bankjegyforgalom 63 millióval kisebbedett, ellenben az érczkészlet 117·4 millió koronával növekedett, az adómentes bankjegytartalék pedig 136·2 millióra, tehát 82·4 millió koronával emelkedett. Az érczkészlet nagyobbodása az osztrák pénzügyminiszter által letétbe helyezett összegekben leli magyarázatát, a leszámitoló- és lombardüzlet pedig a pénzszükséglet hanyatlása miatt csökkent. Tavaly ilyenkor a leszámitolási- és lombardüzlet együtt 492·2 millió koronára rugott, az idén csak 441·9 millió koronára rug; tavaly január 15-én a banknak csak 12·8 millió koronára rugó adómentes bankjegytartaléka volt, most 136·2 millió koronára rug. A bank főtanácsa szombaton ülést tart, s tekintve a bank jelenlegi állását, kétségtelen, hogy elérkezettnek fogja találni az időt arra, hogy a kamatlábat leszállitsa. A ma közzétett kimutatás különben a következő tételekből áll: Bankjegyforgalom: 1.352,872.000 k. (— 63,066.000 k.), érczkészlet 1.167,058.000 k. (+ 117,439.000 k.), váltótárcza 383,592.000 k. (— 61,295.000 k.), lombardüzlet 58,457.000 k. (— 17,425.000 k.), adóköteles bankjegytartalék 136,216.000 k. (+ 82,446.000 k.)

A német birodalmi bank is ma tette közzé kimutatását e hó 15-dikéről, mely a következő tételekből áll: *Aktivák*: érczkészlet árfolyamképes német pénzben, arany rudakban, vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számitva 775,845.000 (+ 45,084.000) márka, birodalmi pénztárjegyek 19,176.000 (+ 2,396.000) márka, egyéb bankjegyek 18,087.000 (+ 2,609.000) márka, váltótárcza 849,685.000 (— 110,177.000) márka, lombardkövetelések 84,480.000 (— 22,874.000) márka, értékpapirok 22,850.000 (— 10,441.000) márka, egyéb aktivák 88,272.000 (— 1,165.000) márka. *Passzivák*: Alaptőke 120,000.000 márka (változatlan), tartalékalapok 30,000.000 márka (változatlan), bankjegyforgalom 1.154,208.000 (— 111,247.000) márka, egyéb naprólnapra esedékes kötelezettségek 503,114.000 (+ 15,214.000) márka, egyéb passzivák 1,573.000 (+ 1,465.000) márka.

** **A kőbányai Király-serfőző részvénytársaság** igazgatóságának fáradozásai, hogy a társaság pénzügyi helyzetét rendezze, minden irányban eredményre vezettek. Ugy a pénzügyminisztérium, mint az érdekelt bankok teljesitették az igazgatóság kivánságát és igy a társaság fennállása biztositva van és ügyleteit minden fennakadás nélkül tovább vezeti.

** **Az aradi polgári takarékpénztár felszámolása.** *Aradról* irja levelezőnk, hogy ötnegyed év óta folyik az aradi polgári takarékpénztár felszámolása, melyről most tették közzé az *első* jelentést. Ez a felszámolás kezdetétől: 1898 október 28-ától 1899 deczember 31-éig terjedő időről szól és ezen két időpontban közli az álladékot: tehát feltünteti a váltókat, melyeket beváltottak, a kifizetett és befolyt tartozásokat, a kifizetett betéteket és az egyebekre vonatkozó adatokat. A váltók, a visszleszámitolás, az adósok és a betétek nagy része ki van egyenlitve. A betétekből még *huszonöt százalék* nincs visszafizetve, s erre a 25 százalékra a betevőknek előreláthatólag jó ideig — talán egy fél évnél is tovább — keil várni, miután a rosz pénzügyi viszonyok miatt a tartozások behajtását nem lehet erőltetni. A *banküzlet* felszámolása *másfél, esetleg két évig fog tartani*; a jelzálog-üzleté bizonytalan, de határozottan hosszu ideig. Arra, hogy a jelzálog-üzletet valamelyik fővárosi pénzintézet vegye át, most egyátalán nincs kilátás, miután a külföldön levő magyar záloglevelek legnagyobb része a magas kamatláb miatt nem talál elhelyezésre és tömegesen özönlik vissza. A *telepesek* ügye még most sem jutott dülőre. A földekből 66.000 forint értéket váltott magához az intézet, mert a telepesek nem tudtak kötelezettségeiknek megfelelni. A telepesek ügye iránt *Rónay* Jenő torontáli főispán is élénken érdeklődik s nincs kizárva, hogy az ő közreműködésével a telepesekre nézve sikerül valamely tranzakcziót létrehozni, Ilyesformán, miután az összes ügyletek lebonyolitása még korántse befejezett dolog, a részvényesek kilátásairól bajos beszélni. Annyi valószinü, hogy a részvényesekre jut az ingatlanokra bekebelezett jelzálog. A mult esztendőt, mely gazdaságilag rossznak mondható, miután a gabonának nem volt ára, megérezte a polgári takarékpénztár is, melynek egyedüli baja a szerencsétlen *földspekulácziók* voltak.

** **A csalárd üzletátruházások ellen.** *Plósz* Sándor igazságügyminiszter ma számos budapesti nagykereskedő küldöttségét fogadta, a mely sürgős és szigoru orvoslást kért a fővárosban és a vidéken mindinkább szaporodó csalárd üzletátruházások és eladások ellen. A küldöttség szónoka egyuttal számos nagykereskedő által aláirt emlékiratot nyujtott át a miniszternek, a mely részletesen feltünteti azokat a milliókra menő károkat és azt a veszélyt, a melyet ezek a napirenden levő csalások a magyar kereskedelemnek és hitelnek okoznak. Az emlékirat, a mely az ugynevezett partiekereskedők üzelmeit is kiemeli, a törvényhozási intézkedés megtörténtéig a kir. ügyészségeknek oly értelemben való utasitását kéri az igazságügyminisztertől, hogy az eljárás minden szakában a legszigorubb módon éljenek vádinditványi jogukkal. Az igazságügyminiszter kijelentette, hogy nemcsak tudomása van ezekről az üzelmekről, hanem a kereskedelmi miniszterrel együtt elhatározta ugy a kereskedelmi törvénynek az üzletátruházásokra vonatkozó szakaszának módositását, mint pedig a káros hitelügyletek csődön kivül való megtámadásának *törvényes szabályozását*. Az erre vonatkozó javaslat munkában van és reményli, hogy mihamarabb a törvényhozás elé kerülhet. Addig is komolyan fontolóra veszi a kir. ügyészség utasitásának kérdését is és a mit törvényes hatáskörében ebben az irányban megtehet, az iránt a legsürgősebben fog intézkedni.

** **A budapesti (budai) kereskedelmi társulat** választmánya e hó 29-én, hétfőn, délután 4 órakor, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztár budai osztályában (fő-utcza 2.) ülést tart, melyen a 228-ik rendes közgyülésre vonatkozólag teszik meg a jelentéseket.

KÖZLEKEDÉS.

() **Villamos erő az államvasutakon.** A magyar kir. államvasutak igazgatósága accumulatoros motorkocsival próbameneteket tétetett oly czélból, hogy elsősorban az elektromos vontatáshoz különböző körülmények között szükséges munkamennyiség meghatározható legyen. A tett kisérletek kedvező eredményei alapján az igazgatóság az accumulatorok fentartási költségeinek magasságára nézve kivánna tapasztalatokat tenni s minthogy ez csak rendes üzembehelyezés mellett történhetik: engedélyt kért a kereskedelemügyi minisztertől, hogy az accumulatoros vontatásnak megfelelő kocsit építhessen és azt egyelőre rendes üzembe helyezhesse. A miniszter a kisérletek végczélját annak a feladatnak a megoldásában keresi, mikép lehetne a fő- és helyi érdekü vasutakon a tramwayszerü forgalmat gazdaságosan életbeléptetni. Ehez képest megadta ugyan az első engedélyt az accumulatoros motorkocsi beszerzésére, de szükségesnek jelezte, hogy a tramwayszerü forgalom másnemü eszközeire vonatkozólag megszerezhető anyag is összegyüjtessék és feldolgoztassék.

MEZOGAZDASÁG.

* **Gazdasági munkálatok.** *Aradi* tudósitónk irja: *Pankotán* (Aradmegye) az őszszel nagyon elszaporodtak a mezei patkányok, melyek a *vetéseket* foltonként nagyon elpusztitották, ugy, hogy most a beállott havazások és esőzések nagyobbrészt elpusztitottak a kártékony állatokat. A szorgalmas és előrelátó gazdák az elpusztitott vetések helyett ujra vetettek, melyek a nedves és lanyha időjárás folytán az előbbi vetéseket már utolérték. — A *szőlő*-trágyázásokat már jórészben befejezték, a gyümölcsfák hernyózását megkezdték, a kertekben a melegágyak készitését már munkába vették s vetnek is. Az állatok között semmi járvány nem mutatkozik.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE.

— Január 18. —

Gabonatőzsde.

Ámbár Amerikából magasabb kurzusokat jelentettek, az irányzat ma is, legalább a délelőtt folyamán teljesen változatlan maradt és pedig arra való tekintettel, hogy a fogyasztás még mindig kissé tartózkodó a vételnél. Mindamellett örvendetes tény, hogy mégis némi bizalommal találkozunk a lehető árjavulás iránt, erre vall legalább az, hogy a határidőpiaczon változatlanul megtartják ama magas árnivót, mely a készáru mai értékét tetemesen meghaladja. Ez által ujból megdől az a balvélemény, hogy a határidőpiacz nyomja az effektiv áru értékét, mert hetek óta látjuk, hogy a szokványbuza aránylag a legdrágább áru a piaczon. Megemlitésre méltó a tengeri ártartása és ha figyelembe vesszük, hogy Newyorkban ma a májusi tengeri $39\frac{3}{4}$ centbe kerül bushelenkint, mi a jelenlegi árfolyam szerint 3 korona 88 fillért tesz 50 kilogrammonkint, akkor jogos a vélelem, hogy Csehországban a kellemetlen amerikai verseny ismét kiszorul és ezen fogyasztási piaczot ujból csakis magyar áruval látják el. Az amerikai áremelkedés folytán természetesen Trieszt és Fiume környékén a román tengeri sem bir többé konveniálni, mert többet érnek el a románok, ha áruikkal Londonba vitorláznak.

A mai készárupiaczon bő kinálat mellett közepes volt a vételkedv, az összforgalom 20.000 métermázsát tett, az árak változatlanok maradtak. Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki*: 400 mm. 80·5 kg. 8.25 k., 500 mm. 80·5 kg. 8.20 k., 200 mm. 78·5 kg. 8.20 k., 150 mm. 80 kg. 8.20 k., 100 mm. 78 kg. 7.90 k., 200 mm. 80 kg. 7.95 k., 450 mm. 80 kg. 7.95 k., 150 mm. 81·5 kg. 7.95 k., 600 mm. 79·4 kg. 7.95 k., 200 mm. 77 kg. 7.95 k., 100 mm. 79·5 kg. 8.22 k., 100 mm. 79·5 kg. 8.22 k., 100 mm. 79·2 kg. 8.22 k., 100 mm. 78·5 kg. 8.22 k., 100 mm. 78 kg. 8.22 k., 100 mm. 79 kg. 7.90 k., 100 mm. 78·5 kg. 7.95. k., 250 mm. 78 kg. 7.95 k., 350 mm. 75 kg. 7.95 k., 100 mm. 78·5 kg. 7.90 k., 100 mm. 78·5 kg. 7.70 k., 100 mm. 77 kg. 7.75 k., mind három hónapra.

Felsőmagyarországi: 1000 mm. 76·5 kg. 7.70 k., 3000 mm. 76 kg. 7.70 k., 2200 mm. 76 kg. 7.70 k., mind három hónapra.

Erdélyi: 1200 mm. 80 kg. 8.20 k., három hónapra.

Pestmegyei: 300 mm. 80 kg. 7.85 k., 150 mm. 80 kg. 7.85 k., 100 mm. 79 kg. 790 k., 100 mm. 78·7 kg. 7.82 k., 200 mm. 78 kg. 7.90 k., 100 mm. 77·5 kg. 7.65 k., 200 mm. 77 kg. 7.65 k., 100 mm. 76·5 kg. 7.65 k., mind három hónapra.

Raktárból: 2500 mm. 78·5 kg. 7.85 k., 1900 mm. 76·4 k. 7.67 k., 1400 mm. 76 k. 7.70 k., mind három hónapra.

Árpa: 100 mm. 6.15 k., készpénzfizetés mellett.
Rozs: 100 mm. 6.10 k., készpénzfizetés mellett.
Tengeri: 100 mm. 4.75 k., készpénzfizetés mellett
Az árak 50 kilogrammonként korona értékben értendők.

A határidőpiaczon kezdetben a tegnapi árakhoz képest alig volt némi változás, később egy iparvállalat tetemes fedezései folytán az irányzat alaposan megváltozott és az összes árfolyamok lassacskán emelkedtek. Miután az érdeklődés főleg az áprilisi buza körül összpontosult és az októberi határidővel kevésbbé foglalkoztak, a report természetszerüen összezsugorodott. — Köttetett:

Délelőtt:

Szokványbuza áprilisra 7.70, 7.69, 7.71, 7.68, 7.73 k.
Szokványbuza októberre 7.81, 7.80, 7.81 k.
Szokványrozs áprilisra 6.40, 6.39 k.
Szokványrozs októberre 6.42 k.
Tengeri májusra 4.95, 4.96 k.
Szokványzab áprilisra 5.05, 5.04, 5.06 k.
Káposztarepcze augusztusra 11.75 k.

Déli 1 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Szokványbuza áprilisra	frt	7.73— 7.74
Szokványbuza októberre	frt	7.81— 7.82
Szokványrozs áprilisra	frt	6.41— 6.42
Tengeri májusra	frt	4.95— 4.96
Szokványzab áprilisra	frt	5.06— 5.07
Káposztarepcze augusztusra	frt	11.70—11.75

Délutáni forgalom.

A határidőpiaczon meglehetős mozgalmas volt az élet és fedezések következtében az esti zárlat árfolyamai szilárdak. Kiváncsian várják most mindannyian, hogy mit szól majd holnap ehhez az áravancehoz a készárupiacz.

Délután 4 óra 30 perczkor hivatalosan záródnak:

Buza tavaszra	frt	7.55— 7.56
Buza októberre	frt	7.82— 7.84
Rozs tavaszra	frt	6.43— 6.44
Rozs októberre	frt	6.50— —.—
Zab áprilisra	frt	5.05— 5.06
Tengeri májusra	frt	4.97— 4.98
Repcze augusztusra	frt	11.75—11.85

(Az árak koronaértékben 50 kilóért értendők.)

Terménytőzsde.

Termények üzlettelenek.
Nyers szesz jegyez 36 k. pénz, 36.50 k. áru.

Értéktőzsde.

A mai értéktőzsde kedvező irányzattal nyilt meg, de a forgalom ma sem volt élénkebb, mint tegnap, mert a spekuláczió a legnagyobb mértékben tartózkodott a tevékenysegtől. Valamivel élénkebb érdeklődés csak a helyi értékek iránt mutatkozott. Malomértékeket ma is élénken kerestek s a Lujza- és Erzsébet-malom részvényeit emelkedő árfolyamok mellett vásárolták. A salgótarjáni szénbányarészvények az osztrák sztrájk miatt emelkedtek, ellenben a pesti magyar kereskedelmi bank részvényei, kedvező mérleghirekre, javultak. A budapesti közuti vasut és a villamos városi vasut részvényeiben ma nagyobb mérvü realizálások történtek, s ezért hanyatló irányzatot követtek. Közvetlenül a tőzsde zárlata előtt hire jött, hogy az angol bank a kamatlábat félszázalékkal leszállitotta, a mi a nemzetközi értékekre kedvező hatással volt. Igen kedvező irányzat uralkodott ma a befektetési értékek piaczán, melyek közül különösen a magyar regalekötvényeket emelkedő árfolyam mellett vásároltak.

Előtőzsde.

Az előtőzsde, csekély forgalom mellett, nyugodt hangulattal folyt le. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 749.80—750.20-ig, magyar hitelbank 746.50—747.20-ig, osztrák-magyar államvasut 645.40—647.40-ig, város villamos vasut 343.50—342.50-ig.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 750.——750.20, magyar hitelbank 746.——746.50-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 504.——504.50-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 192.—192.50-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 460.——462.—-ig, osztrák-magyar állmvasut 646.——646.50-ig, déli vasut 125.50—126.—-ig, rimamurányi vasmü 670—670.50-ig, magyar koronajáradék 94.80—94.90-ig, közuti vasut 667.——667.50ig, városi villamos vasut 342.——342.50-ig.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén csak helyi értékekben volt élénk forgalom igen barátságos irányzat mellett. Nemzetközi értékek el voltak hanyagolva. Villamos városi vasuti részvényekben nagymérvü realizácziók történtek, melyek árfolyamukra nyomást gyakoroltak. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 750.20—750.80-ig, magyar hitelbank 646.——647.—-ig, rimamurányi vasmü 670.50—671.—-ig, közuti vasut 667.——669.50-ig, városi villamos vasut 341.——339-ig. Helyi értékekben köttetett: Budapesti bankegyesület 186.—, kereskedelmi bank 2858.—. Lujza-gőzmalom 270.—, Erzsébet-gőzmalom 428.——434.—, salgó-tarjáni kőszénbánya 627.——634.—, király-sörfőzde 19.——17.—.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 750.60—750.80, magyar hitelbank 746.50—747.—-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 502.——504.—-ig, magyar ipar- és kereskedelmi bank 192.——194.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 459——461.—, osztrák-magyar államvasut 645.——646.—, déli vasut 125.50—126, rimamurányi vasmü 669.50—670.—-ig, magyar koronajáradék 94.90—95.—-ig, közuti vasut 666.50—667.50-ig, városi villamos vasut 339.50—340.50-ig.

Prämium-üzlet: Dijbiztositások: osztrák hitelrészvényben holnapra 5—6 k., nyolcz napra 10—12 k., február végeig 30—32 k.

Utótőzsde.

Az utótőzsde üzlettelen volt. — Köttettek: Osztrák hitelrészvény 750.20—751.20-ig, osztrák-magyar államvasut 645.——646.—-ig.

4 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 751.——751.20-ig, magyar hitelbank 746.50—747.—-ig, magyar leszámitoló- és pénzváltóbank 502.——504.—-ig, magyarr ipar- és kereskedelmi bank 192.—194.—-ig, magyar jelzáloghitelbank II. kib. 459.——461.—-ig, osztrák-magyar államvasut 646.——646.50 ig, déli vasut 125.50—126.—-ig, rimamurányi vasmü 669.50—670.—-ig, magyar koronajáradék 94.90—95.—-ig, közuti vasut 666.50—661.—-ig, városi villamos vasut 339.50—340.—-ig.

Gabona forgalmi kimutatás.

A m. kir. központi statisztikai hivatal kimutatasa az 1900. évi jan. hó 16-án esti 6 órától január 17-én esti 6 óráig *Budapestre* vasuton és hajón érkezett s innen elszállitott gabonaküldeményekről és a budapesti fővámhivatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről.

Az áru megnevezése	Érkezett vasuton	Érkezett hajón	Érkezett együtt	Elszállittatott vasuton	Elszállittatott hajón	Elszállittatott együtt
	métermázsa					
a) helyi forgalomban						
buza	8116	—	8116	—	—	—
rozs	203	—	203	309	—	309
árpa	2164	—	2164	—	—	—
zab	828	—	828	102	—	102
tengeri	438	—	438	210	—	210
összesen	11749	—	11749	621	—	621
b) átmeneti forgalomban						
buza	—	—	—	—	—	—
rozs	—	—	—	—	—	—
árpa	—	—	—	—	—	—
zab	—	—	—	—	—	—
tengeri	201	—	201	—	—	—
összesen	201	—	201	—	—	—

c) a fővámhivatalnál előjegyeztetett

Az áru megnevezése	A visszkivitel czéljából valóbehozatalra előjegy. mennyiség métermázsákban	Az áru megnevezése	A visszkivitelre előjegyzett mennyiség métermázsákban
buza	—	buzaliszt	225
rozs	—	rozsliszt	—
árpa	—	árpaliszt	—
összesen	—	összesen	225

Sertés kereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, jan. 18. *A*) Hizott sertésárak: I. *Magyar* elsőrendü: Öreg nehéz 82—83 f. Öreg közép —.— f. Fiatal nehéz 85—87 f. Fiatal közép 83.—84 f. Fiatal könnyü 82—83 f. II. *Magyar szedett*: Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. III. *Romániai*: Nehéz —.— f. Közép —.— f. Könnyü —.— f. IV. *Romániai eredeti* (Stachl): Nehéz —.— f. V. *Szerbiai*: Nehéz 83—85 f. Közép 82—83 f. Könnyü 80—82 f.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerü levonások mellett, egy kilogramm sulyra krajczárokban értendők. Szokásszerüleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronkint 45 klgr. vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára 4 százalék vonandó le. — A sertések osztályozásánál azok teljes (élő) sulya vétetik irányadónak.

Sertéslétszám: 1900. év jan. 16. napján volt készlet 20.569 db, 1900. jan. 17-én felhajtatott 208 db, jan. 17. napján elszállittatott 214 drb, jan. 18. napjára maradt készletben 20.563 drb. A hizott sertés üzletirányzata: Változatlan.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferenczvárosi petroleum-rakodónál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése január 17-én. Előző napról visszamaradt 764. Uj felhajtás 1519, összes felhajtás 2283. Budapesti fogyasztásra elszállittatott 1230, eladatlanul visszamaradt 1053. Napi árak: 120—180 kilogr. sulyban 76—81 f.-ig. 220—286 klg. sulyban 76—82 f.-ig. 320—380 klg. sulyban 76—81 f.-ig. Öreg nehéz 76—80 f.-ig. Malaczok 74—78 f.-ig. A vásár hangulata élénk volt.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, jan. 18. (Az *Egyetértés* távirata.) Tekintettel arra, hogy az angol-német hajó konfliktust végre mégis sikerült elintézni, a mai *előtőzsdén* barátságos hangulat uralkodott, noha a spekuláczió tartózkodó volt, beakarván várni, vajjon az angol bank leszállitja-e a kamatlábat. Tartózkodásának oka különben részben az is volt, hogy a délafrikai harcztérről, az angolok mozdulatairól határozott hirek mindeddig nem érkeztek. Élénkebb forgalom ma emelkedő árfolyamok mellett, csupán a magyar szénbánya részvényekben volt, mert a cseh bányászsztrájk miatt kilátás van arra, hogy a magyar szénbányák nagymennyiségü szenet fognak Ausztráliába szállitani. A nyugat-csehországi szénbányarészvények is emelkedő irányzatot követtek. Egyéb értékekben gyenge forgalom volt, s az árfolyamok csak keveset változtak.

A *délutáni magánforgalomban* a déli tőzsde zárlata után maradt: Osztrák hitelrészvény 234.70, magyar hitelbank 186.75, angol-osztrák bank 124.—, bankegyesület 136.—, Unionbank 154.50, Länderbank 115.75, osztrák-magyar államvasut 134.40, déli vasut 25.60, elbavölgyi vasut 124.25, északnyugati vasut 119.—, török dohányrészvény 136.—, rimamurányi vasmü 276.75, alpesi bányarészvények 335.50, májusi járadék 99.08, magyar koronajáradék 95.—, török sorsjegy 127.75.

Bécs, jan. 18. (*Magyar értékek zárlata.*) 4%-os aranyjáradék 98.70, tiszai és szegedi kölcsönsorsjegy 138.25, magyar vasuti kölcsön ezüstben 99.80, magyar kel. vasut áll. kötvény 99.20, magyar leszámitoló- és váltób.-részvény 126.—, magyar kereskedelmi bank 286.50, magyar koronajárad. 94.95, 4%-os magy. földtehermentesitési kötv. 93.80, magyar hitelbank-részvények 186.—, magyar nyeremény-k.-sorsjegy 161.50, kassa-oderbergi vasut-r. 91.75, rimamurányi vasmü 334.75.

Bécs, jan. 18. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2%-os papir-járadék 99.80, 4%-os osztrák aranyjáradék 98.90, 1860. sorsjegy 137.—, osztrák hitelsorsjegy 394.—, angol-osztrák bank 124.—, bécsi Bankverein 136.50, osztrák-magyar bank 130.70, déli vasut részvény 25.50, dunagőzhajózás társulat 71.75, dohányrészvény 136.25, cs. és kir. vert arany 11.44, német bankváltók 118.10, 4·2%-os ezüstjáradék 99.55, osztrák koronajáradék 98.95, 1864. sorsjegy 200.50, osztrák hitelintézeti részvény 234.70, union-bankrészvény 155.—, osztrák Länderbank 115.75, osztrák-magyar államvasut 134.40, elbavölgyi vasut 124.25, alpesi részvények 277.—, 20 frankos arany 19.20, londoni váltóár 242.30. Szilárd.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, jan. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Kedvezőbb budapesti tudósitások következtében, és mi után Newyorkból is magasabb árakat jelentettek, az irányzat valamivel szilárdabb volt. — Köttetett: Buza tavaszra 7.87, 7.89 k., rozs tavaszra 5.36k., tengeri május—juniusra 5.23, 5.24 k., zab tavaszra 5.35, 5.36 k.

Délután a budapesti tőzsde bizalmat gerjesztő magatartása az itteni határidőüzletben vásárlási kedvet támasztott, az irányzat szilárdult s buza 3 fillérrel, rozs, zab és tengeri 1—2 fillérrel javult. Jelentékeny javulás az üzlet csöndessége miatt nem léphetett föl s különben is a külföldről erre nézve hiányzott a direktiva, igaz ugyan, hogy New-Yorkból egy kis javulást jelentettek, de Londonból lanyha árfolyamokról jött hir. — Köttetett: Buza tavaszra 7.87, 7.89, 7.87, rozs tavaszra 6.73, 6.74, 6.73, zab tavaszra 5.36, tengeri május—juniusra 5.24, repcze augusztus—szeptemberre 11.85—11.95 korona. A készáruk piaczán a vásárlási kedv hiányában stagnált az üzlet minden irányban. A tőzsde szilárdan zárult. Buza tavaszra 7.92, rozs tavaszra 6.80, zab tavaszra 5.38, tengeri május—juniusra 5.26 korona.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDÉK.

Berlin, jan. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A délafrikai harcztérről érkezett jelentésekre, a melyek szerint az angol csapatok átkeltek a Tugela folyón, Londonban a bányakurzusok emelkedését vonták maguk után és erre itt is szilárdan nyilt meg a tőzsde. A mai bankkimutatás is kedvezően hatott. Legélénkebb volt a forgalom a bányaertékek piaczán, a hol Laurarészvények 3%-kal emelkedtek, a minek okául egy ellenőrizhetetlen fuziós hirt emlegettek. A második tőzsdeórában az irányzat a londoni kurzusok hanyatlására gyöngült. A zárlat az angol bankkamatlábnak $4\frac{1}{2}$%-ra való leszállitására szilárd volt. Magánleszámitolási kamatláb $4\frac{1}{8}$%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4%-os osztrák aranyjáradék 100.10, magyar koronajáradék 95.25, osztrák-magyar államvasut 137.—, bécsi váltóár 84.50, magyar vasuti beruh. kölcsön 101.75, Disconto Commandit 194.25, általános villa-mossági Edison 257.60, Gelsenkirchen 192.90, Laura-kohó 259.50, 4·2%-os ezüstjáradék 98.90, 4%-os magyar aranyjáradék 99.10, osztrák hitelrészvény 235.10, déli vasut 27.90, orosz bankjegyek 216.50, 4%-os uj orosz kölcsön 99.50, olasz járadék 94.10, harpeni 205.—. Szilárd.

Berlin, január 18. (Utótőzsde.) Osztrák hitelrészvény 235.—, osztrák-magyar államvasut 137.—, osztrák déli vasut 27.75. Szilárd.

Frankfurt, január 18. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 234.70, osztrák-magyar államvasut 137.20, déli vasut 27.70. Tartózkodó.

Hamburg, január 18. (Esti tőzsde.) Osztrák hitelrészvény 234.70. Csendes.

Hamburg, január 18. (Zárlat.) Magyar aranyjáradék 99.—, osztrák aranyjáradék 99.95, osztrák ezüstjáradék 98.60, osztrák hitelrészvény 294.90, osztrák 1860-as állami sorsjegy 142.—, osztrák-magyar államvasut 136.50, osztrák déli vasut 28.30, olasz járadék 94.10. Szilárd.

Páris, jan. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *3 óra 40 perczkor záródnak*: 3%-os franczia járadék 100.07, $3\frac{1}{2}$%-os járadék 102.95 magyar aranyjáradék 98.75, osztrák aranyjáradék 101.25, olasz járadék 93.20, osztrák-magyar államvasut 687.—, török dohányrészvény 283.—, Banque de Paris 1095.—, ottomán bank 566.—. Csendes.

London, január 18. (Megnyitás.) $2\frac{3}{4}$%-os angol consol $101\frac{3}{4}$.

London, január 18. (Zárlat). $2\frac{3}{4}$%-os angol consolok $101\frac{1}{4}$, spanyol járadék $67\frac{1}{8}$, 4%-os magyar aranyjáradék $97\frac{1}{2}$, 4%-os rupia $64\frac{1}{4}$, osztrák déli vasut 6.—, olasz járadék $92\frac{3}{8}$, Canada pacific-vasut $95\frac{1}{2}$, ezüst $27\frac{1}{4}$, bécsi váltóár 1257. Leszámitolási kamatláb $3\frac{5}{8}$. Szilárd.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Trieszt, január 17. *Nyersczukor* azonnal átvéve 26.75—27.25 k., január—murcziusra $26\frac{3}{4}-27\frac{1}{4}$ k.

Hamburg, január 17. *Petroleum* helyben 8.35 márka.

Boroszló, január 18. Buza 15.—, 14.90, rozs 13.70, zab 12.10, repcze 21.90, tengeri 13.—.

Berlin, jan. 18. (*Gabonapiacz.*) Az irányzat kedvezőbb észak-amerikai jelentésekre megszilárdult. Buza és rozs a szállitási üzletben $\frac{1}{4}-\frac{1}{2}$ márkával emelkedett. Zab változatlan, csöndes. Az idő enyhe.

Berlin, január 18. Szesz 47.10.

Köln, január 18. Olaj 55.50.

Páris, január 17. *Nyerczukor* 27.75—28.50. Fehér czukor folyó hóra 29.—, februárra 29.25, márcziustól négy hóra $29.87\frac{1}{2}$, májustól négy hóra $30.37\frac{1}{2}$. Finomitott czukor 103—103.50.

Páris, jan. 18. *Buza* folyó hóra 18.20, februárra 18.40, márczius—áprilisra 18.90, márcziustól négy hóra 19.15, nyugodt; *rozs* folyó hóra 14.05, februárra 14.—, márczius—áprilisra 13.90, márcziustól négy hóra 13.90, nyugodt; *liszt* fleur de Paris folyó hóra 24.20, februárra 24.40, márczius—áprilisra 24.85, márcziustól négy hóra 25.20, nyugodt; *repczeolaj* folyó hóra 58.25, februárra 58.50, márczius—áprilisra 58.75, májustól négy hóra 60.—, állandó; *szesz* folyó hóra 37.50, februárra 37.75, márczius—áprilisra 38.—, májustól négy hóra 38.—, állandó. Idő: friss.

Bréma, január 17. *Petroleum* helyben 8.45 márka.

ÜZLETI TUDÓSITÁSOK.

A központi vásárcsarnok árai. (*Magánjelentés.*) A mai forgalom igen gyenge volt s az élelmi czikkek ára átlag valamivel csökkent. A rántani való csirke párja 3.40 fillér, a kappan darabja 2.40 fillér, a hizott kacsa 3.60 fillér. A vidékről felküldött hizott lud kilója 1.20 fillér, hizott pulyka kilója 1.40 fillér. Teavaj kilója 2.49 fillér, teatojás darabja 10 fillér, száraz friss tojásból 22 darabot, meszes tojásból 27 darabot olvastak 2 koronáért. A hideg sertéshusvásáron a sertéshust 1.08 fillér, az olvasztani való szalonnát 96 fillér, hájat 108 fillér és disznózsirt 1.12 fillérért mérték kilogrammonkint.

Lóvásár. (*Hivatalos jelentés.*) A Tattersall telepén ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 193 darab I. osztályu és 234 darab II. osztályu, összesen 427 darab lovat, a melyek közül 248 darab ló kelt el.

Marhavásár.

Budapest, jan. 18. (Braun József és fia czég jelentése az *Egyetértés* számára.) Felhajtatott: Magyar ökör 1251, magyar tehén 497, szerbiai ökör 279, szerbiai tehén 9, bika 107, bivaly 113, összesen 2256 darab vágómarha. Habár a mai felhajtás mintegy 400 darabbal kevesebb volt, mint a mult héten, az üzlet azonban még sem mondható kedvezőbbnek, mivel az itteni mészárosok tartózkodtak a vásárlástól. — Következő árakat jegyeztünk métermázsánkint:

Jómin. elsőrendü magy. hiz. ökrökért	58 k.-tól	62 k.-ig
Középminőségü magyar ökrökért	52 »	56 »
Alárendelt min. magyar ökrökért	44 »	48 »
Jó minőségü tarka tehenekért	52 »	56 »
Középminőségü »	44 »	48 »
Jómin. szerbiai ökrökért	52 »	56 »
Alárendelt min. ökrökért	40 »	48 »
Bikákért	46 »	60 »
Bivalyokért	36 »	40 »

Juhvásár.

Budapest, jan. 15. (Braun József és fia jelentése az *Egyetértés* számára.) Felhajtatott 314 darab birka. A vásár kedvező irányzat mellett folyt le. — Következő árakat jegyeztünk: Elsőrendü (ürü) birkákért 40 k.-ig. Közép minőségü birkákért 30 k.-ig páronkint. Jó minőségü (ürü) birkákért 42 f.-ig, közép minőségü 38 f.-ig kilogrammonkint.

Bécs (St. Marx), jan. 18. (Az *Egyetértés* távirata.) Felhajtatott 680 darab. Jegyeztetett: I. rendü juh 48—50 f., kivételesen 52 f., kiverési juh 41—44 fillér kilogrammja.

Bécsi szurómarhavásár.

Bécs (St. Marx), jan. 18. (Az *Egyetértés* távirata.) A mai vásárra fölhozatott: 270 drb leölt sertés, 236 darab leölt juh, 617 drb leölt bárány, 3598 leölt borju, 1426 élő sertés. Eladatott: Leölt borju 80—86 f., élő borju 98—106 f., elsőrendü leölt borju 108—116 f., fiatal sertés 64—84 f., leölt nehéz sertés 80—100 f., süldő 84—91 f., leölt juh 82—85 f. klgrja.

Szerkesztői üzenetek.

Kéziratokról. „*Századaink*". Nehéz munka lehetett, legalább meglátszik rajta, hogy igen nagy gonddal igyekszik dióhéjba összeszoritani a századok történetét. De éppen ez az, a mi közölhetlenné teszi, a mennyiben egyáltalában nem tárczába való. Történelmi tárczának nagyon is tökéletlen, hézagos; annak, a ki a történelmet nem ismeri, teljesen érdektelen, annak pedig, a ki a történelmet ismeri, kevés. Stilje sem felel meg a tárczastilnek és tényleg talán legfölebb egy nagyobb történelmi dolgozatnak végére való, rövid áttekintés czéljából. A végén pedig a sóhajtásszerü jámbor ima foglaltatik, a mely inkább pap imájába, vagy prédikáczió végére való. Elküldenők a czikket, de sem a levélben, sem a boritékon a helység nevét nem tudtuk kibetüzni. Sziveskedjék ujra megirni, hová czimezzük a küldeményt; addig a kéziratot kivételesen megőrizzük. — „*Egy magyar orvos pályája kétszáz év előtt*". Nem érdektelen munka, de nézetünk szerint csak tudományos folyóiratba, revuebe való. A tudományos témák kivételesen lehetnek tárgyai a napilapok tárczarovatainak, de ezek csak legmodernebb vivmányokra vonatkozhatnak, a melyeknek ismerete nemcsak a látkört tágitja, de egyszersmind a mindennapi életben nagy basznára van annak, a ki az ilyen tárgyak iránt érdeklődik és azokból tanulságot tud levonni. De visszapillantások a multba ilyen tárgyakra vonatkozólag ezt a czélt nem szolgálják, minek folytán kénytelenek vagyunk lemondani róla. — „*Boris kalandja*". Ez amaz irodalmi kisérletek közé tartozik, a melyeket legjellemzőbben irodalmi hermafroditizmusnak nevezhetünk. Egy parasztlegény, a ki modern aszfaltbetyár módjára követ egy leányt, azt szemtelenül inzultálja és végül mégis egymásba szeretnek. Ki hiszi el, hogy ez parasztörténet? S ki hiszi el, hogy a személyeknél fogva, a kik benne szerepelnek, uri történet? Olyan vegyüléke ez a népies és müirányinak cselekmény és stil dolgában is. Egyik kizárja a másikat s ez a benső összeférhetetlenség minden sorából kikiált az olvasó felé. Az a hivatkozás, a mely levelében történik, bizony messze esik a valóságtól! A régies nyelv vegyitése a modern stillel az, a mire hivatkozik és a mire ugyancsak kevesen vállalkozhatnak, mert csak a legnagyobb irói ingenium felelhet meg ennek a roppant feladatnak. De ez más is, mint az ilyen vegyités, a mely lehetetlenségek közé tartozik.

L. H. *Dömsöd.* A kérdés, igy, a mint feltette, zavaros. Nem értjük a kiinduló pontját, nem tudunk tehát következtetni sem. Sziveskedjék a kérdést megismételni, de világos formában.

Felelős szerkesztő: **Dienes Márton.**

Tulajdonos és kiadó:

„Egyetértés" Hirlapkiadó, Irod. és Nyomda-Részv.-társaság.

Kivonat a hiv. lap jan. 18. számából.

Árverések a fővárosban. *Zuckermann* József 315 frtra becs. ingós. január 21. VI. ker. Teréz-körut 3. szám. *Sényi* Ferencz 648 frtra becs. ingós. január 19. IX. ker. üllői-ut 5. szám. *Nagy* István 323 frtra becs. ingós. január 24. VII. ker. Huszár-utcza 10. szám. *Kövesi* József 375 frtra becs. ingós. január 22. IX. ker. liliom-utcza 31. szám. *Gabányi* Mórné 1533 frtra becs. ingós. január 23. I. ker. Krisztina-körut 83. szám. *Rill* Nándor 877 frtra becs. ingós. január

22. VI. ker. Podmaniczky-utcza 45. szám. *Bernáth* Elek 852 frtra becs. ingatl. január 19. III. ker. vihar-utcza 629/1. szám. *Trebitsch* Mayerné több rendb. ingós. január 25. V. ker. Erzsébet-tér 15. szám. *Schwarcz* Mór 2301 frtra becs. ingós. január 27. VI. ker. uj-utcza 37. szám.

Árverések a vidéken. *Possert* Ferencz 2830 frtra becs. ingós. január 23. N.-Buttyi. *Doktor* István 3092 frtra becs. ingós. január 20. Nagy-Szöllős. *Krancsevics* P. fia 2265 frtra becs. ingós. január 24. Pancsova. *Beyer* Róbert 3260 frtra becs. ingós. január 20. Temesvár. *Löw* Wolf 7640 frtra becs. ingós. január 25. S.-A.-Ujhely. *Kovács* Pál 2385 frtra becs. ingós. január 20. Kecskemét. *Kasza* Bálint 2585 frtra becs. ingatl. február 5. B.-Topolya. *Benisch* Anna 2877 frtra becs. ingatl. április 28. Esztergom. *Fränkl* Sándor 2820 frtra becs. ingós. január 19. Kolozsvár. *Fátyol* Lajosné 2260 frtra becs. ingatl. január 26. N.-Károly.

Csődmegnyitás. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék részéről *Fodor* Lipót bejegyzett kereskedő ellen. Csődbiztosul dr. Beck Károly kir. törvényszéki jegyző, tömeggondnokul dr. Hartmann Elek, helyetteséül dr. Teöke Béla budapesti ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő márczius 15. — A beregszászi kir. törvényszék részéről ij. *Szalay* Sándor beregszászi bejegyzett kereskedő ellen. Csődbiztosul Szék Lajos törvényszéki biró, tömeggondnokul Szopó József, helyetteséül dr. Fuchs Mór ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő február 12. — A fehértemplomi kir. törvényszék részéről *Diják* János fehértemplomi bejegyzett kereskedő ellen. Csődbiztosul Horváth Géza törvényszéki biró, tömeggondnokul Greiner Ferencz, helyetteséül dr. Risztics Valimir fehértemplomi ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő márczius 26. — A nagyváradi kir. törvényszék részéről *Berger* Adolf nagyváradi bejegyzett kereskedő ellen. Csődbiztosul Geleta Géza kir. törvényszéki biró, tömeggondnokul dr. Sonnenfeld Zsigmond, helyetteséül dr. Friedländer Samu nagyváradi ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő márczius 26. — A zágrábi kir. törvényszék részéről *Stern* Jakab zágrábi kereskedő ellen. Csődbiztosul dr. Meikovics János kir. báni táblai titkár, tömeggondnokul dr. Sztárcsevics Mile, helyetteséül dr. Steiner Miksa zágrábi ügyvédek neveztettek ki. Bejelentési határidő február 19.

Csődmegszüntetés. A zombori kir. törvényszék részéről ifj. *Orth* Mihály bejegyzett kereskedő ellen, a beregszászi kir. törvényszék részéről *Adler* József beregszászi bejegyzett kereskedő ellen, a nyitrai kir. törvényszék részéről *Krizsák* Mihály ellen a csőd megszüntettetett.

Napirend 1900. január 19.

Naptár: Péntek, január 19. **Róm. kath.** Kanut kir. — Prot. Piroska. — **Görög-orosz:** (január 7.) Iván. — Zsidó: Schebat 19. — **Nap kél:** 7 óra 26 perczkor reggel, **nyugszik** 4 óra 23 perczkor este. **Hold kél:** 8 óra 35 perczkor délután, **nyugszik:** 8 óra 36 perczkor délelőtt.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órakor.

A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése d. e. 10 órakor a régi városházán.

Művészeti bonczțani előadás az üllői-uti I. boncztan intézetben d. u. 6 órakor.

A nemzeti muzeum: régiségtára **nyitva d. e.** 9 órától d. u. 1 óráig. — **Többi tárai megtekinthetők 50 kr. dij mellett.**

Országos képtár az akadémiában nyitva délelőtt 9-től d. u. 1-ig.

Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 9—12-ig és **d. u.** 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva d. e. 9—1-ig.

Az iparművészeti muzeum könyvtára nyitva este fél 6-tól fél 9-ig.

Országos magyar képzőművészeti társulat téli kiállítása a városligeti uj műcsarnokban február 1-ig nyitva d. e. 9 órától este 8 óráig. Csütörtökön 6-tól 11-ig sétahangverseny villamos világitás mellett. Belépődij 1 korona. Vasárnap délután 1 órától 4 óráig 40 fillér.

Iparművészeti muzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja az üllői-uton hétfő és péntek kivételével naponkint 9—1-ig.

Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben **nyitva d. u. 3** órától 5-ig.

Állatkert nyitva egész nap. Belépti dij 30 kr.

A m. kir. központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térkép-gyüjteménye nyitva 10—1-ig.

Az 1848—49-iki szabadságharczi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.

zabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva 9—1-ig

Magyar kir. kereskedelmi muzeum: *Igazgatóság* kerepesi-ut 20. sz., I. em. Hivatalos órák 9—2-ig. Telefonszám 24—55. *Nyilvános olvasóterem* és *tudakozó-osztály* kerepesi-ut 22. sz., I. em. Hivatalos órák 9—12 és 3—6-ig. Telefonszám 24—16. — *Hazai termékek állandó kiállitása, keleti mintatár* és *kereskedelemtörténeti gyüjtemény*, továbbá a *hazi ipari kiállitás* (melyben üzletvezetőség árusitásokat is eszközöl) a városligeti iparcsarnokban nyitva: télen 9-től 2-ig, nyáron és a többi évszakokban 9—12-ig és délután 3-tól 5-ig vagy 6-ig. — A magyar. kir. kereskedelmi muzeum *külföldi kirendeltségeinek* vezetőségével megbizott üzletvezetőség V., váczi-körut 32.

IDEGENEK NÉVSORA.

Metropole szálloda. Dr. Licsko J. P.-Vacs. — Simon I. Mozőtur. Kmety M.-né Baja. — Dr. Frank M. Miskolcz. — Bátor K. P.-Vacs. Szkotniczky S. N.-Bitse. — Kovács L. Ruttka. — Dr. Weisz F. és neje Gyöngyös. — Fejős I. Szegszárd. — Papp J. és neje Miskolcz. — Tolh E. Felegyháza. — Haller M. és neje Bécs. — Győrfás B. Szolnok. Guisolan E. Bécs. — Trenku K. O-Kanizsal Neumann M. L.-F.-Patak. Szivos Zs. Miskolcz. — Krigysvsky N. Kalocsa. — Deutsch G.-né és leánya K.-Szt-Miklós. — Bruck M. Diakovár. — Moskovits V. Miskolcz. — Tauszk J. J. N.-Bitse. — Kurtz G. Piaczehely. — Ludasy Zs. Kisbér. Goldschmiedt M. Pécs. — Tanszk F. Kula. — Bernasek H. Bécs.

József főherczeg szálloda. Benes Gy. Sopron. Molnár S. Sopron. Kletzar K. N.-Várkony. — Reitter J. B.-Gyarmat. — Spanyi E. Vácz. Bäck R. Sz.-Fehérvár. — König F. Tolna. Ungvár M. Pápa. Rudkowsky F. Arad. — Komlossy R. Munkács. — Megyeri M. Tornya. — Rakony C. Sz.-Fehérvár. — Senghard J. Győr. — Weisz S. Sopron. — Munkacsi J. Miskolcz. — Szerdahelyi M. Bécs. — Schlosser J. Fiume. — Adányi M. Kassa. — Loncsárd J. Pécs. — Penak S. Szombathely. — Merkner F. Bécs. — Farkas I. Brassó.

Vadaszkürt szálloda. Gr. Consolati B. és csal. Mailand. — Gróf Daublebsky L. Odessa. — Gr. Drohojwski R. és csal. Kiew. — Br. Dr. Fin H. Charkow. — Br. Dalberg C. Stokholm. — Lvg Dotega H. Fürth Rutich J. Fehéregyház. — Woitcavski P. Bucarest. — Krasz J. Szeged. Stodoleacky L. Bécs. — Braun I. Pécs. — Sotolzky P. Varso. Hrateg K. Prága. — Louscheg J. Bécs. — Schön D. Miskolcz.

Hungaria szálloda. Gr. Merweldt F. neje és kisérete Freckenhorst. Gr. Srachwitz C. Bécs — Gr. Teleky C. Bükkösd. — Becke L. Müchen. Dr. Rosenzweig A. Berlin. — Chaudron A. Brüssel. — Miller H. és csal. Nottingham. — Magrini F. Milano. — Deleraye F. O. Liege. — Bolle I. I. Mons. — Süsskind I. Hamburg. — Novák I. Szeged. — Stern H. Offenbach. — Gratz H. Pozsony. — Rosenthal L. Monacs. — Rathay L. Dunaföldvár. — Fehm E. és neje Neusol. Wassberger E. Kattowitz. Wechsler A. Arad. — Nathan G. Lipcse. — Badányi N. Késmárk. Haller I. Kismarton. — Popper I. München. — Prentner J. és neje Kronstadt. Elsner H. N.-Maród. — Gracsányi I. Pozsony. — Marffy E. Hencse. Weinberger E. Jellinek G. Kublo S. Dr. Russ W. és neje Wolff P. Krausz M. Oberländer B. Leebrecht C. Wärmer F. Freund G. Wolf A. Deutsch E. Fleischmann A. Bécs.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Budapest. 1900 január 19 én.
Zárva.

VÁR-SZINHÁZ.
Budapest. 1900 január 19 én.
Zárva.

VÍG-SZINHÁZ.
Budapest, 1900 január 19 én.
Szecesszió.
Szatirikus körkép 5 felv. Irta: Lavedau Forditotta Ambrus Zoltán.

Személyek:

Gostardné	Hunyady
Paul Gostard	Fenyvessi
Labosse	Szerémy
Labossené	Mátrainé
Alice	Varsányi
Buranty	Tapolczai
Bobette	Lánczy
Riquiqui	Boros
Gambe	Győző
Rendőrbiztos	Gyöngyi
Jacob	Bárdi
Róza	Munkácsi
Fogadósné	Makróczyné
Viktor	Szőke
Inas	Kassai

Kezdete $7^1/_2$ órakor.

MAGYAR SZINHÁZ.
Budapest, 1900 január 19-én.
Szulamit.
Zsidó daljáték 4 felv. Kövessy Albert átdolgozásából irták Beöthy L. és Makai E. Zenéjét összeállitotta és részben szerzette: Donáth Ede.

Személyek:

Monaóh	Szilágyi
Szulamit	Komáromi
Áron	Sarlai
Abigail	Rózsa
Absolon	Beöthy
Cingitang	Kardos
Beliezár	Bessenyey
Avidonó	Giréth
Jeremiás	Odry
Ezriel	Iványi
Rebeka	Hében

Kezdete $7^1/_2$ órakor.

Uránia
Magyar tudományos szinház.
Budapest, 1900 január 19-én.
A vas.
Kulturtörténeti látványosság 3 felvonásban.
Kezdete $7^1/_2$ órakor.

NEMZETI SZINHÁZ.
Budapest, 1900 január 19-én.
Ármány és szerelem.
Szomorujáték 5 felv. Irta Schiller F. Ford. Paulay E.

Személyek:

Walter	Bakó
Ferdinand	Beregi
Kalb	Náday
Lady Milford	Hettyei
Wurm	Gyenes
Miller	Vizvári
Neje	Györgyné
Lujza	Molnár
Zsofi	Keczeri
Komornyik	Egressy
Szolga	Paulay

Kezdete 7 órakor.

NÉPSZINHÁZ.
Budapest. 1900 január 19 én.
Kadétkisasszony.
Operette 3 felv. Irta Pásztor Á. Zenéjét szerzette Máder R.

Személyek:

George	Németh
Lucy	Küry
Billy	Szirmai
Leila	Bárdy
Bob Robertson	Raskó
Wattkins	Kovács
Daisy	Csatai
Dr. Black	Tollagi
Dr. Slack	Ujvári
Dr. Frig	Delli
Dr. Brig	Parányi
John	Hortobágyi
Benson	Szerdahelyi

Kezdete 7 órakor.

Szinházi játékrendek.

A m. kir. operaház műsora: *Szombaton* Bajazzók. — Nap és föld. *Vasárnap* A házi tücsök.

A nemzeti szinház műsora: *Szombaton* Félemberek. *Vasárnap* délután Liliomfi, este Folt, a mely tisztit.

A várszinház műsora: *Szombaton* Az ég madarai.

A népszinház műsora: *Szombaton* A kis szökevény. *Vasárnap* délután Szökött katona, este Kadétkisasszony.

A magyar szinház műsora: *Szombaton* Az asszonyregement. *Vasárnap* délután Szulamit, este Névtelen levelek.

A vigszinház műsora: *Szombaton* Szecesszió. *Vasárnap* délután Többsincs királyfi, este Szecesszió.

Az Uránia szinház műsora: Naponkint egész héten keresztül a Vas. Kulturtörténeti látványosság 3 felvonásban.

Somossy Mulató
(Nagymező-utcza). 36512
ALBRECHT FERENCZ igazgató.
Ma
Miss HELOISE TITCOMB
a legkitünőbb délamerikai énekesnő.
LES FIDARDY
gigerl akrobáták.
Krüger villamos csillagok.
Mai ujdonság.
Kölcsey: „Hymnusz". Vörösmarty: „Szózat". „Rákóczy-induló". Előadva a Krüger villamos csillagok által.
Alburtus és Bartram
amerikai jongleurek.
Továbbá 12 elsőrendü látványosságok.
Szombat, január hó 20-án
első monstre álarczosbál.
Nemzetközi hirességek találkája. — **Nagy álarczos diszmenet.** — **Három zenekar:** A 32. gyalogezred teljes zenekara, Munczy Lajos nemzeti zenekara és a házi zenekar.
Kezdete este 9 órakor. — Báli jegyek a pénztárnál **1 frt 50 kr.**, elővételben **1 frt** Weisz A. nagy szivartőzsdéjében, IV., Károly-körut 26. sz. a.
A mulató villanyos világitása Wüste és Rupprecht czég által épült saját gépei által eszközöltetik.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080
Ma este az étteremben
Radics Béla
ismert kedveltzenekara játszik
Kezdete 8 órakor.

FOLIES CAPRICE
Ma
Der Aushilfsgarçon.
Énekes bohózat. Irta Leitner H. Zenéjét szerzette Kmoch A.
10 órakor. Ezt megelőzi: 10 órakor.
Szenzácziós ujdonság!
Egy karambol okai.
Eredeti magyar bohózat a vasuti életből. Irta egy forgalmista.
9 órakor:
Der Namenstag der Frau.
Továbbá:
NANDAR's
franczia Excentrique-Duo.
Erkély incognito páholyok.
Kitünő ételek és italok. — Figyelmes kiszolgálás. — Mérsékelt árak.

Vizállás, 1900. január 18-án.

	Centiméter		Centiméter
Inn:		**Béga:**	
Schärding	+ 95 > 41	Kiszető	+ 71 < 8
Duna:		Temesvár	— 18 > 14
Passau	+ 176 > 55	N.-Becskerek	+ 57 > 14
Linz	— 96 > 28	**Tisza:**	
Bécs	— 120	M.-Sziget	+ 55
Pozsony	+ 121 < 4	Tekeháza	+ 10 < 2
Komárom	+ 169 < 16	Tisza-Ujlak	— 28 < 2
Budapest	+ 156 < 16	V.-Namény	+ 36 < 12
D.-Földvár	+ 356	Záhony (Csap)	— 50
Mohács	+ 3.2 < 48	Tokaj	+ 227 < 68
Gombos	+ 318 < 19	Tisza-Füred	+ 350 < 60
Ujvidék	+ 200 < 12	Szolnok	+ 400 < 48
Zimony	+ 276 > 2	Csongrád	+ 328 < 22
Pancsova	+ 218	Szeged	+ 411 < 5
Drenkova	+ 286 < 2	Török-Becse	+ 316 < 12
Orsova	+ 355 < 1	Titel	+ 356 < 4
Vág:		**Körös:**	
Szered	+ 72 < 4	Sebes: N.-Várad	— 2 < 4
Rába:		Fekete: Tenke	+ 22 > 2
Győr	+ 210 < 14	Fehér: B.-Jenő	+ 10
Dráva:		Kettős: Békés	+ 148 > 46
Zákány	— 33 < 7	Hármas: Gyoma	+ 188 > 14
Barcs	+ 4 < 9	**Maros:**	
Eszék	+ 139 < 15	Arad	— 92 > 6
Száva:		Makó	+ 170 > 10
Sziszek	+ 261 < 26		
Mitrovicza	+ 528 < 7		

Jegyek magyarázata: + nullfölött, — null alatt. > árada < apadat.

Időjárás.

A m. kir. meteorologiai központi intézet tavirati jelentése 1900. január 18-án reggel 7 órakor.

Az atlanti depresszió megtartotta helyzetét, de mélységéből veszitett, közép-európai nyulványa pedig az északi tenger felett zárt depresszióvá fejlődött, a mely Közép-Európa felett a légnyomást tovább sülyesztette. A nyugati maximum észak felé terjeszkedik, az oroszországi maximum pedig a magas északra huzódott vissza.

Az idő Európa legnagyobb részében borus és csaknem mindenütt csapadékos.

A hőmérséklet nyugaton sülyedt, Közép-Európában pedig emelkedett.

Nálunk az ország északi felében és a Tiszántul, valamint Erdély nagy részében az éjjel hó, illetve eső esett és helyenkint ma reggel is esik.

A hőmérséklet emelkedőben van.

További hőemelkedés, borus és sok helyütt, főleg északon csapadékos idő várható.

Állomások	Légnyomás mm. 700+	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.	Hőmérő maxi mum	Hőmérő mini mum
Árvaváralja	53.5	— 1.6	—	*	2	—1	—6
Selmeczbánya	55.3	— 3.7	W 1	*	8	—4	—8
Kis-Kartal	56.7	— 2.6	E 1	4	5	—2	—8
N.-Szombat	56.0	+ 0.0	—	4	12	—0	—3
Magyar-Óvár	54.9	+ 0.4	SE 2	●	10	—1	—1
Ó-Gyalla	55.0	+ 0.5	—	●	11	—1	—2
Budapest	55.4	— 1.0	—	≡	4	—0	—2
Sopron	54.5	+ 0.3	N 1	4	—	3	—0
Hereny	54.4	— 0.5	SW 1	4	—	—0	—1
Keszthely	54.3	+ 2.4	—	4	—	—2	—1
Zágráb	55.3	+ 3.1	S 1	4	—	9	—2
Károlyváros	54.2	+ 1.1	NW 1	4	—	—7	—6
Fiume	56.2	+ 7.8	—	●	4	8	—5
Cirkvenica	57.2	+ 10.0	S 4	3	8	10	—6
Pancsova	57.5	— 0.4	SE 3	2	—	—3	—1
Drenkova	—	—	—	—	—	—	—
Zsombolya	57.1	+ 0.9	S 2	3	4	2	—1
Arad	56.8	+ 1.2	SE 5	4	7	—0	—1
Szeged	56.2	+ 0.5	S 2	4	—	—2	—2
Szolnok	56.2	— 1.0	SE 2	4	1	—1	—5
Eger	56.6	— 2.0	S 2	4	4	—2	—8
Debreczen	57.2	— 2.8	E 3	*	4	—1	—5
Késmárk	57.6	— 2.8	S 2	4	2	—	—
Ungvár	58.0	— 2.6	SE 3	*	5	—0	—5
Akna-Szlatina	58.9	— 2.0	S 2	*	2	—	—
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	57.0	— 0.2	NW 2	*	6	—0	—5
Kolozsvár	57.8	— 0.6	E 1	*	4	3	—3
Nagy-Szeben	58.1	— 0.6	NW 1	4	4	0	—6
Bécs	53.4	≡ 4.6	W 2	4	18	—5	—2
Salzburg	54.8	+ 2.2	S 2	●	28	4	—3
Klagenfurt	57.7	— 5.4	SE 1	4	—	—2	—11
Póla	56.7	+ 8.7	S 1	4	—	9	5
Lesina	55.9	+ 11.9	E 4	4	—	12	8
Sarajevo	—	—	—	—	—	—	—
Torino	—	—	—	—	—	—	—
Flórencz	56.5	+ 8.0	SE 0	●	3	8	7
Róma	58.8	+ 8.8	S 2	4	—	—	—
Nápoly	60	+ 12.1	S 2	4	4	—	—
Brindisi	60.5	+ 10.6	S 2	3	—	—	—
Palermo	62.6	+ 12.9	S 3	1	—	—	—
Malta	63.6	+ 13.9	W 2	●	—	—	—
Zürich	56.7	+ 4.2	S 0	●	18	—	—
Biarritz	67.7	+ 10.5	N 7	2	8	—	—
Nizza	54.8	+ 7.2	—	3	—	—	—
Páris	58.9	+ 3.9	NW 3	0	7	—	—
Kopenhága	53.2	— 1.1	SE 3	4	—	—	—
Hamburg	49.7	+ 0.8	SE 1	≡	1	—	—
Berlin	51.2	— 0.6	SE 2	4	—	—	—
Christiansund	52.2	+ 1.4	E 2	0	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—	—	—	—
Szent-Pétervár	65.9	— 9.2	E 3	4	—	—	—
Moszkva	53.4	— 21.3	E 1	0	—	—	—
Varsó	54.3	— 2.7	S 1	4	3	—	—
Kiew	60.1	— 6.7	E 2	4	3	—	—
Sulina	60.4	— 5.1	W 1	≡	—	—	—
Szófia	63.5	— 6.2	SE 0	2	50	—	—
Konstantinápoly	61.5	+ 6.1	S 0	2	—	—	—
Athen	—	—	—	—	—	—	—

A szélirányok jelölése: N = észak, E = kelet, S = dél, W = nyugodt. — Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = több nyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ≡ = köd, ⌐ zivatar.

Elhaltak névsora 1900 jan. hó 18-án

Deák S. 52 é. Andrássy-u. 8.
Vörös I. 32 é. Gát u. 10.
Fábry J. 52 é. Szövetség-u. 21.
Hermann A. 40 é. Visegrádi-u. 18.
Baltalya V. 45 é. Losonczi-u. 19.
Kishonti S. 38 é. Harsfa-u. 18.
Sreitner A.-né 70 é. Üllői-ut 91.
Dr. Sterck Gy. 65 é. Vörösmarty-u. 53.
Vladu Gy. 37 é. Baross-u. 123.
Harocsák L. 39 é. Donáti-u. 65.
Wesztermayer J. 63 é. Práter-u. 57.
Csurgó M. 56 é. Utról.
Szabó S. 52 é. Váczi-ut 64.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzése

1900. január 18.

Időjárás borult | Vizállás reggel 7 órakor 170 cm. | Hőmérő reggel 7 órakor — 3 C. | Légsulymérő reg. 7 ó. 759 m/m.

A) Árutőzsde.

I. Gabonaneműek. — Árak koronaértékben.

a) Kész áru.

A budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben **50 kilgr.-kint.** — A minőségi suly hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza	74		75		76		77		78		79		80		81	
tiszavidéki	—.—	—.—	7.40	7.45	7.45	7.55	7.50	7.60	7.70	7.80	7.75	7.90	7.95	8.05	8.05	8.15
uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
[illegible]	—.—	—.—	7.40	7.45	7.45	7.55	7.50	7.60	7.70	7.80	7.75	7.90	7.95	8.05	8.05	8.15
pestvidéki	—.—	—.—	7.35	7.40	7.40	7.50	7.45	7.55	7.65	7.75	7.70	7.85	7.90	8.—	8.—	8.10
uj	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bánsági	—.—	—.—	7.40	7.45	7.45	7.50	7.45	7.55	7.65	7.75	7.70	7.85	7.90	8.—	8.—	8.10
[illegible]	7.40	7.55	7.60	7.70	7.60	7.75	7.70	7.80	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
[illegible]	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
román	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—
bolgár	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—	—.—

	Minőség	Árfolyam kor.-tól	Árfolyam kor.-ig
Rozs ... 50 kg.-kint	Elsőrendü	6.20	6.30
	Középminőségü	6.05	6.15
Árpa ... 50 kg.-kint	Takarmány, elsőrendü	5.65	5.70
	" másodrendü	5.45	5.55
	Sörfőzésre tiszavidéki	—.—	—.—
	" felsőmagyarországi	—.—	—.—
	" dunántuli	—.—	—.—
Köles ... 50 kg.-kint	—	5.30	5.80
Zab ... 50 kg.-kint	Elsőrendü	5.35	5.45
	Középminőségü	5.—	5.30
Tengeri 50 kg.-kint	Belföldi	4.60	4.85
	Román v. bolgár	—.—	—.—
	Szerb	—.—	—.—
	Cinquantin	—.—	—.—
Repcze 50 kg.-kint	Káposzta	11.50	12.25
	Bánsági	—.—	—.—

b) Határidőre.

	Határidő	Pénz korona	Áru korona
Buza 50 kg.-kint	1900 május	—.—	—.—
	" junius	—.—	—.—
	" április	7.73	7.74
	1900 október	7.81	7.82
Rozs 50 kg.-kint	1900 május	—.—	—.—
	" október	—.—	—.—
	1900 április	6.41	6.42
Tengeri 50 kg.-kint	1900 augusztus	—.—	—.—
	" május	4.95	4.96
	" november	—.—	—.—
Zab 50 kg.-kint	1900 május	—.—	—.—
	" április	—.—	—.—
	" augusztus	5.06	5.07
Kap.-repcze 50 kg.-kint	1900 augusztus	—.—	—.—
	" február	11.70	11.75

II. Leszámoló árfolyamok

Buza	—.—
Rozs	—.—
Tengeri	—.—
Zab	—.—
Árpa	—.—
Káp.-Repcze	—.—

IV. Hajózási fuvardij.

	Honnan	fillér
Duna	Pancsova	—
	Ujvidék	—
	Bezdán	—
	Kalocsa	—
	D.-Földvár	—
Tisza	Szentes	—
	Szeged	—
	Zenta	—
	Titel	—
Száva	Mitrovicz	—
Béga	Temesvár	—
	N.-Becsk.	—

A fuvardij 100 kilogrammonkint a szállitási adóval és a biztositási dijjal értetik. Győrre a fuvardij-tel 20 fillérrel magasabb.

III. Különféle termények.

Ár 100 kilogrammonkint.		Faj	Pénz korona	Áru korona
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Disznózsir	budapesti	48.—	48.50
		vidéki	—.—	—.—
50 kg.-kint	Szalonna	magyar Ia légenszáritott vidéki	—.—	—.—
		városi légenszáritott, 4 darabos	39.50	40.—
		" " 3 "	40.50	41.—
		füstölt	45.50	46.—
Zsákkal együtt göngysuly tisztasuly helyett. Minőség 500 grammonkint 50 kg.-kint	Szilva	bosznia, 1898 évi, usance-minőség	15.—	15.50
		" " " 100 darabos	20.—	21.—
		" " " 85	28.—	28.50
		szerbiai, " " usance-minőség	13.75	14.—
		" " " 100 darabos	19.50	20.—
		" " " 85 "	27.—	27.25
Ingyen hordó 50 kg.-kint	Szilvaiz	szlavoniai 1898	18.50	19.—
		szerbiai 1898	16.—	17.—
30 kg.-kint	Heremag	luczerna magyar, 1899	36.—	44.—
		lóhere aprószemü 1899	52.—	60.—
		" középszerü 1899	66.—	70.—
		" nagyszemü 1899	70.—	76.—

B) Értéktőzsde.

Kamatláb	Értékpapirok	Utolsó árfolyam pénz (100 kor.-kint)	Utolsó árfolyam áru (100 kor.-kint)
	I. Államadósság		
	a) Magyar államadósság.		
4 %	Aranyj. 100,500, 1000 ar. frt nevert. drbok, adóm. 100 ar. frt = 240 k.	98.50	99.—
4 %	Aranyjáradék, 10,000 ar. frt nevert. dbokb. adóm. 10,000 ar. frt = 24,000 k.	—.—	—.—
4 %	Aranyjáradék, adómentes, 100 ar. frt = 240 k. január végére	98.50	99.—
$3^1/_2$ %	Koronaértékü járadék, adómentes	84.25	84.75
4 %	" " "	94.85	95.25
4 %	" " " január végére	94.90	95.10
$4^1/_2$ %	1876. kel. vas. államk. ar. frtb. 100 ar. frt = 240 k.	99.50	100.50
$4^1/_2$ %	1889. államv. aranyk., adóm. 100 ar. frt = 240 k.	100.—	101.—
$4^1/_2$ %	1889. évi államvasuti ezüstkölcsön	99.50	100.50
3 %	Államk. vask. czélj. ar. adóm., 10 f. sterl. = 240 k.	81.—	82.—
—	1870. nyereménys., 100 frtos drb 100 frt = 200 k.	161.50	162.50
—	1870. " 50 " 50 frt = 100 k.	161.50	162.50
$4^1/_2$ %	Magyar regále-kárt. kötvény, adómentes	95.75	100.50
$4^1/_2$ %	Horvát-szlavon "	99.50	100.50
4 %	Magyar földtehermentesitési kötvény, adómentes	93.50	94.50
4 %	Horvát-szlavon "	95.—	96.—
4 %	Tiszai és szegedi nyeremk. adóm., 100 frt = 200 k.	138.25	139.25
$4^{65}/_{100}$ %	Horvát-szlavon jelz. földv. kötv. adólev. 7%	—.—	—.—
	b) Osztrák államadósság.		
$4^2/_{10}$ %	Egyesitett járadék papirban február—augusztus	99.—	99.50
$4^2/_{10}$ %	" " " május—november	99.—	99.50
$4^2/_{10}$ %	Egyesitett járadék ezüstben január—julius	98.75	99.25
$4^2/_{10}$ %	" " " április—október	98.75	99.25
4 %	Aranyj., adóm., ar. frtban, 100 ar frt = 240 k.	98.10	98.60
4 %	Koronaértékü járadék	98.75	99.25
$3^2/_{10}$ %	Államsorsj. 1854. évb. 250 frt. p. p. = 525 k.	160.—	164.—
4 %	" 1860. " 500 " o. é. = 1000 k.	137.—	138.—
4 %	" 1860. " 100 " " " = 200 k.	159.25	160.25
—	" 1864. " 100 " " " = 200 k.	200.50	201.50
—	" 1864. " 50 " " " = 100 k.	200.50	201.50
	c) Idegen államadósságok.		
6 %	Bolgár államv. zálogkölcsön 100 ar. frt = 240 k	87.25	87.75
2 %	Szerbia ny.-kölcsön 100 frank = 96 k	71.—	73.—
2 %	" " 100 " = 96 k (o. felülb.	73.—	75.—
	II. Más kölcsönök.		
4 %	Bosnyák-herczegovinai orsz. kölcsön 1895. évből	90.50	91.50
$4^1/_2$ %	Bosnyák-herczegov. orsz. vasuti kölcs. 1898. évről	100.—	101.—
$4^1/_2$ %	Budapest főváros 1890. évi kölcsöne, adómentes	98.50	99.50
4 %	Budapest székes-főváros kölcsöne adómentes	94.—	95.—
4 %	Temes-bégavölgyi vizszab. társ. kölcsöne	93.75	94.50
	III. Záloglevelek és kölcsönkötv.		
	a) Budapesti intézetek kibocsátásai.		
$4^1/_2$ %	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	100.—	100.50
$4^1/_2$ %	Egyesült bpesti fővárosi takarékpénztár frtban	99.—	100.—
4 %	" " " "	92.90	93.90
6 %	Egyes. tégla- és czementgyár r.-t. elsőbbs. k.	—.—	—.—
$4^1/_2$ %	Ganz és társa vasönt. s gépgyár r.-t. kölcs. köt.	98.—	99.—
5 %	Kisbirtokosok országos földhitelint. frtban	102.—	103.—
5 %	" " " $50^1/_2$ évre	102.—	103.—
$4^1/_2$ %	" " " $50^1/_2$ évre frtban	97.75	98.25
4 %	M. agr.- és járadékbank r.-t. szőlőkötv.	96.50	97.25
$4^1/_2$ %	" " " járadékjegy visszafiz. 102%	99.—	99.50
$4^1/_2$ %	" " " Zálogievel koronaértékben	98.80	100.25
$4^1/_2$ %	Magyar földhitelint. o. é. frtban	99.—	100.—
4 %	" " 41 évre	95.—	95.50
4 %	" " koronaértékben 50 évre	94.50	95.30
$3^1/_2$ %	" " koronaértékben 63 évre	85.50	86.50
4 %	" " szabály. és talajjav. frtban	94.—	95.—
$4^1/_2$ %	Magyar helyiérd. vasutak kötv. $50^1/_2$ évre	96.25	97.25
4 %	" " " 50 évre	92.50	93.50
4 %	" " " 50 évre 105%	95.75	96.75
5 %	Magyar jelzáloghitelbank frtban	101.—	102.—
$4^1/_2$ %	" "	99.50	100.50
4 %	" "	96.50	97.50
4 %	" " 50 évre	97.—	98.—
$4^1/_2$ %	" " közs. kötv. 50 évre frtban	98.—	98.50
4 %	" " közs. kötv. 50 évre	97.25	98.25
4 %	" " közs. k. 60 é., vf. 110 frt.	100.—	101.—
$3^1/_2$ %	" " k. k. 60 é. 100 frk. = 96 k.	—.—	—.—
4 %	" " nyer.-kötv.	120.—	121.—
4 %	" " osztr. felülb.	121.25	122.25
3 %	" " nyer.-kötv.	103.—	104.—
$4^1/_2$ %	Magyar országos közp. takarékpénzt 40 é. frtban	99.—	100.—
$4^1/_2$ %	" " " 50 é.	99.—	100.—
4 %	" " "	94.50	95.50
$4^1/_2$ %	Magyar takarékpénzt. közp. zálogbankja	98.50	99.50
$4^1/_2$ %	Magyar takarékpénzt. közp. zálogb. kor. ért.	98.—	98.50
4 %	" " "	93.—	93.50
$4^1/_2$ %	" " " közs. k.	97.—	98.—
4 %	" " "	94.50	95.50
4 %	Osztrák-magyar bank $40^1/_2$ évre frtban	99.—	100.—
4 %	" " 50 évre	99.—	100.—
$4^1/_2$ %	Pesti hazai első takarékp. közs. kötv. 50 évre	98.—	99.—
4 %	" " " frtban	94.—	94.50
4	" " " zálogl. kor. ért.	95.50	96.50
$4^1/_2$ %	Pesti m. keresk. bank frtban	99.—	100.—
4 %	" " "	95.—	96.—
$4^1/_2$ %	" " " közs. k. vissz. 110% frtb	102.50	103.50
4 %	" " " közs. k. vissz. 105%	96.—	97.—
	b) Vidéki és külföldi int. kibocsátásai.		
5 %	Albina takarék- és hitelintézet	101.—	102.—
5 %	Aradi polgári takarékp. 40 évre	—.—	—.—
5 %	" " 40 é. visszafiz. 110%	—.—	—.—
$5^1/_2$ %	" " 40 évre	—.—	—.—
$4^1/_2$ %	Aradmegyei takarékpénztár	98.50	99.50
5 %	Bosnyák-herczegovinai szabad. országos bank	—.—	—.—
$4^1/_2$ %	Debreczeni első takarékpénztár	99.—	99.50
5 %	Erdélyr. m. jelzáloghitelb. 40 évre	100.—	101.—
$4^1/_2$ %	" " 40 évre visszafiz.	98.50	99.50
$4^1/_2$ %	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	99.50	100.50
$4^1/_2$ %	" " közs. kötv.	100.—	100.50
5 %	Nagyszeb. ált. takp. $31^1/_2$ é., vissz. 110%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, vissz. 106%	102.—	—.—
5 %	" " 40 évre, III. kib.	101.75	102.25
$4^1/_2$ %	" " 35 évre, IV. kib.	99.50	100.50
5 %	Nagyszebeni földhitelintézet	102.50	103.50
$5^1/_2$ %	" "	100.—	102.—
6 %	" "	104.—	105.—
$4^1/_2$ %	" " VI. kib.	99.25	100.25
3 %	Osztrák földhitelintézet nyer.-kötv.	119.—	120.—
5 %	Temesvár első takarékpénztár	100.—	101.—
$4^1/_2$ %	" " "	98.50	99.50
	IV. Elsőbbségi kötvények.		
$4^1/_2$ %	Adria m. kir. tengerhajózási részvenyt.	100.—	100.50
4 %	Budapesti közuti vaspálya-társ. koronaért.	96.—	96.50
4 %	Budapest villamos városi vasut r.-t.	96.—	96.50
4 %	Budapest-pécsi vasut	94.50	95.50
4 %	Déli vasut 100 márka = 118 k.	96.50	97.50
6 %	Első cs. kir. szab. dunagőzhajózási társ.	—.—	—.—
4 %	Kassa-oderbergi vasut 1889.	96.50	97.50
4 %	" " 1889. 100 m = 118 k.	98.25	98.75
4 %	" " 1891.	96.50	97.50
4 %	" " 1891. 100 m. = 118 k.	97.25	98.25
4 %	" " (oszt. von.) 1889. ez.	97.50	98.50
$4^1/_2$ %	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	100.—	101.—
5 %	Magyar-gácsországi vasut I. kib.	108.—	109.—
5 %	" " II. kib.	108.—	109.—
4 %	" " ezüst	96.50	97.50
5 %	Magyar ny. v. (székesf.-győr gráczi vonal)	108.—	109.—
5 %	" " " 1874. kib.	108.—	109.—
$4^1/_2$ %	Magyar v. els. k. beruh. czélra, 100 m. = 118 k.	100.25	101.25
4 %	Osztrák-magyar államvasut 1883. 100 m = 118 k.	—.—	—.—
3 %	" " X. kib. 1885 100 fr. = 96 k	—.—	—.—
$4^1/_2$ %	Torontáli helyi érdekü vasutak	98.—	99.—

Osztalék 1898-ra	Értékpapirok		Utolsó árfolyam pénz (koronaérték)	Utolsó árfolyam áru (koronaérték)
	V. Bankok részvényei.			
—.—	Angol-osztrák bank	240	300.—	301.—
—.—	Budapesti bankegyesület	200	186.—	188.—
—.—	Első magyar iparbank	300	340.—	342.—
—.—	Fiumei hitelbank	100	186.—	190.—
—.—	Fővárosi bank-részvénytársaság	200	130.—	134.—
—.—	Budapesti giro- és pénztár-egylet	2000	—.—	—.—
—.—	Hazai bank-részvény-társaság	200	216.—	218.—
—.—	Hermes magy. ált. váltóüzlet részvt.	200	236.—	246.—
—.—	Horvát kereskedelmi bank	240	—.—	—.—
—.—	Horvát leszámitoló bank	400	—.—	—.—
—.—	Horvát-szlavon országos jelzálogbank	200	220.—	224.—
—.—	Magyar általános hitelbank	400	—.—	—.—
—.—	" " január végére	400	746.50	747.—
—.—	Magyar ipar- és kereskedelmi bank	200	—.—	—.—
—.—	" " január közepére	200	192.—	194.—
—.—	Magyar jelzáloghitelbank	240	—.—	—.—
—.—	" " január végére	240	459.—	461.—
—.—	Magyar kereskedelmi r.-t.	400	410.—	420.—
—.—	Magyar leszámitoló és pénzváltó bank	400 K.	—.—	—.—
—.—	" " jan. végére	400	502.—	504.—
—.—	Magyar takarékp. közp. jelzálogbankja	1000	1000.—	1020.—
—.—	Osztrák hitelintézet	320	—.—	—.—
—.—	Osztrák hitelintézet január végére	320	750.60	750.80
—.—	Osztrák hitelintézet 1899. kib.	320	—.—	—.—
—.—	Osztrák-magyar bank	1200	1835.—	1845.—
—.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	1000	2858.—	2860.—
—.—	Unionbank	400	620.—	625.—
	VI. Takarékpénztárak részvényei.			
—.—	Belvárosi takarékpénztár	200	204.—	205.—
—.—	Budapest III. kerületi takarékpénztár	100	224.—	222.—
—.—	Budapest-erzsébetvárosi takarékpénztár	200 K.	168.—	170.—
—.—	Budapesti tak. pénzt. és orsz. zálogk. r. t.	400 K.	450.—	454.—
—.—	Egyesült budapesti fővárosi takarékp.	600	2325.—	2350.—
—.—	Magyar általános takarékpénztár	500 K.	600.—	602.—
—.—	Magyar országos központi takarékpénzt.	200	1515.—	1535.—
—.—	Pesti hazai első takarékpénztár	2000	16450.—	16500.—
	VII. Biztositó-társaságok részv.			
—.—	Bécsi biztositó társaság	400	410.—	430.—
—.—	Bécsi élet- és járadék-biztositó intézet	400	510.—	560.—
—.—	Első magyar általános biztositó társaság	2000	5700.—	5800.—
—.—	Fonciére, pesti biztositó intézet	200	200.—	204.—
—.—	Magyar jég- és viszontbiztositó r.-t.	200	220.—	224.—
—.—	Nemzeti baleset-biztositó r.-t.	200 K.	200.—	204.—
—.—	Pannonia viszontbiztositó intézet	600	1320.—	1360.—
	VIII. Gőzmalmok részvényei.			
—.—	Concordia-gőzmalom r.-t.	800	460.—	480.—
—.—	" elsőbbségi részv.	800	800.—	—.—
—.—	Első budapesti gőzmalom r.-t.	500 K.	1200.—	1220.—
—.—	Erzsébet-gőzmalom-társ.	400	434.—	440.—
—.—	Lujza gőzmalom r.-t.	320	272.—	276.—
—.—	Pesti hengermalom-társ.	800	1000.—	1020.—
—.—	Pesti molnárok és sütők gőzmalom r.-t.	400	420.—	430.—
—.—	Pesti Viktoria-gőzmalom	300	300.—	304.—
	IX. Bányák és téglagyárak részv.			
—.—	Budapesti tégla- és mészégető r.-t.	200 K.	200.—	202.—
—.—	Budapest-szentlőrinczi téglagyár	200	360.—	370.—
—.—	Egyesült tégla- és czementgyár r.-t.	200	50.—	52.—
—.—	Északm. egyesült kőszénb. és iparv.	200	258.—	260.—
—.—	Esztergom-szászvári kőszénbánya r.-t.	K. 400	—.—	—.—
—.—	Felsőmagyarorsz. bánya és kohóm. r.-t.	200	212.—	214.—
—.—	István téglagyár r.-t.	200	90.—	100.—
—.—	Kassa-somodi kőszénbánya r.-t. id. elism.	60	—.—	—.—
—.—	Kis-sebesi gránitbánya r.-t.	200 K.	280.—	290.—
—.—	Kőbányai gőztéglagyár r.-t.	320	1160.—	1120.—
—.—	Kőszénbánya és téglagyár r.-t.	20 K.	455.—	460.—
—.—	Lechner rákosi téglagyár r.-t.	200	200.—	206
—.—	Magyar asphalt r.-t.	200	394.—	396.—
—.—	Magyar ált. kőszénbánya r.-t.	200	180.—	184.—
—.—	Magy. gőztégla-, czem.- és gypszgyár r.-t.	200	150.—	160.—
—.—	Magyar keramiai gyár r.-t. elöv. jog. n.	200	224.—	230.—
—.—	Péterhegyi téglaipar r.-t.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Salgótarjáni kőszénbánya r.-t.	200	633.—	635.—
—.—	Ujlaki tégla- és mészégető r.-t. elöv. jog. n.	200	264.—	268.—
	X. Vasművek és gépgyárak részv.			
—.—	Első magyar gazdasági gépgyár r.-t.	400	240.—	250.—
—.—	„Danubius" m. hajó- és gépgyár r.-t.	200 K.	166.—	170.—
—.—	Egyesült gép- és vasöntödei r.-t.	300	—.—	—.—
—.—	Ganz és társa vasöntöde és gépgyár	800	3520.—	3560.—
—.—	Magyar belga fémipargyár r.-t. elsőbbs.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Nadrági vasipar társulat	400	—.—	—.—
—.—	„Nicholson"-gépgyár részv.-társ.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmű r.-t.	200	216.—	222.—
—.—	" " jan. vég.	200	—.—	—.—
—.—	Schlick-féle vasöntöde és gépgyár	400	669.50	670.50
—.—	Teudloff s Dittrich gépgyr.-t. A) sor. elölj.	200 K.	324.—	330.—
—.—	Weitzer János gép-, waggongyár r.-t.	400 K.	204.—	212.—
—.—	" "		376	380.—
	XI. Könyvnyomdák részvényei.			
—.—	„Athenaeum" irodalmi és nyomdai r.-t.	200	670.—	680.—
—.—	Franklin-társulat	300	530.—	535.—
—.—	„Kosmos" műintézet	200	13.—	30.—
—.—	„Pallas" irodalmi és nyomdai r.-t.	400	380.—	390.—
—.—	Pesti könyvnyomda r.-t.	1000	2840.—	2900.—
	XII. Különféle vállalatok részv.			
—.—	Általános waggonkölcsönző-társulat	400 K.	1110.—	1130.—
—.—	„Apollo" kőolajfinomitó-gyár r.-t.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Bantlin-féle vegyi gyárak r.-t.	500 K.	1190.—	1200.—
—.—	Bihar-Szilágyi olajipar r.-t.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Brassói cellulose gyár r.-t.	200 K.	260.—	270.—
—.—	Budapesti általános villamossági r.-t.	200 K.	240.—	246.—
—.—	Bpesti Zsolnay-féle porcz.-fayenczegy. r.-t.	2000 K.	2700.—	2800.—
—.—	Első magyar betüöntöde r.-t.	200	284.—	290.—
—.—	Első magyar gyapjumosó- és bizom. r.-t.	400	840.—	—.—
—.—	Első magyar áragyár r.-t.	500 K.	—.—	—.—
—.—	Első magyar részvény serfőződe	600	2360.—	2380.—
—.—	Első magyar sertéshizlaló r.-t.	400	480.—	490.—
—.—	Első magyar szálloda r.-t.	100	450.—	456.—
—.—	Első pesti spódium és csontliszt gyár	200	290.—	300.—
—.—	Fiumei rizshántoló- és rizskeményitő gyár	1000	3100.—	3200.—
—.—	Gschwindt-féle szeszgyár	400	956.—	962.—
—.—	„Hungária" műtrágya és kénsav-gyár	400	—.—	—.—
—.—	Jordán Viktor-féle bőrgyár r.-t. els. részv.	200	—.—	—.—
—.—	Kabelgyár részvénytársaság	400	90	—.—
—.—	Kőbányai király serfőző r.-t.	400	620.—	650.—
—.—	" "	200 K.	17.—	19.—
—.—	Kőbányai polgári serfőző részvény-tár.	200 K.	164.—	166.—

Osztalék 1898-ra	Értékpapirok		Utolsó árfolyam pénz (koronaérték)	Utolsó árfolyam áru (koronaérték)
—.—	Magyar czukoripar r.-t.	1200 K.	2070.—	2080.—
—.—	Magyar fém- és lámpaáru-gyár r.-t.	200	240.—	250.—
—.—	Magyar gazdasszonyok r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Magyar ruggyantaárugyár r.-t.	200	360.—	380.—
—.—	Magyar vasuti forgalmi r.-t. elöv. jog. n.	200 K.	600.—	610.—
—.—	" " " r. részv.	200	—.—	—.—
—.—	Magyar villamossági r.-t.	200 K.	277.—	273.—
—.—	Mezőgazdasági ipar-részv.-társ.	400	—.—	—.—
—.—	Nagyszebeni villamosmű r.-t.	1000	980.—	1020.—
—.—	Nemzetközi villamossági társaság	400	586.—	592.—
—.—	Nemzetközi waggonkölcsönző r.-t.	400 K.	1030.—	1050.—
—.—	Popper Lipót faipar r.-t.	400	—.—	—.—
—.—	Quarnero részvénytársaság	200	—.—	—.—
—.—	Royal nagyszálloda részvénytársaság	200 K.	72.—	76.—
—.—	Szegedi kenderfonógyár r.-t.	400	600.—	620.—
—.—	Sziszeki tárház r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Telefon-Hirmondó r.-t.	100 K.	—.—	—.—
—.—	Törökbirodalmi dohányegyedárusági r.-t.	192	261.—	263.—
	XIII. Közlekedési váll. részv.			
—.—	Adria m. kir. tengeri hajózási r.-t.	500	490.—	495.—
—.—	Aradi és csanádi egyes. v. r.-t. törzs.-r.	200	—.—	—.—
—.—	Baja-Zombor-Ujvidéki helyi érd. v. r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Barcs-pakráczi vasut elsőbbs. részv.	200	—.—	—.—
—.—	Budapesti közuti vaspálya társ.	400	405.—	410.—
—.—	" " " január végére	200	—.—	—.—
—.—	" " "	200	666.50	667.50
—.—	" " " id. részj.	200	—.—	—.—
—.—	" " " elv. jegy	200	446.—	444.—
—.—	Budapesti villamos városi vasut r.-t.	200	329.50	340.50
—.—	" " " elv. jegy		120.—	130.—
—.—	Budapest-szent-lőrinczi h. é. vasut	200	229.—	240.—
—.—	Bpest-ujpest-rákosp. vill. köz. vasut r.-t.	200 K.	140.—	150.—
—.—	Debreczen-hajdunánási vasut h. é. v. els. r.	200	—.—	—.—
—.—	Déli vasut	200	—.—	—.—
—.—	" " január végére	200	125.50	126.50
—.—	Első cs. kir. szab. dunagőzhajó-társ.	1050	755.—	760.—
—.—	Gölniczvölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Kassai közuti vasut	200	—.—	—.—
—.—	Kassa-oderbergi vasut	300	362.—	365.—
—.—	Kassa-tornai helyi érd. vasut r.-t. els. r.	200	395.—	397.—
—.—	Lonjavölgyi vasut r.-t. elsőbbs. részv.	400 K.	352.—	356.—
—.—	Magyar folyam- és tengerhajózási r.-t.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Magyar-gácsországi vasut	400	422.—	426.—
—.—	Magyar helyi érdekü vasutak r.-t.	200	—.—	—.—
—.—	Magyar nyugoti vasut	400	430	435.—
—.—	Máramarosi sóvasut els. részvény	200	193.—	194.—
—.—	Máramarosi sóvasut törzsrészvényei	200	113.—	125.—
—.—	Máramarosi sóvasut B. részvényei	200	118.—	126.—
—.—	Marosvásárh.-szászrég. vasut els. részv.	200	—.—	—.—
—.—	Nagykikinda-nagybecskér. vasut els. r.	200	—.—	—.—
—.—	Oriente magy. tengeri hajózási r.-t.	1000 K.	—.—	—.—
—.—	Osztrák-magyar államvasut	400	—.—	—.—
—.—	" " január végére	400	645.—	646.—
—.—	Pécs-barcsai vasut	200	424.—	426.—
—.—	Püspökladány-F.-gyarm. h. é. v. r.-t. els. r.	K. 200	—.—	—.—
—.—	Szlavoniai h. é. vasut els. részvény	400	326.—	330.—
—.—	Szt.-Lőrincz-Szlatina-Naszici h. é. v. els. r.	200	163.—	165.—
—.—	Temesvár-Módosi h. érd. v. r.-t. els. r.	200 K.	—.—	—.—
—.—	Zsibó-Nagy-Bányai h. é. vasut els. r.	400 K.	360.—	370.—

Névérték drbkint	**XIV. Sorsjegyek.**	pénz	áru
10	Bazilika sorsjegy	12.20	13.20
10	" " osztr. felülbélyegzéssel	13.20	14.20
—	" " nyeremény-jegy	—.—	—.—
200	Bécsvárosi nyereménykölcsön 1874. évről	389.—	393.—
80	Budavárosi sorsjegy	126.—	128.—
80	" " osztr. felülbélyegzéssel	130.—	132.—
4	„Jó sziv" egyesületi sorsjegy	6.20	6.80
4	" " osztr. felülbélyegz.	6.70	7.20
—	Magyar jelzáloghitelbank nyer.-jegy	24.—	26.—
—	" " osztr. felülb.	25.—	27.—
10	Magyar vörös-kereszt sorsjegy	19.—	20.—
10	" " osztr. felülbélyegz.	21.—	22.—
—	" " nyeremény-jegy	—.—	—.—
24	Olasz vörös-kereszt sorsjegy	22.—	23.—
24	" " osztr. felülbélyegz.	23.—	24.—
—	Osztrák földhitelint. nyeremény-jegy	29.—	31.—
20	Osztrák vörös-kereszt sorsjegy	43.50	44.50
200	Osztrák hitelintézeti sorsjegy	394.—	398.—
p. p. 84	Pálffy sorsjegy	129.—	131.—

XV. Pénznemek.

	pénz	áru
Arany, cs. és kir. vert	11.44	11.54
" " " kör.	11.35	11.45
" osztrák vagy magyar 8 frto	19.20	19.28
" 20 frankos	19.20	19.28
" 20 márkás	23.62	23.72
" török aranylira	—.—	—.—
Német birod. vagy egyenért. bankj. (100 márka)	118.05	118.30
Franczia bankjegy (100 frank)	96.10	96.45
Olasz bankjegy (100 lira)	89.70	90.—
Papirrubel darabonkint	2.54	2.56
Román bankjegy (100 lei)	—.—	—.—
Szerb bankjegy (100 ezüst dinár)	—.—	—.—

XVI. Váltók árfolyama (látra).

Bank-kamatl.			pénz	áru
$4^1/_2$ %	Amsterdam	100 hollandi frtért	200.85	201.35
5 %	Brüssel	100 frankért	—.—	—.—
5 %	London	10 sterlingért	242.40	242.90
6 %	Német bankpiaczok	100 márkáért	118.05	118.30
5 %	Olasz bankpiaczok	100 liráért	89.90	90.30
4 %	Páris	100 frankért	96.05	96.25
6 %	Svájczi bankpiaczok	100	95.50	95.90
7 %	Szentpétervár	100 rubelért	254.—	256.—

Leszámitoló árfolyamok január 18-áról.

Magyar ált. hitelbank	746.—	Pesti m. keresk. bank	2840.—	Ganz-féle vasöntöde r.-t.	—.—
Osztrák hitelintézet	750.—	Osztrák hitelint. 1899. kib.	730.—	Salgó Tarjáni kőszénb. t.	612.—
Magyar aranyjáradék	—.—	Magyar czukoripar r. t.	—.—	Kőszénbánya és téglagyár r. t.	450.—
Magyar koronajáradék	—.—	M. takp. közp. jelzálogb.	—.—	M. orsz. közp. takarékp.	—.—
Magyar ip. és keresk. bank.	—.—	Magyar asphalt r.-t.	394.—	Nemzetközi waggonkölcs.	—.—
Magyar jelzáloghitelbank	—.—	Belvárosi takarékpénztár r.-t.	—.—	Budapesti vill. városi vasut	338.—
Magyar leszámitoló bank	—.—	Adria m. kir. tengerhajóz. r.-t.	—.—	Magyar ált. takarékpénztár	—.—
Rima-Murányi vasmű r.-t.	—.—	I. magyar ált. biztositó társ.	—.—	Kőbányai polgári serfőző	—.—
Bpesti közuti vaspálya t.	—.—	Ujlaki téglagyár r.-t.	—.—	Kőbányai királysörfőző r.-t.	22.—
Déli vasut	—.—	Ált. waggonköles. r. t.	—.—	Felsőm. bánya- és kohóm.	—.—
Osztr.-magyar államvasut	—.—	Magyar villamossági r.-t.	—.—	Egyes. Bp. föv. takarékp.	—.—
Budapesti bankegyesület	188.—	Magy. keramiai gyár r.-t.	—.—	Pesti hazai első takarékpénztár	—.—
Első magyar iparbank	—.—	Fiumei hitelbank r.-t.	—.—	Pesti Victoria-gőzmalom	288.—
Hazai bank r.-t.	—.—	Schlick-féle vasöntöde r.-t.	—.—	Lujza gőzmalom r.-t.	260.—

Kamatozó kincstári utalvány kamatlába (6 hó) ... $4^1/_2$ % | Járadékok és bankzáloglevelek elzálogositásánál ... 6 %
Az Osztrák-Magyar bank kamatlába váltóleszámitolásnál ... $5^1/_2$ % | Más értékpapirok elzálogositásánál ... $6^1/_2$ %

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 4 fillérrel, s compact betükből szedve 8 fillérrel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositás ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 60 fill. bélyegilleték is fizetendő.

TELEFON 5166. **Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.** TELEFON 5166.

Kis hirdetéseket

elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Brener nővérek dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné dohánytőzsdéje Andrássy-ut 51. (Oktogon.)

Nemecsek A. dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Deutsch Julia dohánytőzsdéje József-körut 60. sz.. (Baross-utcza sarkán.)

Toldi Lajos könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szám,

valamint minden **hirdetési iroda.**

Kiadóhivatali üzenet.

Tudakozódásoknál csakis olyan levelekre válaszolunk, a melyekért a válaszbélyeg beküldetett.

Jeligés hirdetéseknél a hirdető a kiadóhivatal előtt ismeretlen.

Eladás.

Használt és uj pénz-szekrények rendkivüli olcso áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában, **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 37273

Előkelő kávéház nagy forgalmu helyen, a város központján, **családi körülmények miatt sürgősen és igen jutányosan eladó.** Czim a kiadóhivatalban. 11167

Vidéki élénk forgalmu rendezett tanácsu 25.000 lakossal biró városban, a piacz kellő közepén, földszintes sarokház, nagy udvarral s szép nagy lakással ellátva, melyben jelenleg is üzlethelyiségek vannak, s bármilyen üzletre is igen alkalmas, családi ügyek miatt jutányosan örök áron eladó. Komoly vevők ajánlatait **„Alföldi“** czimen a kiadóhivatal továbbitja. 11229

Alkalmazást keres.

Alkalmazást keres első helyen betáblázott kauczióképes középkoru ember pénztárnoki, pénzbeszedői vagy raktárnoki állásra. Czim a kiadóhivatalban. 37545

Politurozást és butor javitásokat háznál vagy házon kivül igen olcsón elvállal egy jó asztalos. Czim a kiadóhivatalban. 8041

Társalkodónőnek ajánlkozik husz éves egészséges leány, ki előkelő családból származik: árva, és beszél magyarul, németül, francziául és románul egyformán. Háznál hajlandó zongorában gyermekeket kiképezni. Diplomás zongoratanitónő. Egy-két leány mellett nevelőnői állást is elfogad. Kizárólagosan jobb uri családnál. Czim a kiadóhivatalban levélben **„Olympia“** név alatt is beküldhető, hol esetleg bővebb felvilágositás is adatik. 11256

Dijnoki, felügyelői vagy irodaszolgai állást keres egy szegénysorsu, és sujtó viszonyban álló egyén, ki több éven át mint bánya, biztositási és vasuti hivatalnok működött, kéri a nemesszivü urakat, nyujtsanak neki valami állást, hogy a megélhetésre képes volna magát fontartani. Jóakaró ajánlatokat **„Hálás D. A.“** jeligével a kiadóhivatal czimen kérek. 11245

Alkalmazást nyer.

Szepességi német származásu, harmincz év körüli jól főzni tudó, megbizható, egészséges asszonyt vagy leányt keres gazdasszonynak egy öreg ur. Czime a kiadóhivatalban. 8052

Lakás és bérlet.

Csinos külön bejáratu **butorozott szoba** magányos urnőnél, a népszinház közelében kiadó. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 11253

Külön bejáratu csinosan butorozott földszinti **szoba,** lépcsőházból a bejárat, Damjanich-utczában, intelligens özvegy nőnél jutányos áron urnak, vagy hölgynek **kiadó.** Czim a kiadóhivatalban tudható meg. 11255

Különféle.

Erényi-féle kitüntetett „Nervin“ nagy üveggel 80 krajczár. Legjobb csuz, köszvény, csontbántalmak, derékfájás és szaggatás ellen. 36190/II

Hirdetmény. Magyar királyi államvasutak. 197083/99. szám. A békéscsabai termény és áruraktár részvénytársaság csabai közraktáraiban, valamint a mezőturi takarékpénztár mezőturi termény- és áruraktáraiban betárolt áruk után a reexpeditio kedvezményének igénybevétele esetén fizetendő reexpeditionalis illeték 100 kgkint 6 fillérről 3 fillérre szállittatik le, mely mérsékelt illeték a f. évi január 15-től kezdve szállitandó küldemények után nyer alkalmazást. Budapest, 1900 január 12. A magy. kir. államvasutak igazgatósága. 1077

Hirdetmény. 4592/1900 sz. CIII. Ezen h. é. vasuton 1900 február hó 1-én uj személy- és podgyász dijszabás lép életbe, melylyel az 1896. évi deczember hó 1-én életbelépett dijszabás érvényen helyeztetik. Az uj dijszabás a magy. kir. államvasutak dijszabáselárusitó irodájában (Budapest, Csengery-utcza 33. sz). 20 fillérért kapható. Budapest, 1900 jan. 11. Az igazgatóság. 1076

1 percz alatt ugy áll a bajusz, amint kivántatik a **Kuhn**-féle szab. védett, fésüvel ellátott **bajusz-erősitő „Orisin“** használata mellett. Nyomatékosan **„Orisin“** kérendő. Nem dörgöl, nem zsiroz. Valódi csak **Fr. Kuhn**-nál, Nürnberg. Budapesten: A **„Nádor“-hoz czimzett gyógyszertárban,** Váczi-körut 17. és **Török József** gyógyszerésznél Király-utcza. 37201

Hirdetmény. Magyar királyi államvasutak. 4590/900. szám (Uj dijszabás életbeléptetése az osztrák-magyar személyforgalomban). A magy. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités szerint, az osztrák-magyar személyforgalomban L/m Bruck, Marchegg, Szakolcza, Vlarapass és Grammat-Neusiedl-en át folyó évi márczius hó 1-évei uj személydijszabás lép életbe, melylyel az 1898 augusztus hó 1-től érvényes hasonló dijszabás I. pótlékával együtt érvényen kivül helyeztetik. Ezen uj dijszabás a m. kir. államvasutak dijszabáselárusitó irodájában (VI., Csegery-u. 33). 1 koronáért kaphatók. Budapest, 1900 január hó 11-én. Az igazgatóság. 1079

Házmester 500 forint óvadékkal nagy bérházba azonnal felvétetik. Ajánlatokat **„Jövedelem“** czimen a kiadóhivatal továbbit. 7977

Hirdetmény. Magyar királyi államvasutak. 4591/900 szám. (Uj személy és podgyász dijszabás életkeléptetése a Balaton-szt. György-somogy-szobbi h. é. vasuton). Ezen h. é. vasuton f. évi febr. hó 1-én uj személy és podgyász dijszabás lép életbe, melylyel az 1897. évi deczember hó 1-én életbelépett dijszabás érvényen kivül helyeztetik. Az uj dijszabás a m. k. államvasutak dijszabás elárusitó irodájában. (Budapest, Csengery-utcza 33.) 20 fillérért kapható. Budapest, 1900 január 12. Az igazgatóság. 1080

Pályázatok

(a Budapesti Közlönyből.)

Budapest székes fővárosnál: I. oszt. tanácsjegyző, II. oszt. tanácsjegyző, I. oszt. tanácsi fogalmazó, II. oszt. tanácsi fogalmazó, egy fogalmazó gyakornok. **Gyulafehérvári** királyi törvényszéknél tkönyvvezető. **Erzsébetvárosi** kir. törvényszéknél albiró. **Élesdi** k. jbiróságnál végrehajtó. **Ó-Becsei** kir. adóhivatalnál adótiszt. **Sajó-szentpéteri** kir. járásbiróságnál aljegyző. **Sepsi-szentgyörgyi** magy. kir. pénzügyigazgatóságnál vámtiszt. **Győri** kir. törvényszéknél aljegyző. **Ujvidéki** magy. kir. fővámhivatalnál vámgyakornok. **Pécsi** kir. ügyészségnél irnok. **Zsombolyai** kir. járásbiróságnál irnok. **Szepes-ófalvi** kir. jbiróságnál járásbiró. **Nagy-enyedi** magy. kir. pénzügyigazgatóságnál fogalmazó. **Szécsényi** kir. járásbiróságnál hivatalszolga. **Budapest VIII.—IX. ker.,** kir. járásbiróságnál járásbiró. **Rimaszombati** magy. kir. adóhivatalnál hivatalszolga. **Budapest-lipótmezei** magy. kir. állami elmegyógyintézetnél főorvos. **Marosujvári** magy. kir. főbányahivatal számvevőségénél hivatalszolga. **Losonczi** kir. járásbiróságnál irnok. **Szegszárdi** magy. kir. pénzügyigazgatóság számvevőségénél gyakornok.

Csődtömegeladás.

Alólirott Tóth Lajos szolnoki ügyvéd, mint vb. Virág József szolnoki férfi ruha kereskedő csődtömeggondnoka, a csődválasztmánynak 1900. évi január hó 12-én kelt felhatalmazása alapján közzé teszem, hogy nevezett közadós csődtömegéhez tartozó, Szolnokon a városházában lévő üzlethelyiségben elhelyezett, a csődleltár 1—394 tétel számai alatt összeirt **férfi ruha- posztó-, fusztián, trikó, kabátbéllés, barchent** és egyébb **férfi kelmékből álló áruk** és **üzletberendezési tárgyak,** melyeknek leltár szerinti beszerzési ára 5076 frt 94 kr, becsértéke pedig 4386 frt 62 kr. azaz 8773 korona 24 fillér, szabad kézből egy tömegben eladás alá bocsájtatnak.

Felhivatnak venni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat a becsérték 10%-a vagyis 878 korona készpénz mint bánatpénznek letétele mellett alulirott tömeggondnokhoz legkésőbb **folyó 1900. évi január hó 27-ik napján déli 12 óráájig** nyujtsák be.

A csődválasztmány fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok bármelyikét elfogadhassa és esetleg valamennyit visszautasitsa. Határozatát ugyancsak f. január 27-én délután 3 órakor dr. Deussek Adolf ügyvéd vál. elnök irodájában megtartandó ülésen fogja meghozni és kihirdetni.

Az esetleges elfogadási ajánlat tulajdonosa tartozik az ajánlatának elfogadásáról szóló tömeggondnoki értesitéstől számitott 48 óra alatt a tömeggondnoknál jelentkezni és a megvett tárgyakat a vételár, valamint vételi illetéknek azonnali készpénzben leendő lefizetése ellenében ugyanattól átvenni, különben bánatpénzének elvesztése mellett az áruraktár vevő veszélyére és költségére ujból eladatni fog.

A csődválasztmány az áruknak sem mennyisége, sem a csődleltárban netán előforduló tévedésekért semmiféle szavatosságot nem vállal.

A csődleltár, valamint a raktár a kikötött határidőig d. e. 9—12 és d. u. 3—5 órájáig alólirt tömeggonoknál bármely napon megtekinthető.

Kelt Szolnokon, 1900 január 12.

Tóth Lajos
tömeggondnok.

37541

Ingyen és bérmentve küldjük dúsan illustrált **árjegyzéket cotillon-jelvényekről, álarczok, sapkák, hölgy-dijak, bigosphon, coriandoli** (confetti) és **tánczrendekről.**

Karl W. Pichler & Co.
Wien, VII/I., Mariahilferstr. 74/B.
Legnagyobb különlegességi üzlet farsangi czikkekben és diszitési tárgyakban. 37424

MERCUR
bank- és váltó-üzlet részv.-társaság
Budapest, V., Dorottya-utcza 12.

290,000 korona nyerhető:

1 db 3%-os Osztr. földhitel-sorsj.-igérv. Huzás 1900. évi február hó 15-én. **Főnyeremény 90,000 korona.**	kor. 3.50
1 db 3%-os Magy. Jelzálog-sorsj.-igérv. Huzás 1900. évi január hó 25-én. **Főnyeremény 200,000 korona.**	kor. 4.—
	kor. 7.50

37543 A kettő együtt csak **6 kor. 50 fill.**

DUPLA MALÁTASÖR

Szent-Istváu védjegygyel
A KŐBÁNYAI POLGÁRI SERFŐZŐ R.-T.
gyártmánya, a legkeilemesebb üdítő ital.

Ajánlják: **Dr. Ángyán, dr. Elischer, dr. Herczel, dr. Kétli, dr. Korányi, dr. Laufenauer és dr. Liebmann** egyetemi tanár urak.

Hatásos szer vérszegénység, idegesség, emésztési zavarok, álmatlanság és gyöngeség ellen, továbbá ajánlva van lábbadozóknak és különösen szoptató nőknek

Kapható Budapesten minden füszer- és csemegeüzletben. A vidékre a sörfőzde maga szállitja.

Budapesti árak: — a fogyasztási adóval együtt — egy nagy palack (palack nélkül) 25 kr., egy kis palack 20 kr. — **Vidéki árak:** a fogyasztási adóval együtt — a kőbányai állomáson — egy rekesz **30 nagy palack 7 frt 50 kr.,** betét a rekeszért és palackokért 3 frt 30 kr., összesen **10 frt 80 kr.,** egy rekesz **30 kis palack 6 frt,** betét a rekeszért és palackokért 3 frt, összesen **9 frt.** A betétet visszaszolgáltatjuk, ha a rekeszek és palackok jókarban és fuvarmentve három hónapon belül czimünkre visszaküldetnek.

Ezen sör hónapokig eltartható.

Ezen 25 év óta fennálló és legelismertebb rendelő intézetet legmelegebben ajánljuk.

Titkos betegségeket

a legelhanyagoltabb és legidültebb **hugycsőfolyást,** a legsulyosabb **hugyhólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilis utókövetkezményeit, önfertőztetést, elgyengült férfierőt electro-massage** vagy psychrophon által; **nőknél fehér folyást** befecskendezés nélkül; **ideg-** és **hátgerinczbajt;** a legmakacsabb **bőrbetegségeket** gyógyit gyorsan és biztos sikerrel

Dr. KAJDACSY
v. cs. és k. ezredorvos
rendelő intézetében
Budapest, V., Váczi-körut 4. szám, I. emelet.
Bemenet a lépcsőnél. — Rendelés 9—4-ig, este 7—8 óráig.
Levelekre dijtalanul, titoktartás mellett válaszoltatik; gyógyszerekről s gondoskodva lesz. — **Hölgyek és férfiak részére külön várótermek. — Dijazás mérsékelt.**

Hirdetmény.

Bálint Miklós czeglédi kereskedő csődtömegéhez tartozó s csődleltár 395 tételei alatt 22533 korona és 14 fillér beszerzési árban összeirt és 17207 kor. és 48 fillérre becsült, **vászon, posztó, divat** és **ruhákból álló áruraktár,** a berendezéssel együtt alábbi módon és feltételek mellett eladatik:

1. Zárt s ajánlattevő által önkezüleg aláirt ajánlatok, 1720 korona készpénz, vagy óvadékképes értékpapirokból álló bánatpénzzel együtt **1900. évi február 2. napjának déli 12 óráig,** Czegléden alólirt tömeggondnoknál adandók be.

2. Ezen határidőn tul, vagy nem zárt, s bánatpénz nélkül beadott ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

3. A zárt ajánlatok az ideiglenes választmány által fognak felbontatni s az áruraktár a legtöbbet igérőnek fog eladatni. A vételi ajánlat az ajánlattevőre azonnal, a csődtömegre nézve pedig a csődbiróság jóváhagyásával lesz kötelező.

4. Ha az ajánlati verseny kielégitőnek nem találtatnék, jogában áll az ideiglenes csődválasztmánynak az ajánlatokat mind visszautasitani, ujabb ajánlati versenyek, vagy az áruraktár más módoni értékesitését elrendelni.

5. Köteles vevő, kinek ajánlata elfogadtatik, az adásvételt jóváhagyó birósági végzés vételétől számitott 8 nap alatt a teljes vételárt tömeggondnoknak kifizetni és az áruraktárt átvenni.

6. Ha vevő a vételárt a kitüzött határidő alatt meg nem fizetné, a bánatpénz a csődtömeg javára elvész s az áruraktár ujból fog eladatni.

7. Csődtömeg sem a leltár becsértékeért, sem az áruk mennyiségeért nem szavatol.

8. A vételi bélyegilletéket vevő tartozik viselni, s az áruraktár átvételével leróni.

A csődleltár és az áruraktár alólirot csődtömeggondnoknál megtekinthetők.

Felicides Sándor s. k.
csődtömeggondnok,
czeglédi lakos.

37540

Magyar királyi államvasutak.

34055/99 szám II.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet Zólyom állomáson az uj műhelyi telepen munkás étterem, tüzoltó szertár, portáslak és árnyékszékből álló épület létesitése végett szükséges munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetés, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati föltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Miskolczon a magy. kir. államvasutak üzletvezetőség épités és pályafenntartási osztályában (Szemere-utcza 29. sz. I. emelet) és a Zólyomban székelő zólyomi osztálymérnökségünk irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb **1900. évi január hó 31-én déli 12 óráig** kell benyujtani alulirott üzletvezetőség titkárságánál (Szemere-utcza 29. sz. I. emelet).

Az ajánlatokat 1 koronás, az ajánlat mellékleteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és következő felirattal kell benyujtani: „Ajánlat Zólyom állomás uj műhelytelepén munkás étterem, tüzoltó szertár stb.-ből álló épület létesitésére vonatkozó munkálatokról.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni. Az ajánlat benyujtását megelőző napon vagyis 1900. évi január hó 30-án déli 12 óráig 600 azaz hatszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az értékpapirok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számittatnak, de névértéken felül számitásba nem vétetnek. Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok szolgálhatnak a tárgyalás alapjául. Posta utján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti vevénynyel adandók fel.

Miskolcz, 1900 január hó 13 án.

Az üzletvezetőség.

1074 (Utánnyomás nem dijaztatik).

Neustein Fülöp cukrozott hashajtó labdacsai

(NEUSTEIN-féle ERZSÉBET labdacsok.)

E pilulák hasonló készitményeknél minden tekintetben feljebb becsülendők; **mentek minden ártalmas anyagtól,** az altesti szervek **bajainál** legjobb eredménynyel használtatván, gyengéden hashajtók, vértisztitók; egy gyógyszer sem jobb s mellette oly ártalmatlan, mint e pilulák a

székszorulás

a legtöbb betegségek forrása ellen. Czukrozott külsejük végett még gyermekek is szivesen veszik.

Egy 15 pilulát tartalmazó doboz 15 kr., egy tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 pilulát tartalmaz, csak 1 frt o. é.

Óvás! Utánzásoktól különösen óvakodjunk. Kérjük határozottan **Neustein Fülöp hashajtó labdacsait.** Valódi csak, ha minden doboz törvényileg bejegyzett védjegyünkkel piros-fekete nyomtatásban „Szent Lipót“ és **„Neustein Fülöp gyógyszerész“** aláirással van ellátva. A kereskedelmi törvényszékileg védett csomagjaink aláirásunkkal van ellátva.

NEUSTEIN FÜLÖP
„Szent Lipót“-hoz czimzett gyógyszertára **Wien, I., Plankengasse 6. sz.** — Raktár Budapesten: **Török József gyógyszertára,** Király-utcza 12. szám. 36927

Magyar királyi államvasutak.

204969/99 szám. 1070

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága által az 1900. évben összegyülő és feleslegként rendelkezésre álló üres hordóknak eladása iránt 135822/99. szám alatt hirdetett pályázata kivánt eredményre nem vezetvén, az alulirott igazgatóság ezen hordók eladására ujbóli nyilvános pályázatot hirdet.

Eladásra kerül körülbelül:

mintegy 4450	darab	kátrányos és egyéb tisztátlan hordó,
13310	„	tiszta kőolajos (petroleum) hordó,
6300	„	repcze égő és kenő olajos hordó,
15900	„	ásványkenő olajos hordó
1250	„	skin olajos hordó, és
3000	„	gázolajos hordó.

A fent kitüntetett mennyiségek, a melyekre nézve a magy. kir. államvasutak semminemü kötelezettséget nem vállalnak, nagyobbak vagy kisebbek is lehetnek; ennélfogva köteles leend a vevő az 1900. évben minden egyes [illegible] tényleg összegyülő és eladásra kerülő egész [illegible] általa felajánlott egységárak mellett átvenni.

Az év folyamán összegyülő hordók esetről es[illegible] évi deczember hó végéig összegyülendők pedig [illegible] kező hónap 25-ig fognak a gyüjtőszertárak által [illegible] rendelkezésére bocsáltatni, és tartozik a vevő [illegible] a felszólitás vételétől számitott 8 napon belül szertárból eltávolitani.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok [illegible] ténik, miért is határozottan kiköttetik, hogy [illegible] világosan kitüntetendő, hogy a felajánlott egy[illegible] mely állapotban levő oly hordókért értetnek [illegible] minden bár sérült alkatrészei, ugy mint don[illegible] abroncsai megvannak.

Kiköttetik továbbá, hogy minden ajánló ajá[illegible] felett hozandó határozatig kötelezettségben mar[illegible]

Az ajánlat résszmennyiségre is tehető. Az [illegible] hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve [illegible] államvasutaknak az ócska anyagok eladása ir[illegible] sz. a. fennálló általános feltételeket kötelezőkn[illegible] melyek 30 fillérért a nyomtatványtártol meg[illegible] melyek 60 filléres magyar királyi bélyegjegygyel [illegible] tevő aláirásával ellátva okvetlenül ajánlathoz [illegible]

Ezen feltételek az értük járó 30 fillér és 20 [illegible] ségnek a nyomtatványtárnak való beküldése [illegible] naira postán is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag e czélra rendelt és [illegible] berendezési szakosztályunkban egy példányban [illegible] ürlapon ennek rovatainak pontos kitöltése mellet [illegible]

Az ajánlatban az ajánlati ár számokkal és szóval, [illegible] fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. [illegible] vakarásoknak az ajánlatban előfordulniok nem szabad.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy [illegible] kozó kellően lepecsételt és (egy) 1 koronás [illegible] gel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat [illegible] dók megvételére 2049696-ik számhoz“. **1900.** évi [illegible] **hó 23-án déli 12 órájáig** az anyag és [illegible] szakosztályunknál (Andrássy-ut 73 sz. II. emelet) [illegible] sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységár szerint [illegible] értékösszeg 5% az ajánlat benyujtását megelőző [illegible] 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami [illegible] alkalmas értékpapirokban leteendő.

Más ügyletek biztositására letétünkben levő bánatpénzek ezen ajánlathoz nem fogadtatnak el bánatpénzül.

Bánatpénz vagy aláirt feltételek nélkül, továbbá elkésve bánatpénzzel, a kitüzött határidőn tul, vagy nem az előirt ajánlati mintán tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. [illegible] ajánlatok semmi körülmények között nem bocsáttatnak tárgyalás alá.

Egyébkint a magyar kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árakra szabadon választhasson, továbbá, hogy amennyiben ennek ellenkezője az ajánlaton ki nem köttetett, valamely tetszés szerinti részmennyiséget engedhessen át, mely esetben az ajánlattevő az átengedett részmennyiséget is köteles átvenni és végre, hogy a czél elérésére más intézkedéseket is tehessen.

Budapesten, 1899. évi deczember hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnyomás nem dijaztatik).

Gyengeségi állapotok

(impotentia) 37476a

ellen páratlan sikerü gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

hirneves hydro-elektrotherapiai rendelő-intézetét

Budapest, Teréz-körut 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8—1-ig, délután 2—8-ig.

Magyar királyi államvasutak.

Hirdetmény.

Gyors- és teherárak házhoz szállitása.

A magyar kir. államvasutak a vasuti üzletszabályzat 68. §-a alapján már évekkel ezelőtt rendszeresitette azon intézményt, hogy a budapest-józsefvárosi, budapest-nyugati és budapest-dunaparti teherpályaudvarokra érkező gyors- és teherárukat a czimzetteknek saját szerződött fuvarosával házhoz, — illetve a feladandó árukat a lakásból a vasuthoz szállitattja, ha a czimzett a Duna balpartján a IV—IX. kerületben vagy a tisztviselő telepen lakik.

Ugyanesak ezen szerződött fuvarosával vámoltatja el a Budapesten átmenő és azon Budapestre helyben rendelt vámárukat is, melyeknek elvámolása a vasutra bizatott: egyuttal a külföldről érkező — házhoz szállitott — szállitmányok után kiállitandó árnyilatkozatokat is ezen megbizottja által állittatja ki.

Utánvétellel terhelt, Budapesten, a Duna jobbpartján lakó felek részére szóló, továbbá terjedelmes, tüzveszélyes és oly áruk, melyeknek összsulya az egy tonnát meghaladja, csakis a vállalkozóval kötendő előzetes egyesség alapján szállittatnak házhoz.

Jogában áll azonban mindenkinek, hogy a vállalkozó által való házhoz szállitást igénybe ne vegye, mit az illető állomásokkal egyszerü irásbeli megkereséssel közölhet.

A házhoz vagy háztól való elszállitási dijak a következők:

a) gyorsárukért:

10 kg. sulyig	15 kr.
10 kg.—25 kg.-ig	20 „
25 kg-on felül 50 kg.-ig	25 „
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg.	20 „

b) teherárukért:

50 kg. sulyig	20 kr.
50 kg.-on felül minden megkezdett 50 kg.	15 „

A statisztikai árnyilatkozatok kiállitásáért a vállalkozó nyilatkozatonként 5 krajczárt számithat.

Az áruk házhoz szállitása esetén, ha az áru fogyasztási vagy vámilletéknek alávetve nincs, s ha a czimzett a fuvarlevélben kijelölt helyen feltalálható, s az árut ott át is veszi, csak a fuvarlevélen felszámitott összeg szedetik be.

Ha az áru vámilletéknek vagy fogyasztási adónak van alávetve, még a czimzettnek kézbesitendő vámnyugta, illetve adóbárcza szerint fizetett vámilleték, fogyasztási adó és vámközvetitési illetékek is megfizetendők.

A szállitmányozó az árut a lakás vagy üzlethelyiség azon részébe tartozik állitani, mely e czélra neki kijelöltetett.

Ha czimzett az áru befuvarozása idején lakásán nincs, a másodszor, esetleg többször is megkisérlett kézbesitésért külön illeték nem számitható fel.

Ha azonban czimzett a fuvarlevélben kijelölt helyen nem találtatnék, s tartózkodási helyét csak a bejelentési hivatal utján lehet megtudni, a rendes fuvarozási dijon kivül még 10 krajczár fizetendő.

Ha czimzett az áru átvételét megtagadja, vagy azt a városnak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, a visszavitel, ujra való elhozatal, vagy más helyre való szállitásért a dijszabásszerü illeték ujból felszámitható.

Esetleges panaszok a budapest-jobbparti üzletvezetőséghez juttatandók.

1048 **Az igazgatóság.**

(Utánnyomás nem dijaztatik.)

MOHÁCS UTÁN

TÖRTÉNETI DRÁMA.

Irta: **BARTÓK LAJOS.** Illusztrálta: **PAPP HENRIK.**

Ára gyönyörü diszkötésben 20 korona.

Kapható a kiadó „ATHENAEUM“ irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál (Kerepesi-ut 54.) és minden könyvkereskedésben.

A pesti hazai első takarékpénztár-egyesület

LX. évi rendes közgyülését

1900. évi február hó 4-én d. e. 10 órakor

fogja Budapesten, Pestvármegye székháza disztermében (Granátos-u.) megtartani.

Tárgysorozat:

1. Jelentése az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak az 1899-ik évi üzlet eredményéről.
2. Határozathozatal a mérleg és a tiszta jövedelem iránt.
3. Egyéb igazgatósági előterjesztések.
4. Az igazgatóság hét tagjának és a választmány egy tagjának megválasztása, valamint az ezen választások folytán esetleg a felügyelő-bizottságban és a választmányban megüresedő helyek választás utján való betöltése (alapszabályok 23., 35., 40. és 44. §-a).

Ezen közgyülésre a t. cz. részvényesek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja, akár saját személyében, akár meghatalmazott által, szavazati jogát, kinek részvénye 1899 deczember 31-éig nevére iratott s a közgyülést megelőző nap d. u. 5 órájáig az egyesület főpénztáránál még le nem járt szelvényeivel együtt letétetett.

Budapest, 1900 január 17-én.

Az igazgatóság.

37546 (Utánnyomás nem dijaztatik).

A nekünk bemutatott számtalan megbizható elismerő köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet VI. Andrássy-ut 24. szám, Opera mellett.

Titkos betegségeket,

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés okozta **elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást,** barmennyire makacs, valamint mindazon **női betegségeket,** melyeknek a magtalanság egyik főokozója és **bőrbetegségeket** gyógyit **uj gyógymód** szerint biztos sikerrel, **gyorsan és alaposan**

Dr. GARAI ANTAL

orvos, sebész, szülész és szemész tudor, volt császr. kir. oszt. főorvos.
Rendel: naponta 10 órától d. e. egész 4 óra délutánig, este 7 órától 8 óráig. Dijazott levelekre a legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz. — Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető

NÉPSZERÜ UTMUTATO

(már a 12-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez czimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., 36836

most csak 90 kr.

A könyv jól becsomagolva 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőzés és az éjjeli magömlések. — IV. A hugycsőtakar (tripper) és hugycsőszüküIetek. — V. A bujakór (syphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedéseinek főtényezője a prostitució.

Hirdetések
felvétetnek a kiadóhivatalban
Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8.

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából IV., Papnövelde-utcza 8. szám.